

YBL

MSc
DIPLOMA 2019
2018/2019/2.

ANTAL ANITA
ÉPÍTÉSZ MSc
GYÓGYNÖVÉNYHÁZ MANUFAKTÚRA
TISZAKÜRT

Tartalomjegyzék

- 01 Tartalomjegyzék
- 02 Témakiválasztás
- 03 Témaválasztás indoklása

Helyszín bemutatás

- 05 Jász- Nagykun-Szolnok megye földrajzi bemutatása
- 06 Térség erősségei-gyengeségei és lehetőségei-veszélyei
- 07 Tiszakürt település fekvése
- 08 Tiszakürt településtörténet 1. - Település születése
- 09 Tiszakürt településtörténet 2. - Arborétum története
- 10 Helyi építészeti sajátosságok - Polgári építészet
- 11 Helyi építészeti sajátosságok - Népi építészet
- 12 Tiszakürt jelenlegi állapota
- 13 Lakóépületek fejlődése

Helyszín analízisek, elemzések

- 15 Településkataszter kialakulása
- 16 Tiszakürt települéreszek - terület morfológiai vizsgálatok
- 17 Közlekedés, zaj - és rezgésterhelés vizsgálati térképek
- 18 Tiszakürt természeti adottságai
- 19 Természetes és épített környezet értékmérése
- 20 Természetből merített anyaghasználat vizsgálata

Témabemutatás-gyógynövény tulajdonsága és lehetőségei

- 22 Vadontermő növények ismertetése -Tiszakürtön
- 23 A gyógy- és fűszernövények történelmi fejlődése
- 24 A gyógynövények feldolgozás folyamata
- 25 Előkészítés, szárítás, feldolgozás, csomagolás

Előképek és inspirációk

- 27 Külföldi előképek
- 28 Külföldi és hazai előképe
- 29 Belsőépítészeti és anyaghasználati előképek

Helyszínelemzés

- 30 Tervezési helyszín - helyszín analízis
- 31 Tervezési helyszín bemutatás
- 32 Tervezési helyszín bemutatás - fotók
- 33 Aktuális szabályozás ismertetése
- 34 Tervezési szempontok

Forma keresés/ vizsgálatok

- 35 Tömeg és formakeresés/ beépítési vázlatok
- 36 Tiszakürti épület- formavizsgálat
- 37 Telepítési variációk - forma fejlődés
- 38 Beépítési tömegvázlat - látvány makettek
- 39 Végleges beépítés javaslat
- 40 Geometria indoklása
- 41 Építészeti koncepció leírás
- 42 Gyógynövény szárító- és feldolgozó manufaktúra funkcióséma
- 43 Végleges tervezési program- technológiai folyamat ábra
- 44 Koncepció terv - Tömegvázlat/ funkciók

Gépészet

- 45 Gépészet/ benapozási vizsgálat
- 46 Gépészeti általános ismertető
- 47 Épület benapozásának vizsgálata

Tervdokumentáció

- 48 Gyógynövényház manufaktúra tervdokumentáció
- 49 Átnézeti helyszínrajz M 1:1000
- 50 Beépítési helyszínrajz M 1:500
- 51 Földszinti alaprajz
- 52 Emeleti alaprajz
- 53 Északnyugati utcai főhomlokzat és utcakép
- 54 Déli / belső udvari homlokzat és terepmetszet
- 55 Északi / Északkeleti udvari homlokzat
- 56 A-A Metszet /Déli belső udvari homlokzat
- 57 B-B keresztmetszet és Keleti udvari homlokzat
- 58 A-A Manufaktúra falnézeti keresztmetszet / falmetszet

Látványtervek

- 59 Távlati kép
- 60 Utcai látványterv 1
- 61 Utcai látványterv 2
- 62 Szomszéd felőli déli homlokzati látvány
- 63 Látványterv - belső udvar látvány
- 64 Mintabolt- belsőépítészeti látványok
- 65 Manufaktúra - belsőépítészeti látványok
- 66 Szárítópajta belső látvány
- 67 Forrásjegyzék
- 68 Önéletraajz
- 69 Végborítólapp

GYÓGYNÖVÉNY HÁZ

Közösségi gyógynövény szárító
feldolgozó manufaktúra
tervdokumentáció

GYÓGYNÖVÉNY HÁZ

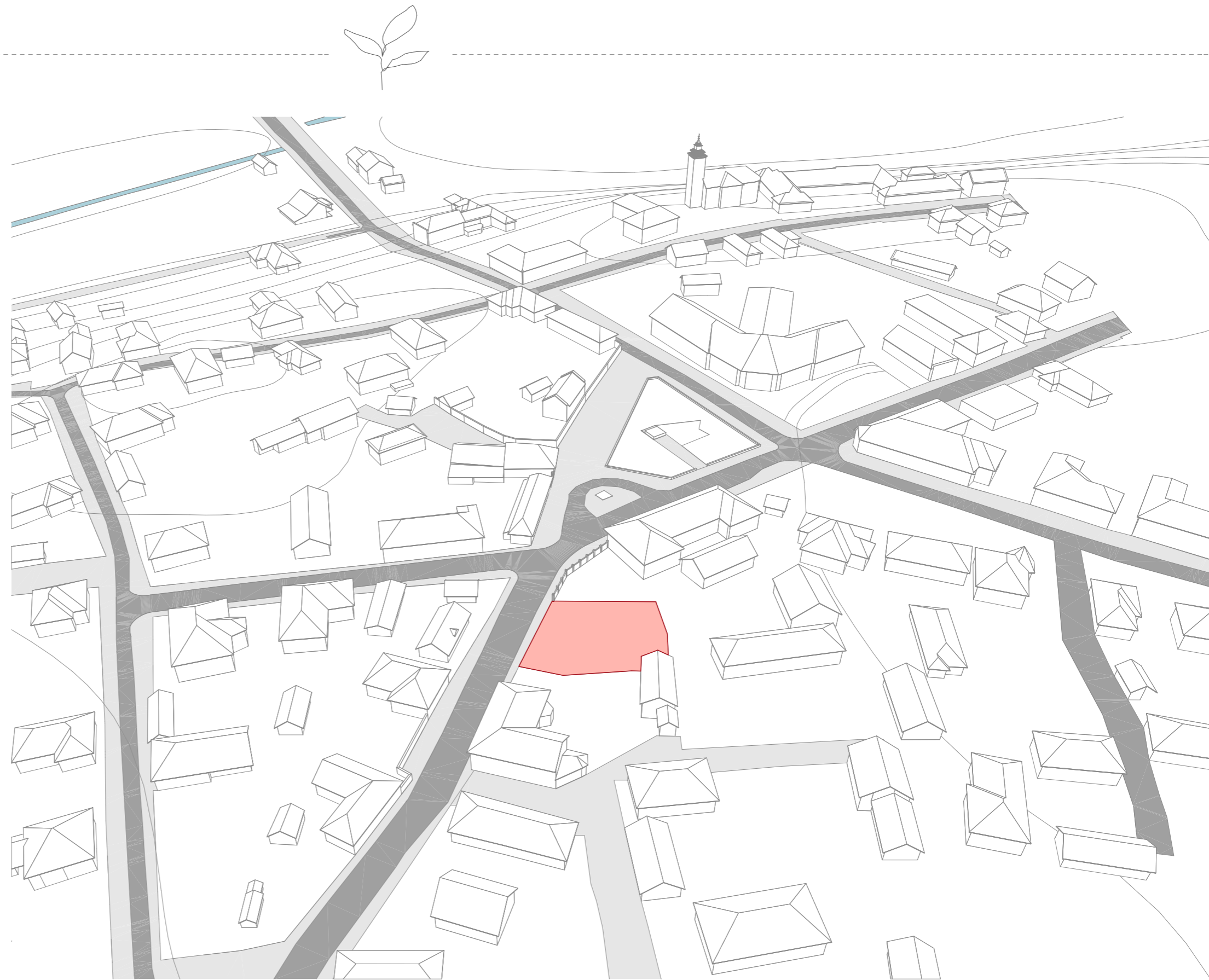
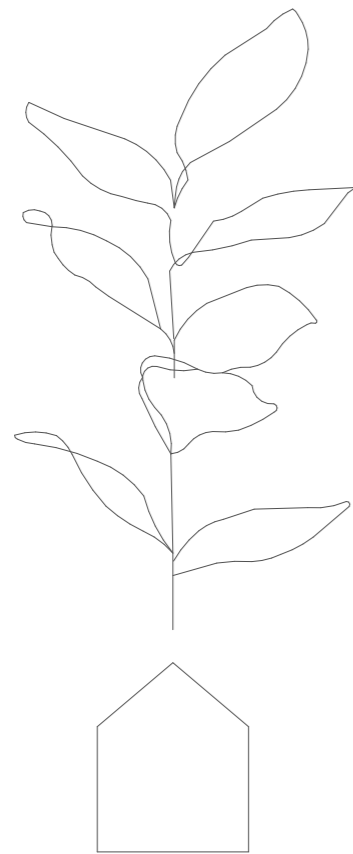
Közösségi gyógynövenyszárító
-feldolgozó manufaktúra

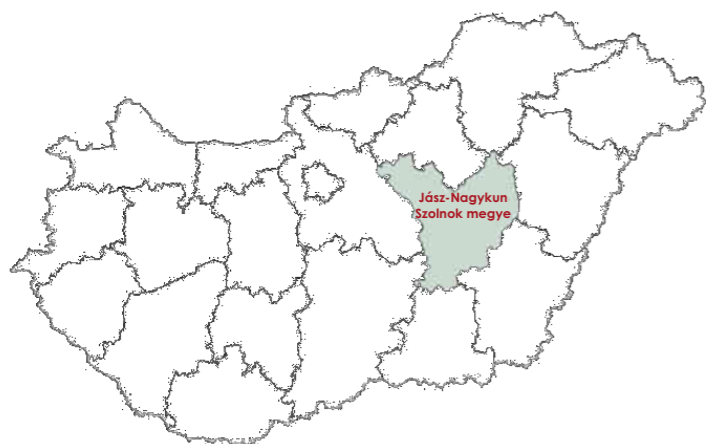
Témakiválasztás

A diplomaterv témája egy közösségi gyógynövenyszárító valamint -feldolgozó manufaktúra és az ahhoz tartozó gyógynövény bemutató kert létrehozása volt. A tervezett épületben helyet kapna egy a gyógynövény termesztés és feldolgozás teljes folyamatát bemutató tárlat is.

A helyszín Tiszakürt község, egy kis alföldi település, ami sajátos és egyedi épített örökséggel is rendelkezik, amelyben meghatározóak a népi építészeti értékek. A falu máig megőrizte az eredeti utcarendszerét és számos régi polgári, nagygazda és parasztháza a mai napig áll.

A településen élőknek jól látható, hogy fontosak az emlékek és a hagyományok, én pedig ennek szellemében tervezem meg a manufaktúra épületét.

Témaválasztás indoklása

A választott diplomatéma és helyszín szorosan kapcsolódik egymáshoz. 2013 nyarán a Fialat Műemlékvédők Egyesületével (FME) jutottam el Tiszakürtre, ahol szervezői feladatokat láttam el. Mivel mindig is fontosnak tartottam a rejtett értékek felfedezését, dokumentálását és megőrzését ezért nagyon megtetszett nekem a település és a helyiek mentalitása.

A munkám során az épületek felmérése közben találtam rá egy egykori nagygazda házára, ami **falusias karaktere** és elhelyezkedése miatt is felkeltette az érdeklődésemet. Az épületet 2013-ban, majd 2015 tavaszán is volt szerencsém megismerni, a ház tulajdonosával jó kapcsolatot alakítottam ki, ezért a diplomamunkám készítésekor sokat merítettem az így szerzett ismeretekből is.

Az első percben megszerettem az apró kanyargós utcájú települést, ekkor döntöttem el, hogy **diploma helyszínként Tiszakürtöt választom**. A település jellemző alföldi hangulattal rendelkező, annak **hagyományaira** alapuló község, sajátos és egyedi építészeti világának megőrzése pedig több tekintetben is fontos.

A népi és polgári építészeti keveredése valamint a **jó természeti adottságok** is kihatottak a Tisza bal partján található település formálódására, ezért a témaválasztás során én is a **hagyományokhoz nyúltam vissza**. Területen mindig is meghatározó volt a **növények gyűjtése, szárítása és feldolgozása**, és mivel én is szeretek ezzel foglalatkosodni a téma közel áll hozzám is.

Magyarország kistájainak kataszteri leírásában a feljegyzések között olvastam azt, hogy a terület **idegenforgalmi funkció** kialakítása és fenntartása szempontjából is releváns helyszín lehet, melyhez a terület rekonstrukciójára van szükség. Ezért gondolkodtam el egy **gyógynövénytárító és -feldolgozó manufaktúra** létrehozásán.

A **helyi mikroklíma** hazai viszonylatban szélsőségesnek hat, a csapadék mennyisége kevés és eloszlása egyenetlen, napsütéses órák száma pedig magas. A földrajzi adottságok, főként a **folyó közelsége**, a betorkolló vizek és **csatornák sűrű hálózata, jó minőségű termőtalajt** biztosít.

A talaj adottságai miatt **jelentős gyógynövény-állomány található** az egyébként száraz, gyepes pusztaságban, mely gazdasági szempontból kihasználható és kihasználható adottság. Ennek ellenére - bár a gyepes és az erdőterület csak az összterület 10-11 % teszi ki - a **gyógynövény-termesztés** csak kisebb súllyal van jelen, inkább a hagyományos földművelés határozza meg a helyi gazdaságot.

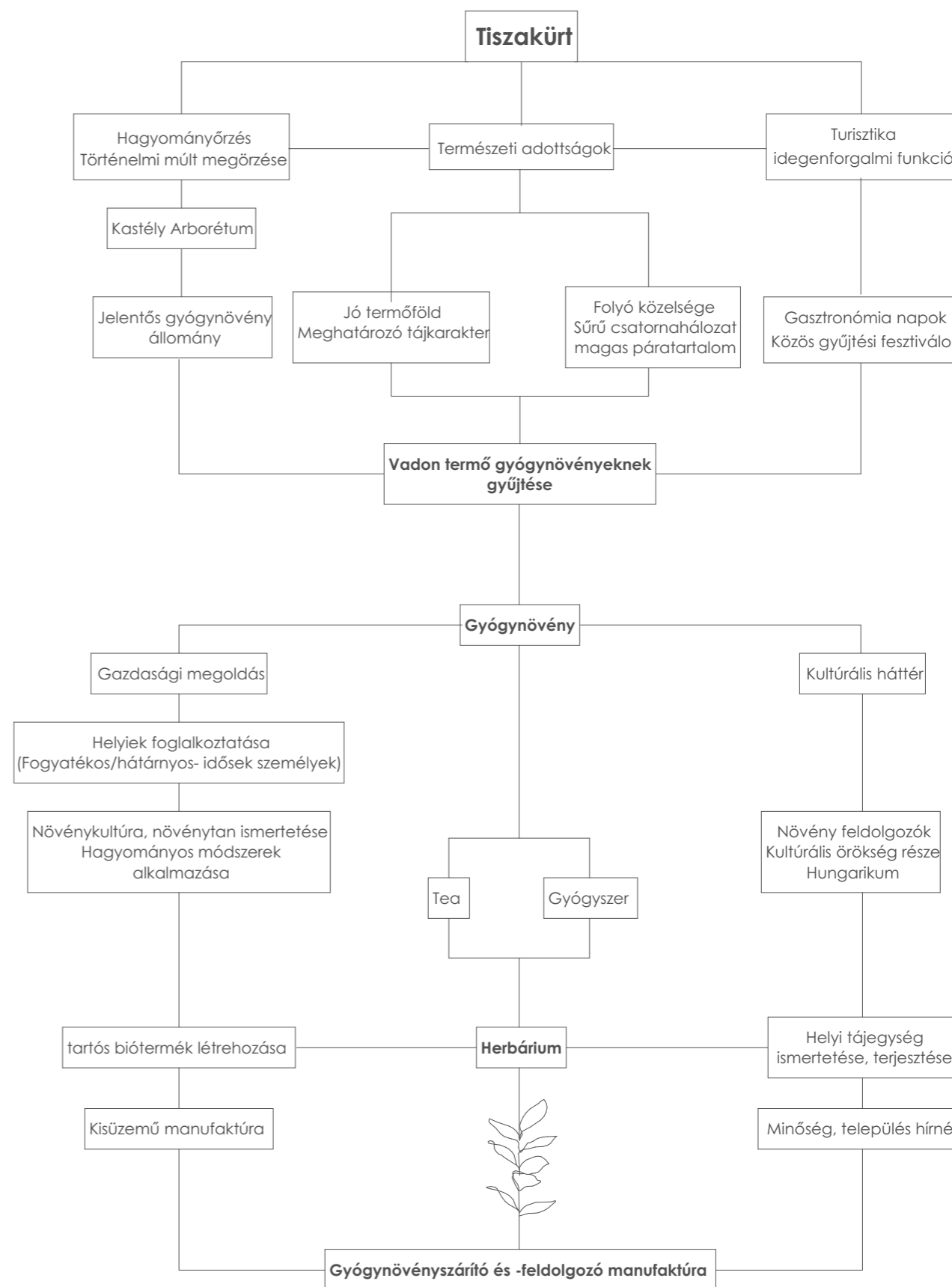

A **magas páratartalom** és a **talaj minősége** egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy a **Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet** ezen része kiváló élőhely, **vadon termő gyógynövényeknek** és igazi kincs a herbalisták számára.

A környező gyepes területeken lévő **növények gyűjtésére** adott a lehetőség, egy új manufaktúra létrehozása szinte magától értetődik. A gyógynövények gyűjtése, szárítása és feldolgozása még 2019-ben is fontos értéket képvisel, része a **kulturális örökségünknek és a hagyományainknak**.

Az egykori szárítóházak világa ma már csak emlékeinkben él, az ezekben alkalmazott tudás pedig már csak elmondások alapján rekonstruálható, de a növényeszártással és feldolgozással jelentős jövedelemhez tudna jutni a település.

A méltán híres és védett Bolza kastély egykori kastélykertje, a **Tiszakürti Arborétum** már önmagában is **nagy hírnévvel** rendelkezik, az általam ide tervezett gyógynövényházzal pedig célom tovább öregbíteni Tiszakürt hírnevét, valamint megőrizni, sőt továbbvinni a gyógynövényekkel folytatott **hagyományos munka tradícióját**.

Tisza virágzás- kérészek tánca

Vadon termő gyógynövény kultúsz

Kocsányos tölgy

Állatvilág

Növényállomány

Jász- Nagykun-Szolnok megye földrajzi bemutatása

Jász-Nagykun-Szolnok megye Kelet-Magyarország középső részén helyezkedik el, a Tisza által kettéosztva az Észak-alföldi Régió részeként. Tiszakürt a Kunszentmártoni kistérség az Észak-alföldi régió belül található, megye déli részén fekszik, a Tisza és a Körös által határolt háromszögben.

Nemzetközi összehasonlításban Magyarország, és azon belül Észak Alföld foglalkoztatási rátája igen alacsony. A megye az ország középső területén fekszik, de területének nagy része távol található a főforgalmi útvonalaktól és a nagyvárosoktól. Vasúti közlekedési szempontból, hiszen a területet átszeli két vasúti főfolyosó is: a Budapest-Szolnok- Debrecen-Nyíregyháza -Záhony (100) fővonalát. A megye igazán jelentős természeti erőforrásának a mezőgazdasági termőterületek mérete és minősége tekinthető.

Közlekedés

A 44. sz. főút Tiszakürt közvetlen közelében halad el, ami jelentős forgalommal bír. A kistérséget nem érhető el vasúton.

kistáj 83 és 95 m közötti tszf-i magasság
2-4 m-es relatív reliefú futóhomokos
felszínek helyezkednek el

kistáj 160-270 m vastag, főként homokos
rétegekből álló üledéksor települt

mérsékeltlen meleg-száraz éghajlati övezet
évi napfénytartam 2050 óra
nyári hőmérsékletek átlaga 34,3 °C
leghidegebb teli minimumoké -16,5 es -17,0 °C
csapadék éves 530-550 mm, ill. 300-310 mm

Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet
ha-gyománysos" növénykultúrákat takarja,
magas páratartalom

Domborzat

A kistáj 83 és 95 m közötti tszf-i magasságú, ármentes részekkel tagolt, ártéri szintű, a Duna pleisztocén hordalékkúp-sikkara épült tökéletes síkság. Ortográfiailag 3 részt lehet elkülöníteni területen. 83 m körüli magasságúak a terület harmadát fedő, kettős osztású, a szabályozások előtt rendszeresen elontott, meder- és morotvaroncsokkal fedett árterek.

A 87-90 m körüli magasságú magas árterek egyhangúságát elhagyott morotvák és a kiemelkedések peremére települt kunhalmok enyhítik. A 85-88 m körüli magasságban az ÉNy-DK-i csapású formákba rendeződött, 2-4 m-es relatív reliefú futóhomokos felszínek helyezkednek el.

A kistáj peremi részeinek vízfolyássűrűsége jelentősen meghaladja a középső területek értékeit.

A megye felszíne egyenletesen sík, ezért a gyakori aszályok mellett belvizek is sújtják területét. Végláthatatlan kultúrtáj.

A megye nagyobb részére jellemző az ártéri síkság, a csatornahálózattal mentesített ártér, ahol túlnyomórészt a nagy, egybefüggő táblák dominálnak, és legfeljebb a dűlőutak mentén és táblák között található mezővédő erdősáv, fasor, mezsgye.

Földtani adottságok

A földrajzi adottságok, főként a folyó közelsége, a betorkolló vizek és csatornák sűrű hálózata, jó minőségű termőtalajt biztosít. A Tiszakürt a felső-pannonban tó borította, s valószínű, hogy a terület csak a pleisztocén elejére töltődött fel. A pleisztocén folyamán a Duna hordalékkúpja nyúlt rá a kistájra, amelynek eredményeként 160-270 m vastag, főként homokos rétegekből álló üledéksor települt. A Kiskunságtól a Tisza az óholocénben vágta el. A legidősebb felszínen levő képződmény a terület 8-10%-át elfoglaló, a dunai hordalékkúp anyagából kialakuló pleisztocén futóhomok (Tiszakürt, ill. Cibakhaza és környéke). A legnagyobb területet a homokos löszök, infúziós löszök foglalják el; alapanyagukat főként K-en az Ős Tisza rakhatta le.

A felszín harmadat, főként a kistáj Ny-i és D-i részét holocén öntésképződmények fedik (Cserkeszölde - vakolódó homok). A talaj adottságai miatt jelentős gyógynövény-állomány található az egyébként száraz, gyepek pusztaságban, mely gazdasági szempontból kihasználható és kihasználható adottság. Ennek ellenér a gyepek és az erdőterület csak az összterület 10-11 % teszi ki.

A Tisza menti ártéri tájhoz hasonlóan összetett a Tisza-tó üdülőkörzet megyei településeinek fő menti térsége, az üdülő táj.

Éghajlat

A helyi mikroklíma hazai viszonylatban szélsőségesnek hat, a csapadék mennyisége kevés és eloszlása egyenetlen, napsütéses órák száma pedig magas. A földrajzi adottságok, főként a folyó közelsége, a betorkolló vizek és csatornák sűrű hálózata, jó minőségű termőtalajt biztosít.

A mérsékeltlen meleg-száraz és a meleg-száraz éghajlati övezetek határán elterülő kistáj. Az évi napfénytartam 2050 óra, a nyári és téli összeg pedig 830 ill. 200 óra körül van. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,4 °C, míg a vege-táció időszak átlaghőmérséklete 17,3 °C.

A napi középhőmérséklet 195 napon keresztül meghaladja a 10 °C-ot, ápr. 9 es okt. 21 között.

A fagymentes időszak ápr. 3-5-től okt. 25-ig tart (203-205 nap). A legmelegebb nyári max. hőmérsékletek átlaga 34,3 °C, a leghidegebb teli minimumoké -16,5 es -17,0 °C közötti.

A csapadék évi és vegetációs időszaki átlaga 530-550 mm, ill. 300-310 mm. Egy nap alatt Kunszentmártonban hullott le a legtöbb csapadék, 78 mm. A téli időszakban 30-32 napig borítja hó a földet, az átlagos maximális hó vastagság 18 cm körül van. A terület ariditási indexe 1,28-1,33. Leggyakoribb szélirány az É-i es az ÉNy-i, az átlagos szélessége kevéssel 3 m/s alatt marad.

Növényzet

A szántóföldi növénytermesztés részben a „ha-gyománysos” növénykultúrákat takarja, azaz (őszi) búzát, kukoricát, napraforgót és az utóbbi években növekszik a repce területe is. A magas páratartalom és a talaj minősége egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy a Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet ezen része kiváló élőhely, vadon termő gyógynövényeknek és igazi kincs a herbalisták számára. Jász-Nagykun-Szolnok megye Magyarország 2. legjelentősebb mezőgazdasági régiójának részét képezi. Elsősorban szárazságtűrő, hosszú tenyészidejű és magas hőigényű növényfajták termesztésére alkalmas a terület, ahol megnő a vízvisszatartás és öntözés jelentősége.

A szántóföldi kertészet nyolcvanas években kezdődő térhódítása tovább tart, mivel a folyókkal körbevett, holtágakkal szabdaltnak területe nagyon kedvező feltételeket biztosít a kertészeti kultúrák (fűszerpaprika, paprika, uborka, karfiol, paradicsom, kínai kel) számára.

A térséget két folyó a Tisza és a Hármas-Körös szeli át. A lehetőségekhez képest a vízi közlekedés szerepe nem jelentős, de az elkövetkező időben elsősorban a turizmus révén ebben a tekintetben is fejlődés várható. Kikötő jelenleg csak Tiszakürtön található.

Jász-Nagykun-Szolnok megye gazdasági fejlesztés lehetőségei

Erősségek

Budapest közelsége, többszörös kapcsolódás a Budapest nagyváros térséghez (M3-as autópálya és 32-es illetve 33-as főút; 4-es főút, **44-es főút Tiszakürtnél**). **Súlyponti elhelyezkedés, nyílt hálós kapcsolódás**, sajátos, jól megragadható gazdasági arculattal rendelkezik. Szolnok elérhetősége és vonzereje markánsan javult. Nemzetgazdasági szempontból **kiemelt** jelentőségű, **komoly termelési hagyományokkal és szakmai kultúrával rendelkező és korszerű ipari termelőágazatok**, multinacionális tőke markáns jelenléte Szolnok és Jászberény térségében. Jelentős mezőgazdasági **termelési és élelmiszeripari hagyományok**, versenyképes üzeméretű gazdaságok, kapcsolódó iparágak, mezőgazdasági innovációs bázis jelenléte Karcagon jelentősen csökkent az árvízi fenyegetettség a megvalósult beruházások következtében, a térség kiépített belvíz-vezető fő művi hálózattal rendelkezik. Színvonalas középfokú oktatási intézmények jelenléte, Szolnoki főiskola folyamatosan korszerűsödő oktatási-képzési kínálata, Tisza és Tisza-tó **kiemelt üdülőkörzet növekvő turisztikai vonzereje** jelentős turisztikai bevételt generáló gyógyfürdők (Berekfürdő, Cserkeszőlő, **Tiszakürt-arborétum**), Térségi identitás jelenléte, térségi szemlélettel való azonosulási készség (Jászság, Nagykunság)

Gyengeségek

Az **Alföldet feltáró gyorsforgalmi közúti folyosók a megyén kívül épültek ki**, a megye nagytérségi közúti kapcsolatrendszerének fejlesztése kis lépésekben, lassan halad és még sokáig el fog húzódní. A **megyében nincsenek** jelentős vonzású, **kisugárzó energiájú városok**, a szomszédos Pest megye és Hajdú-Bihar megye elszívó hatásával szemben a megye nem tudja felvenni a versenyt. **Keletnyugati átjárhatóság erősen korlátozott** (Tisza hidak, útkapacitások), a megye belső kohéziója gyenge, **közúthálózata leromlott**. A megye **városhálózatát** nagyobb részt **gyenge**, csökkenő térszervező erejű, népességmentartó és tőkevonzó képességű kisvárosok alkotják. Kevés a felsőfokú képzettségű lakos, **gyenge a felsőfokú képzés** súlya és az innovációs potenciál. Kedvezőtlen képzettségi, **foglalkoztatottsági**, magas segélyezettségű, munkanélküliségi mutatójú térségek, különösen a **Tiszántúlon**. A lakosság egészségi állapota országos összehasonlításban rossz. **Gyenge a mezőgazdaság foglalkoztatási és jövedelemtermelő képessége, a hagyományosan erős állattartó ágazat részesedése radikálisan lecsökkent a rendszerváltás óta**. A Tisza-tó menti turizmus jövedelemtermelő képessége gyenge, a városok hozzájárulása a **turizmushoz minimális**, a jelentős vonzerejű gyógyfürdők települési **környezete kevésbé atraktív**. A stratégiai gondolkodás hiánya, gyenge forrás abszorpciós és érdekérvényesítő képességű térségek. A hagyományos tájegységeken belül, tájközi viszonylatban és megye határon átvéve még csak gyenge és formális az együttműködés

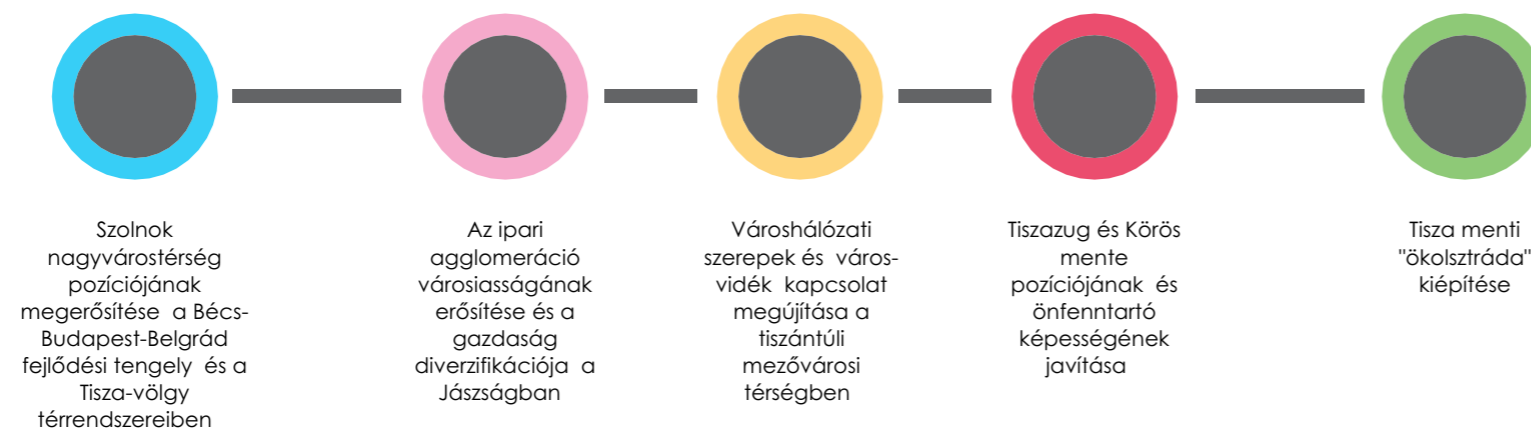
Lehetőségek

2007-2013 között több száz milliárd forintnyi **vízi és közlekedési infrastruktúrafejlesztés valósul meg a megyében**. A kormányzati gazdaságpolitikai és térszerkezet-alakítási elképzelései a megye pozícióját erősítik **Budapest tehermentesítése, Kecskemét-Szolnok kapcsolat erősítése**. EU **2020 stratégia** célkitűzései összhangban vannak a megyei érdekekkel (**megújuló energia, szegénység mérséklése stb**). Városi agglomeráció szintű együttműködések lehetősége. A **korszerű iparágakban és a mezőgazdasághoz kapcsolódóan adóttak a feltételek a klaszterek kialakulásához, erős beszállító lánchoz**. A **megújuló energiaforrás-potenciáljának** kihasználása a következő EU költségvetési ciklus egyik kiemelt prioritása lesz **megye tájait, településeit kötődő országos ismert termékek, szolgáltatások, márkanevek kötődnek**. Vízfelvételt visszatartásához, **öntözéses növénytermesztéshez kedvező vízföldrajzi adottságok**, kiépült belvízcsatorna-hálózat és mezőgazdasági vízellátó rendszer. A Tisza és a Budapesti nagyváros térség Szolnoknál található, **megyeszékhely súlyponti fekvése a magyarországi Tisza-szakaszon**. A Tisza Európa egyik legjelentősebb **ökológiai folyosója, szelíd- és aktív turizmus iránt növekszik** a kereslet, civil, önkormányzati kezdeményezések, új típusú együttműködések a Tisza-térség országon belüli és országhatárt átvéve újrapozícionálása érdekében. **Történelmi városokban meglévő termál- és kultúrurisztikai potenciál a fenntartható fejlődés szellemisége** új távlatokat nyit a **tanyarendszer számára** (környezetkímélő helyi infrastruktúra és gazdálkodási rendszerek).

Veszélyek

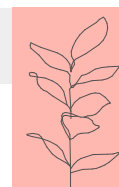
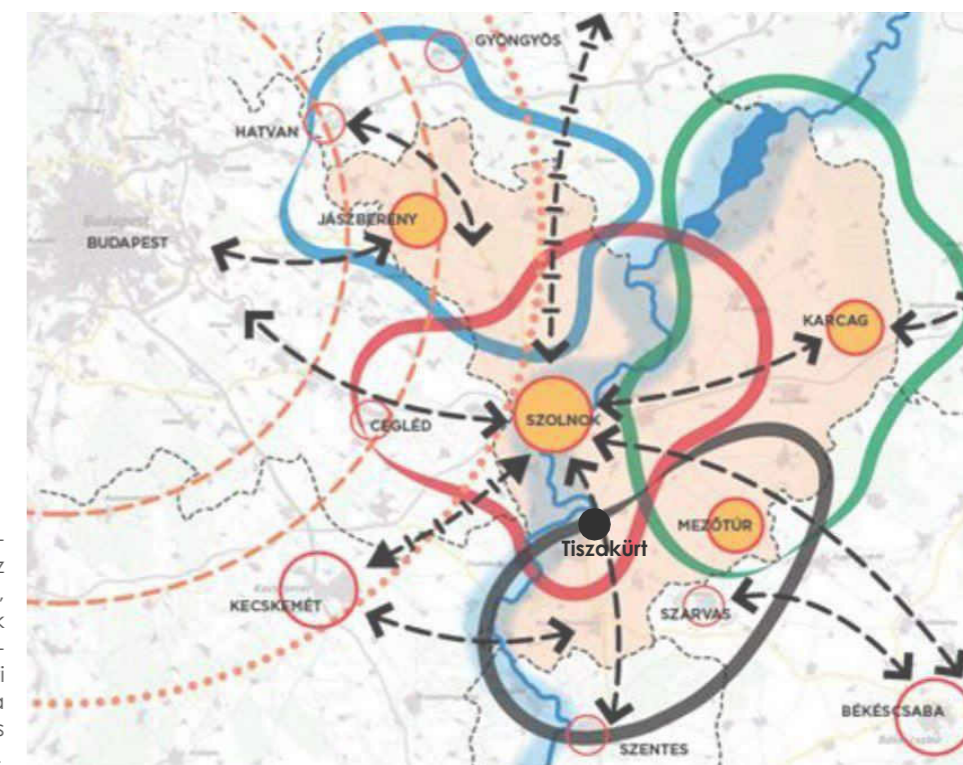
Európai válság elhúzódása, ország leszakadásának, kettészakadásának fokozódása. **Tervezett gyorsforgalmi út fejlesztések tovább késlekednek** a települések hitelképtelensége akadályozni fogja, hogy a következő európai uniós költségvetési ciklusban pályázzanak. A megye **belső fejlesztési potenciáljai gyengék**, a közsztéra és a **piaci szféra fejlesztései jelentős mértékben függnnek a külső forrásoktól**. **Mege kettészakadása fokozódik**, a **Tiszántúl** további leépülése, **szegénység növekedése**, térségi továbbterjedése, **etnikai konfliktusok fokozódása**. Ágazati és térségi együttműködések híján esélytelenné válik a **nagyhatékonyágú, valódi áttörést eredményező komplex térség- és vidékfejlesztési programok megvalósulása** az uniós ciklusonként újraépülő terület- és vidékfejlesztési intézményi rendszerek nem tudják a korábban kiépült rutinokat, felhalmozott tapasztalatokat kamatoztatni. Az **intézményhálózat koncentrációja a közlekedési kapcsolathálózatokkal, a közúthálózat, továbbá a vasúti infrastruktúra és szolgáltatások romlásával** egyidejűleg. **Éghajlat-változás** következtében növekednek az extrém időjárási helyzetek; **természetvédelem, vízgazdálkodás és agrárium ágazati szemlélete és érdekelletéi** a hatékony válaszleépéseket **akadályozzák**. A **rétegek elvándorlása**, valamint a kiépült infrastruktúra és intézményi kapacitások működési nehézségeinek fokozódása. Az új finanszírozási környezetben a felsőfokú oktatási intézmények ellehetetlenülhetnek, az **intézmények zsugorodása**, megszűnése jelentős kumulatív hatással bír (felsőfokú képzettségűek elvándorlása, helyi igényes szolgáltatások iránti fizetőképes kereslet csökkenése stb.)

Stratégiai célok

Az egyensúlyi helyzetek felépítésének alapja a megye földrajzi pozíciójában rejlő lehetőségek kibontakoztatása. Az új egyensúlyi helyzetekhez vezető folyamat következtében a Jász-Nagykun-Szolnok **megyében élők életminősége, képzettségi szintje, önbizalma, a társadalom tagjainak egymásba és a jövőbe vetett bizalma 2030-ra markánsan javul**. A Tisza-mentén az árvízbiztonság teljes kiépítésével összehangoltan megvalósul a megyei Tisza-szakaszon a folyó menti térség **„ökosztrádává”, és arra szerveződő komplex tájgazdálkodási klaszterre fejlesztése**, mellyel a Közép-Tisza térsége a **tájgazdálkodás és az ökoturizmus nemzetközi mintaterületévé válik**. Szolnok **„Tisza fővárosa”** szerepéhez kapcsolódva Nagykőrös és Tiszaföldvár térségük tájgazdálkodási szervező és oktatóközpontjává válnak. Az M44 gyorsforgalmi út kiépülésével megerősödik Kunszentmárton térségi foglalkoztató-logisztikai szerepe a négy megyeszékhely - Kecskemét, Szolnok, Szeged, Békéscsaba - közötti vákuumtérségben. Kunszentmárton térségszervező-logisztikai szerepét erősíti továbbá Tiszazug bekapcsolódása a szentesi kertészeti klaszterbe. Nagykunság (és a szomszédos megyék) egykori mezővárosai közül a **kisvárosok építészeti örökségének és mezővárosi kultúrájának megőrzése és hasznosítása** a népességcsökkenés és funkcióvesztés okán veszélyeztetetté válik. **A térség gyógyfürdőinek (Berekfürdő, Kisújszállás, Tiszafüred, Karcag, Túrkeve, Mezőtúr) magas színvonalú rekreációs és egészségügyi (rehabilitációs) szolgáltatásai iránt megnő a kereslet, egyre szélesedő társadalmi igény mutatkozik az egészségmegőrzésben jelentős szerepet betöltő gyógyfürdők használatára.**

Jász- Nagykun- Szolnok Megye fejlesztési térségei

Tiszakürt fekvési vízhalózata

A vízrendszer a megye **településhálózatának fejlődését jelentősen befolyásolja. Jelentős folyói** a Tisza és Hármas-Körös, kis vízhozamú vízfolyás a Zagyva, a Tarna, Hortobágy valamint az erősen módosított, vagy mesterségesen épített belvíz és öntöző csatornák. A vízutánpótlásra a megyék folyók völgyében helyezkednek el, területüket sűrűn behálózta, a csa-tornarendszerben vannak lehetőségek. A terület köze-pesen **belvízveszélyes övezetben fekszik.**

A csapadékvíz nyílt rendszerű csatornahálózat vezet el, mely a község területét behálózta. Az összegyűjtött csapadékvíz csatornákon keresztül a Földes -laposi csatornába, majd a Tiszába vezetik. Az Alföld területén jelentős számban található hűvízkutak, amelyek **lehetőséget adhatnak a geotermikus energia különböző célú hasznosítására.** A településhálózat karakteres elemei a tanyás települések is, melyek a Jászság, Nagykunság és Tiszazug tájain terülnek el. **A Tiszazugban, Tiszakürt a Tisza bal partján fekszik, a megyeszékhelytől, Szolnoktól kb. 45 km-re. Szomszédos települések:** Cserkeszőlő, Tiszainoka, Tiszaug, Csépa, Szelevény. A legközelebbi város(ok): Kunszentmárton, illetve Tiszakécske (már Bács-Kiskun megyében). A település szempontjából **ökológiailag kedvező,** hogy belterülete a Tisza folyóhoz közel fekszik. A település határához tartozó tiszai ártérszakasz (mintegy 200 ha) **a Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet részét képezi,** értékes folyóparti és mocsári élőhelyeket alkotja a védett fajokkal.

Megközelíthetősége

Közúton a 442-es főútról (Szolnok - Kunszentmárton) és a 44-es főútról (Kecskemét - Gyula) érhető el. A közúti tömegközlekedést a Jászkun Volán Zrt. autóbusszai látják el, de érintik a községet a Kunság Volán Zrt. és a Volánbusz Zrt. járatai is. Vasútvonal nem vezet át a településen. A legközelebbi vasútállomás a MÁV 146-os számú, Kecskemét-Kunszentmárton közötti vonalán, a községtől kb. 7 km-re lévő Tiszaug-Tiszahídfő állomás.

Éghajlati adottságok

A megye igazán jelentős természeti erőforrásának a mezőgazdasági termőterületek mérete és minősége tekinthető.

A megye **domborzata** az Alföldön terül el, teljes területe síkság. Az **éghajlata** zömében **mérsékelt meleg-száraz, a középső területeken meleg-száraz.** Az átlagos hőmérséklet déli területeken 10,0-10,5 °C között váltakozik. Az **évi csapadékösszeg** a megye legnagyobb részén 500-550 mm, viszont a megye középső részein helyezkednek el hazánk legszárazabb vidékei, ahol ez az érték az 500 mm-t sem éri el. **Elsősorban szárazságtűrő, hosszú tenyészidejű és magas hőigényű növényfajták termesztésére alkalmas a terület,** ahol megnő a vízvisszatartás és öntözés jelentősége. megye felszíne egyenletesen sík, ezért a gyakori aszályok mellett belvizek is sújtyják területét. Összefüggő alacsony **termékenységű talajok a megye középső részein,** a folyóvölgyben (főképpen öntés talajok), valamint a megye keleti határvidékein (elsősorban szikesek) találhatóak. Száraz, gyér lefolyású, **erősen vízhiányos terület.**

A Tiszakürt körüli térségben a szántóföldi növénytermesztés az egyeduralgó, a szőlő- és gyümölcsstermesztés elenyésző. A gyepeként, erdőként hasznosított földterületek tekintetében közepesen helyezkedik el. A kistérség ipari termelését a feldolgozóipar dominálja. Viszonylag jelentős a borászat, és a növénytermesztés. Jelentős szőlőterületek Tiszakürt, Cserkeszőlő, Csépa, Cibakháza és Tiszasas területén találhatóak. Feldolgozó Tiszakürtön működik a kistérségben.

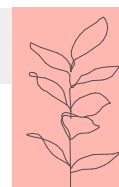
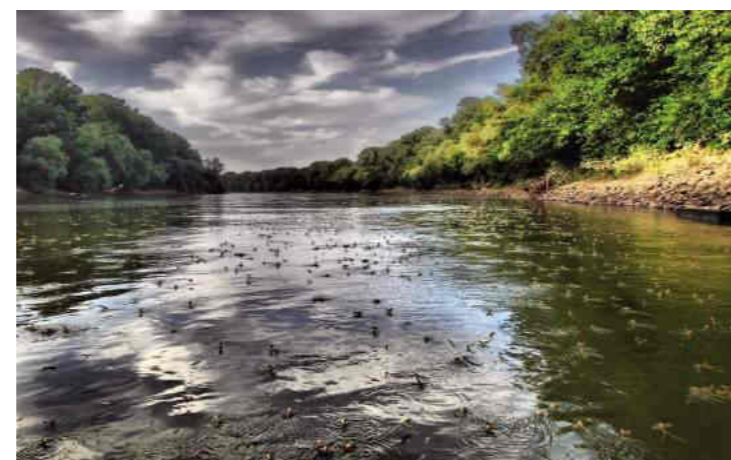
Kunszentmárton kistérség - Tiszakürt fekvése

Tiszakürt a Kunszentmártoni kistérség az **Észak-Alföldi régió** belül **található,** Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén fekszik, a Tisza és a Körös által határolt háromszögben. A **tájegységek eltérő értékei,** a jászok és a nagykunok sajtósági jogállása sokáig feszültségek forrása maradt. Nem csoda hát, ha Jász-Nagykun-Szolnok vármegyét „muszáj vármegyének” is emlegették. Területét a Jászságból, Nagykunságból és Külső-Szolnok megyéből kovácsolták össze.

A megye településhálózatát a szélsőségektől mentes településméretet, valamint a sűrű - alapvetően a Nagykunság területét érintő - **kisvárosi hálózat jellemzi. Erőteljesen vidékies jelleg és a Tisza szerepe is meghatározó.**

Tiszakürt fekvési

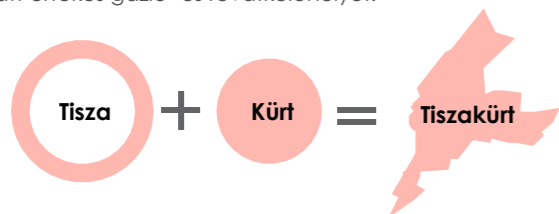

Tiszakürt településtörténet- falu eredete

Tiszakürt jelentős történelmi múlttal rendelkezik, hiszen egy majd ezer éve fennálló településről beszélünk ami jelenlévő lakott helyről tanúskodik. Kürt, - mint szinte minden tiszazugi település pleisztocén dunai eredetű lösz-homok dombra települt. Első említése a felvidéken található **garamszentbenedeki apátság alapító levelében tűnik fel 1075-ben II. András király adományaként villa Kurth néven.**

Tiszakürt település nevének eredete és szöösszetétel: a Tisza előtag a folyó menti településre, a Kürt utótag pedig a "Kürt törzseliek településére", azaz az egyik honfoglaló törzsre utal, az ő nevükből eredeztethető akik ezen a területen telepedtek le. A falu névvel megőrzött törzs ellenőrizte a valószínűleg forgalmas és emiatt értékes gázló- és révátkelőhelyet.

Garamszentbenedek – apátság 1075

A középkor folyamán végig királyi birtok volt, Külső-Szolnok vármegye részeként. A középkori királyaink nem véletlenül telepítették a **ma Nagy-szigetnek nevezett**, akkor vízzel körülvett hatalmas félszigetre - a török világ alatt elnéptelenedett - Ság községbe a királyi ménest. Csak rá kell tekintenünk a Tisza szabályozás előtti térképére, és rögtön érthetővé válik miért volt így kedves e környék. Az akkori országút Budáról egészen Kecskeméig egész évben viszonylag könnyen járható homoktalajon futott és a mai Tiszabög területéről hatalmas magasparti homokos félszigeten Ságot érintve könnyen át lehetett kelni a túlparti Kürtre. Valószínűleg a török előtti középkorban megtartotta jelentőségét, de a szétszaggatott országban is jelentősége lehetett, mert **albaságot hoztak itt létre.**

1552-ben a település **török kézre jut**, végleg török fennhatóság alá, majd a 15 éves háború alatt elnéptelenedik.

A középkorban itt lakók valószínűleg jól élhettek a folyó kínálta lehetőségekkel, mert stabil templomos hely volt a honfoglalás korától, meg tudta tartani és növelni tudta népességét, akkor is, amikor az országot a legnagyobb tragédiák sújtották. Persze lehet arra is gondolni, hogy könnyítette helyzetüket – talán a Tisza mocsarainak rengeteg vérszívója miatt - egészen a XVIII. század végéig nem költözött ide földbirtokos és emiatt az itt élők talán szabadabb életet élhettek. A **15. században** a Vezsenyi család, illetve **Kinizsi Pál birtokolták a falut.**

A **XVII. század** eleje folyamán következik be az **újránépesülés**, amikor végvári katonák birtoka lesz, majd később 1674-ben a kincstár tulajdonába kerül.

1700 után Kürt és Sas falvakat Mihályi Deák Pál ezredes kapta meg királyi adományként a Tokaji felkelés leverésének sikeréért. Később Deákot hazaárulással vádolták meg, amiért I. Lipót király elkobozta birtokainak nagy részét.

Kinizsi Pál egykori tulajdonos

Birtokosai a török idő után:

1705-1741 Steössel Kristóf; 1741-1777 Steössel László; 1777-1815 Steössel II. Kristóf; 1815-1825 Steössel Mária és Steössel Terézia; 1825-1852 gr. Tige Lajos; 1852-1879 gr. Bolza Péter (felesége gr. Tige Mária); 1879- 1943 gr. Bolza József.

Kép: gr. Bolza Péter családja. - Bolza Péter és neje Tige Mária. Gyermekük: az apjától balra Pál, őt Béla, Alfréd, Géza és József követi a sorban (1875 körül)

1872-ben kapott nagyközségi rangot, ekkor Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Tiszai alsó járásához tartozott. **1919-ben** a román hadsereg csapatai foglalták el ideiglenesen a falut, és alakították ki a **Tisza gátján rövid életű „határőrzetüket”**. **1951. január 1-jén a Kisasszonyiszőlő nevű tanyaközpont elszakadt Tiszakürttől**, és Cserkeszölő néven önálló településsé vált.

Vadászkastály születése

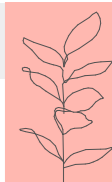
A **Tige család** volt az, aki először Tiszakürtön egy kisebb **klasszicista stílusban vadászkastélyt épített a településen**, majd otthonául is e községet választotta. Gróf Tige Lajosnak egyetlen lánya született, akit a szarvasi birtokkal rendelkező hadmérnök gr. **Bolza József fia kért feleségül.**

Az ifjú pár Pozsonyban élt, de nagyszabású terveket szőttek a tiszakürti birtokon, udvarházat kezdtek el építeni a régi vadászlak helyén a református templom melletti nagy, falusi telken.

A szomszéd református egyházzal való viaskodás, **birtokvita iratai őrizték meg csak a grófi kert alapításának bonyodalmait.**

A református templom a Tisza magas partjának szélén épült, valószínűsíthetően valamikor még a török idők előtti időben. A templom alatti erdős, mocsaras kb. 27 ha területű (17 ha), birtok megszerzése után, a világot járt Bolzák ebbe főúri kertet álmodtak, s megvetették a mai Arborétum alapjait, amely azóta a Tiszazug egyik legnevezetesebb idegenforgalmi látványossága. **A XIX. században és a XX. század elején lakosságát a gazda-réteg mellett nagyszámú vándormunkás (summás arató) és uradalmi cselédség alkotta.** Az itt élő emberek az önálló paraszti gazdálkodás mellett halászattal, vessző- és gyékényfonással foglalkoztak.

Tige család klasszicista vadászkastélya

Tiszakürt település távlati képe

Tiszakürt páratlanul szép természeti tájban fekszik, amelyet meghatározza a Tisza, illetve az Arborétum. A jelentős történelemmel rendelkező mintegy 1000 éves múlttal rendelkező, 1400 lakóval bíró település sajátos, egyedi épített örökséggel is rendelkezik, amelyben meghatározóak a népi építészeti értékek.

A település megőrizte eredeti utcarendszerét, valamint számtalan régi polgári, nagygazda és parasztháza a mai napig a szemünket gyönyörködteti. Részlet gazdag formálásuk, eredeti elemeik, tartozékaik időkapcsolaként állják ki az idő vasfogát. A portákon a mai napig meghatározó a haszonkert és állattartás. A gyümölcsfák és dísfák övezte kanyargós utcák sajátos természeti és építészeti hangulatot jelentenek. A református templom a Tisza magaspartjának szélén épült, valószínűsíthetően valamikor még a török idők előtti időben, mert az 1887-es átalakítások előtt készült dagerrotípija tanúsága szerint keresztthajós katolikus templomot örökölt meg a református egyház, miután a XVII. században a törökök kivonulását követő ellenreformációs időkben igazolni kellett 100 évre visszamenően a református közösség létét. **A templom alatti erdős mocsaras kb. 27 kh területű (17 ha), a Tisza rendszertelen kiöntései miatt szinte hasznosíthatatlan birtok megszerzése után, a világot járt Bolzák ebbe főúri kertet álmodták bele.**

1880-ban készült kataszteri térkép

A XIX. század elejétől Magyarországon egyre-másra szaporodtak a több és több szolgáltatással tervezett kastélyok, főúri lakok és európai mintára szinte divattá vált ezenépületek pihenést szolgáló kertekkel való összekapcsolása. A birtok megszerzése után, a világot járt Bolzák, megvetették a mai Arborétum alapjait, amely azóta a Tiszazug egyik legnevezetesebb idegenforgalmi látványossága.

A kert fejlődése szempontjából a két világháború közötti időszak nem volt jelentős, mert a társadalmi átalakulások a család szegényedéséhez vezettek. Fejlesztésre nem, csak fenntartásra jutott a grófi költségvetésből, melyet leginkább nem termelésből, hanem a hűbéri rendszer fellazulása utáni liberalizált földpiacon forgalomba hozott birtok részek feléléséből fedeztek. József gróf 1941-ig élt.

Helyi építészet sajátosságai- Falusias polgári építészet

Helyi építészet sajátosságai Tiszakürtön az Alföldre és a magyar vidékre jellemző építészeti hagyományok a meghatározóak. Magyarország települései, ahogyan Tiszakürt is döntő többségben 1867 és 1920 között épültek ki. Az ország ezt megelőző zűrzavaros évszázadai nem kedveztek az állandó települések kialakulásának, hiszen számtalan település elnéptelenedett, majd újra települt a török időköt követően is.

A település területén nagyobb, összefüggő zöldfelületi egység a Hősök tere, a Szabadtéri színpad területe, a temető és az Arborétum területei. A település 59 hektáros arborétum 1971 óta védett Tiszakürti Arborétum Természetvédelmi Terület néven, amelynek külön értéke, hogy külföldről hozott egzotikus fák telepítései megtartották a térségre őshonosan jellemző, tölgy-szil-köris ligeterdők maradványának tekinthető idős kocsnyás tölgyeket, sughalva ezzel az egykori táj jellegét.

Petőfi Sándor utca 4 -Polgári nagygazda háza utca részlet

Táncsics utca- Halász Péter Vegyeskereskedés

Főtér- Községháza

Polgári jellegű épületkarakterek

A település megőrizte eredeti utcarendszerét, valamint számtalan régi polgári, nagygazda és parasztháza a mai napig a szemünket gyönyörködteti. Részlet gazdag formálásuk, eredeti elemeik, tartozékaik időkapcsolaként állják ki az idő vasfogát. A portákon a mai napig meghatározó a haszonkert és állattartás. A gyümölcsfák és dísfák övezte kanyargós utcák sajátos természeti és építészeti hangulatot jelentenek.

A település központjában található a Községháza, Könyvtár, Iskola, Konyha, valamint Óvoda is. Mindezek a funkciók a Hősök tere köré csoportosulnak, ahol háborús emlékművek emlékeztetnek minket a múlt eseményeire. Néhány perc sétára megtekinthetjük a Református templomot, illetve a mellette álló Bolza grófok egykori kastélyát és annak parkját, amely Arborétumként a település és a megye egyik legjelentősebb értéke. A főtér szomszédságában berendezett Tájház kellő részletességgel mutatja be annak a múltnak a gazdagságát, amelyet ma mozaikokban ismerhetünk meg. A településhez tartozó külsőségben, azaz Bogaras pusztában is jelentős számban élnek, ahol a kender-szőlő termesztés a meghatározó. Buszközlékedése jó, hiszen mintegy egy óra alatt elérhetünk Kecskemétre. Néhány km-re található Cserkeszölő, ahol gyógyvíz és strandolási lehetőség is kínálkozik. Tiszakürtön 8 osztályos iskola működik. Itt a kerettantervekben meghatározott tartalom alapuló helyi tanterv szerint foglalkoznak környezeti neveléssel.

Az 1970-es évek közepén az oktatási és közigazgatási átszervezések idején is jelentős szerepet kap a falu. 1975-ben Nagyrév, Tiszainoka és Tiszakürt közös tanácsának és a települések oktatási feladatának központja lesz egészen a rendszerváltásig. Jelenlegi iskolánk 1986-ban épült, a mai követelményeknek is megfelelő felszereltséggel. Tiszakürt sajtója 1943-tól 44-ig a római katolikus lelkesedés kiadásában megjelenő Katolikus Értesítő, jelenleg a Tiszakürti Hírmondó tájékoztatja a helyi eseményekről. 1948. augusztus 1.-én bekapcsolják Tiszakürtöt a villamos hálózatba, 1991-ben a telefon, 1996-ban a vezetékes gáz hálózat épül ki. A rendszerváltás után a termelőszövetkezet, a konzervgyár, a borpince megszűnte számos munkahely megszűnését jelentette az itt élők számára.

Főtér- Régi református iskola

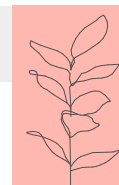
Háborús emlékmű

Katolikus templom

Református templom és plébánia

Főtérről nézve-Petőfi Sándor utca 2. számú nagygazda háza- tervezési helyszín

Tiszakürt sugaras utcahálózattal rendelkezik, házai pedig sok esetben rendszertelen elhelyezkedést mutatnak. Több kis átjáró út található az utcák között. A tér jól mutatja a falu központ jellegét. **A falu parasztházai tornáccal rendelkező vályogtégla épületek, amelyeknek többségét a mai napig nádtető fedi.** Jellegzetessége az itteni házaknak a főhomlokzat vörös téglával való részbeni vagy teljes borítása

Petőfi Sándor utca 14.- Nemzeti szálló

Önellátó paraszti gazdálkodás

A XIX. században és a XX. század elején lakosságát a gazda-réteg mellett nagyszámú vándormunkás (summás arató) és uradalmi cselédség alkotta. Az itt élő emberek az önellátó paraszti gazdálkodás mellett halászzal, **növény- vessző - és gyékényfonással foglalkoztak.**

Helyi népviselet

A régészeti feltárások alapján a középkorban a paraszti gazdálkodás mellett a közös legelőknél jelentős volt a szarvasmarhatartás, juh- és a lótenyésztés. 1862-ben a legelők tagosítása után az állattenyésztés jelentősen visszaesik, a ho-mokos területeken szőlő és gyümölcs-stermesztésre nagyszámú külterületi lakosság települ.

A szőlő- és gyümölcsstermesztés a XX. század elején jelentősen fejlődik. Erre alapozva **gyümölcscfeldolgozó üzem és állami borpince épül Tiszakürtön.** Közigazgatásilag is jelentős hely. 1872-ben nagyközségi rangot kap, és Jász- Nagykun-Szolnok vármegye Tiszai alsó járásába osztják.

A népi és polgári építészet keveredése

A népi és polgári építészet keveredése valamint a **jó természeti adottságok** is kihatottak a Tisza bal partján található település formálódására. Tiszakürt a Tisza bal partján szép természeti környezetben helyezkedik el. A község halmaszzerű utcarendszere és a porták vegyes elhelyezkedése érdekes településképet eredményez. Szép és tipikus példája a vidéki település központja is, ahol a községháza, iskola, boltok és egy világháborús emlékmű is helyet kapott. Nem messze találjuk a református templomot is, amely a tornyával a falu fölé emelkedik. A település magja, ahogyan a múltban jelenleg is betölti központi szerepét. **A népi jellegű háztípusok látható módon rendkívül változatos forma világgal és sajátos homlokzat díszítéssel rendelkeznek.** Jellemző a téglalap épületforma, nyereg és kontyotető, illetve nyeregtető. Nyeregtetős épületeknél fa oromdeszkázat a meghatározó, ahol a szarufákat faragott díszített faelemek kötik össze. A háztípusok között megtalálható az épület folytatásaként megjelenő tornác, illetve helyiségek kialakítása.

Tiszakürt Fő tér színes képeslap- 1934 egykori paraszti házak

Tiszakürt Fő tér 1945 kiadott képeslap kiadási adatok: Scheiber Márton kiadása, Tiszakürt

Tizsakürt rejtett értékei

A Település bejárást követően képet kapunk arról is, hogy milyen értékek a meghatározók. Gondolunk itt a nemesi, polgári, népi és egyházi, valamint kegyeleti és ipari emlékekre is, de nem hagyjuk ki a természeti értékeket sem, hiszen számtalan parkkal, díszkerttel találkozhatunk, amelyek botanikai különlegességeket is rejthetnek.

Tizsakürt a Tisza bal partján szép természeti környezetben helyezkedik el. A **község halmazzszerű utcarendszere** és a porták vegyes elhelyezkedése érdekes településképet eredményez. Szép és **tipikus példája a vidéki település központja is**, ahol a község háza, iskola, boltok és egy világháborús emlékmű is helyet kapott. Nem messze találjuk a református templomot is, amely a tornyával a falu fölé emelkedik. A település magja, ahogyan a múltban jelenleg is betölti központi szerepét.

Petőfi Sándor utca 2. tervezési helyszín

Petőfi Sándor utca jellegzetes épületei

Központi konyha

Hősök tere- emlékmű

Főtér- Község háza

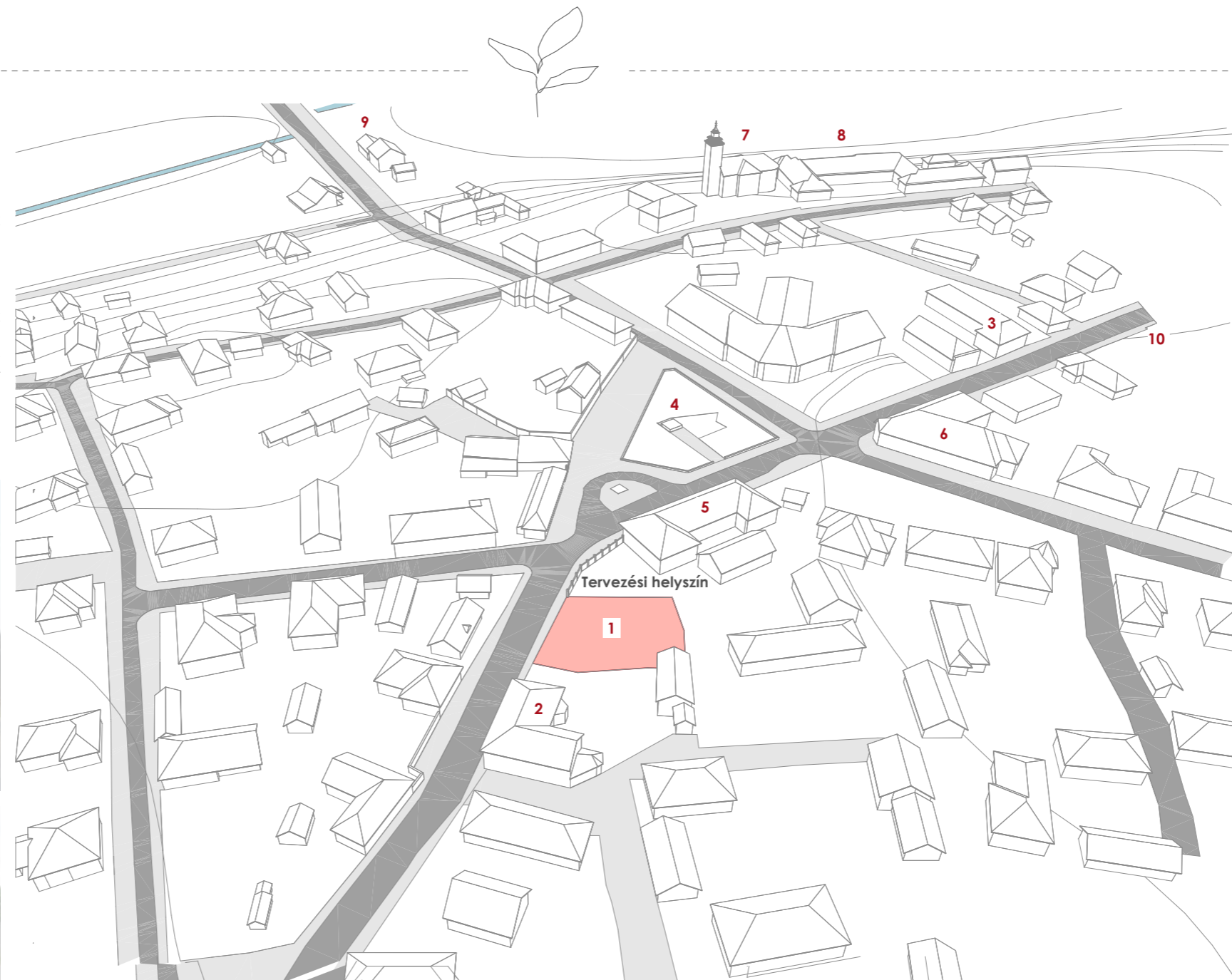
Főtér-Művelődési ház

Malom

Református templom

Parasztház

Arborétum fogadó épülete

Egykori Bolza kastély

Tiszakürti lakóépületek fejlődései

Az Alföldi lakókörnyezet alakulása, változása a gazdasági fejlődéssel, a lakosság számának gyarapodásával lassan de fokozatosan változott. A népi jellegű háztípusok Tiszakürtön is jól látható módon rendkívül változatos forma világgal és sajátos homlokzat díszítéssel rendelkeznek.

Az újkókor középső fázisában az épületek **igen egyszerűek, szerények lehetnek**, de a későbbiek sem a hivatkozás tárgyai, hanem szükségszerűség, önnfentartás jellemezte. Az **ásatások** szerint a **települést erős védelmi rendszer övezte**, amit négyszáz méter hosszan sikerült is feltárni. A falut körülvevő árok belső oldalán ásott cölöpökből álló palánk védte a település lakóit, ami szintén ritkának számít az Alföldön. A lakóházak építőanyagai kezdetben is főleg helyi alapanyagok lehetnek, vályog, fa, és nád alkották magát a házat.

Előnye volt, hogy a nagy árvizek sem döntötték romba, ugyanis a leázott alsórészt újratapasztották. Fedélként sást, nádat vagy zindelyt alkalmaztak.

Az Alföldi középső, ill. déli vidékeken hagyományossá vált, hogy a lakóház mellé szorosan, de külön-külön alaprajzi egységben építették fel a gazdasági rendeltetésű épületeket.

A halmazos településrendszer vagy tanyás gazdálkodás elterjedt volt, gyakorivá váltak az udvarok, a csoportos beépítése. A szobák melegítését a középmagyar háztípus elterjedésének területén mindenütt külső fűtésű kályhakkal, kemencékkel oldották meg. Csak egy-egy ártér menti vagy peremvidéki területen maradt meg a kályhafűtés.

A középmagyar háztípus konyha oldalán át fűtötték a szobai kályhát, vagy részben szabadba kiugratva építették a sütő-kemencéket. A 18. sz. folyamán Alföldön-szerte még sok füstökonyhás lakóház volt, ez később 19 század elejére eltűnt. A 19. században megjelenő kemence és szabadkémény építészeti szokása, ezért nagyon sok átmeneti forma alakult ki az Alföldön.

A településen található néhány karakteres eklektikus polgári ház, amely a korábbi idők gazdagságát hivatott reprezentálni.

Az épületek a 19. század vége és 20. század elején épültek fel, amelynek többsége a Fő út, Táncsics Mihály utca és Kossuth tér által határolt területen található. Hajlított háztípusok, amelyek a helyi vöröses téglák díszborítás nyomon követhető. Belső udvarokban széles és kényelmes méretű tornácot alakítottak ki. A legszebb polgári épület Bézi István egykori lakóháza, amelyben ma Posta funkcionál.

Tanyasias építészet

Meghatározó anyag használat

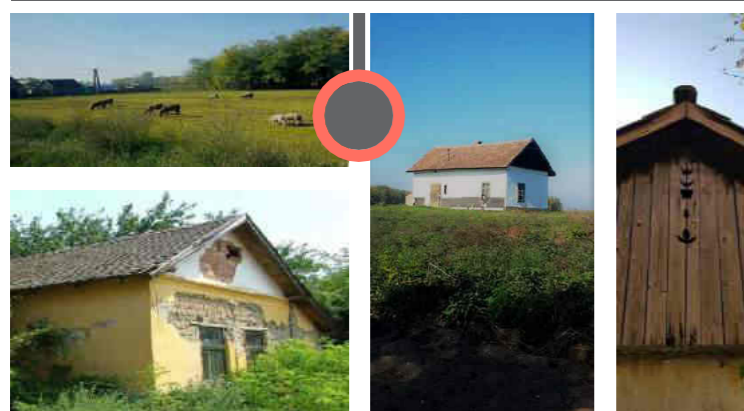
Lakóépületek

Jellemző a téglalap épületforma, nyereg és kontytető, illetve nyeregtető. Nyeregtetős épületeknél fa oromdeszkázat a meghatározó, ahol a szarufákat faragott díszített faelemek kötik össze. A háztípusok között megtalálható az épület folytatásaként megjelenő tornác, illetve helyiségek kialakítása. Láthatunk példát tornác végében található ajtóra is, amely utcára nyílik. **Homlokzatok között helyi sajátosság vöröses téglák díszítőelemként való megjelenése.** Találunk példát **puritán festett homlokzatokra, de vakolatdíszítés is előfordulhat.**

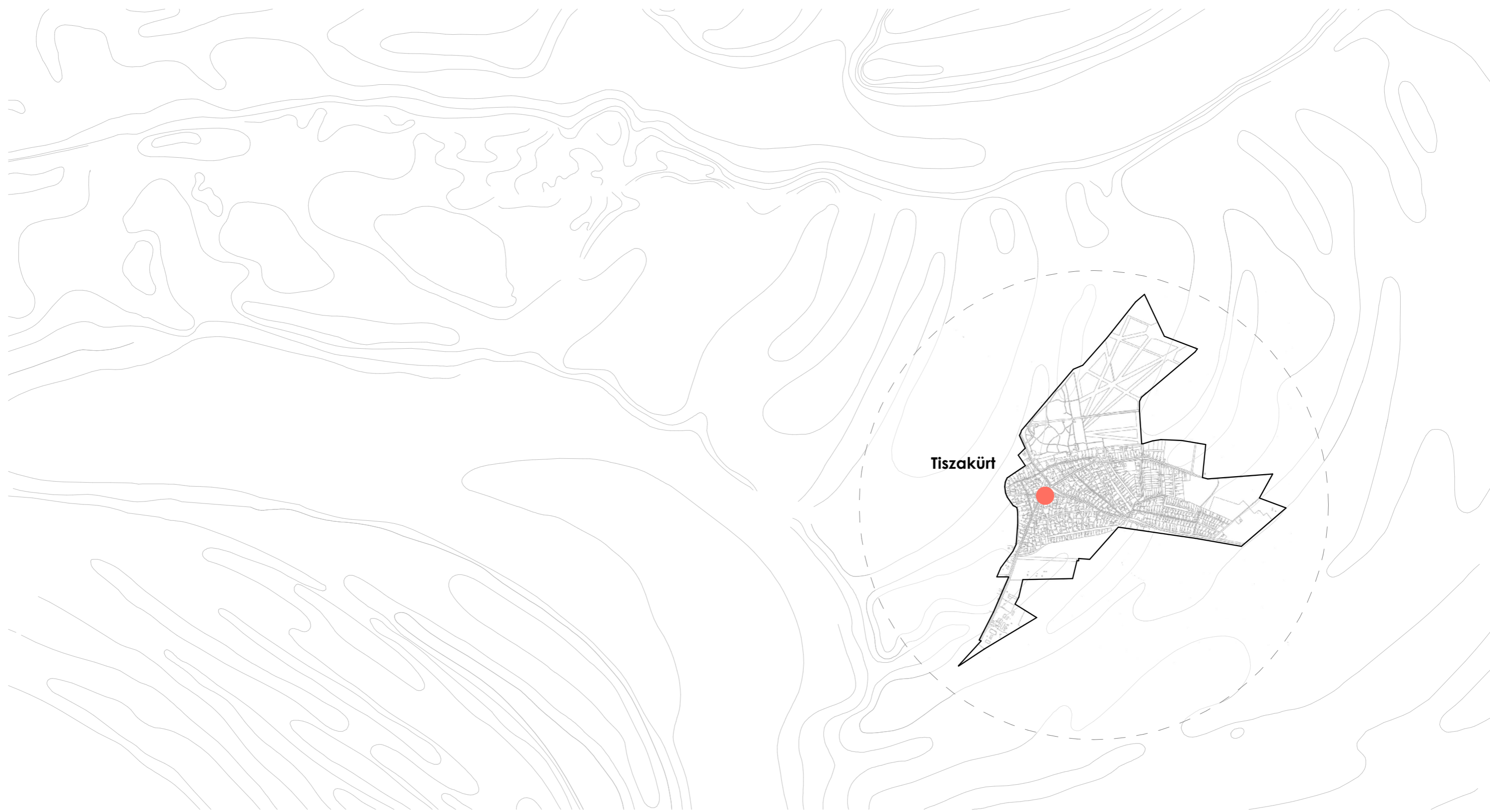
Népi építészet

Nagygazda és polgári építészet

21. század-modern gondolat...

I. Katonai felmérés (1763-1787)

II. Katonai felmérés (1806-1869)

III. Katonai felmérés (1869-1887)

XIX. század végi - készült kataszteri térkép

Településkarakter kialakulása

Az első katonai felmérési térképen is határozott utcavezetés látható, amely jól szemlélteti a település mai utcarendszerének gyökereit. Itt a településen még csak egy temető van. A második katonai felmérési térképen a település terebélyesedése vehető szemügyre, amely a korábbi utcák kiegészítésével, újabb beépítésekkel valósult meg. Itt már két temető jelenléte is látható. A település érdekessége a halmazszerű elrendezésen kívül a merőleges és párhuzamos épületek szabadon álló elhelyezése.

A legrégebbi utcák által határolt területeken belül további földkiosztással épületek újabb épületek, amelyek a rendszertelen telek és házrendezéseket eredményezte.

A település mai arculatát meghatározó utcarendszer az 1881-es kataszteri térképszelvényen megtekinthető. Ebben az időszakban kialakult a mai településmag is. A településen református és evangélikus templom is épült. A település egykori éke a Bolza kastély és a hozzá tartozó park, amely ma jelenleg Arborétumként funkcionál.

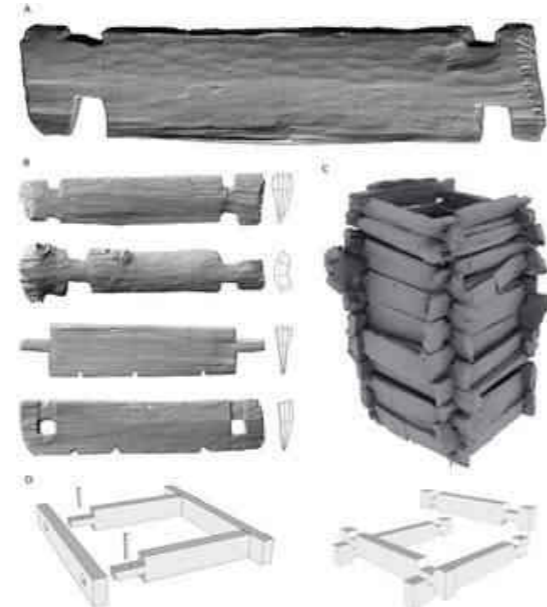
A település külsősége Bogaras pusztá, amelynek jelentős múltja van. Már a 18. században is szőlő termelő terület volt. A területen kialakultak a tiszakürti-tanyák, amelyek ma is jelen vannak, bár kevesebb számmal. Az időszakban a település legnagyobb birtokosai Bolza, Keszlerffy és Bézi családok voltak.

Népessége a XIX. század második felében jelentősen növekszik, a lakosság jelentős része külterületen él. 1949-ben legsűrűbben lakott külterületi részét a Kisasszony-szőlőt tanyaközponttá nyilvánítják, majd ebből 1951. január 1.-én Cserkeszölőt néven önálló település alakul ki.

Régészeti feltárások 2018-ban sok érdekességet találtak. A kora Árpád-kori központi része magas fekvésénél fogva kiemelt Tisza egykori öntésterületéről. Az időszak az újkőkor középső fázisához tartozik, mely korszak embereit a régészeti terminológia az "alföldi vonaldiszes kerámia-kultúra". A feltárás során összesen tizenhárom cölöpszerkezetes hosszúház, kilenc sír és kutak kerültek elő. A települést erős védelmi rendszer övezte, amit négyszáz méter hosszán sikerült is feltárni. A falut körülvevő árok belső oldalán ázott cölöpkökből álló palánk védte a település lakóit, ami szintén ritkának számít az Alföldön.

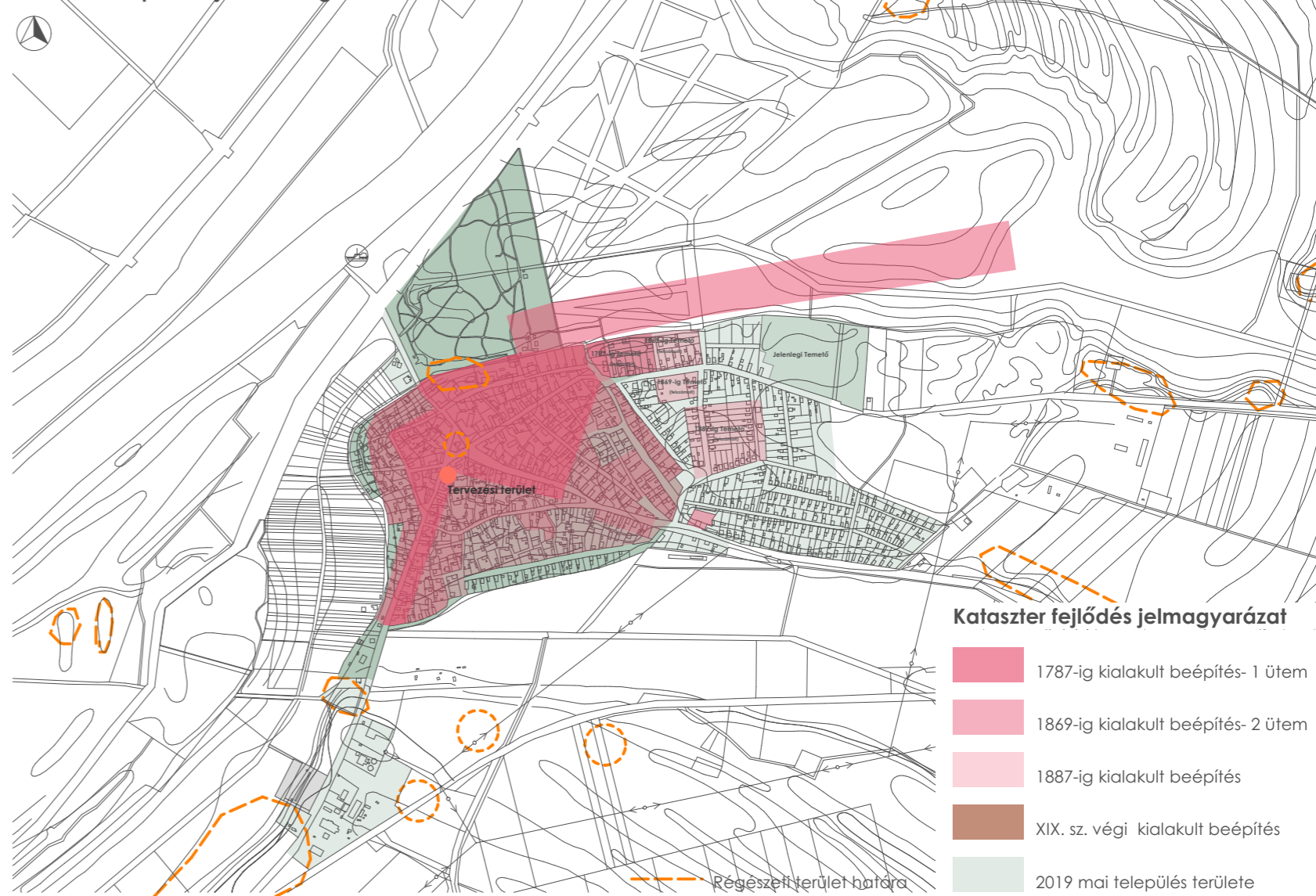

Ahogy a vonaldiszes kerámia-kultúra számos innovációja elterjedt Európában, úgy ebben az időszakban jelennek meg az első fa szerkezetes kutak is Tiszakürt településnél, melyekre egyaránt jellemző az ácsolt deszka szerkezet és a bődön típus is.

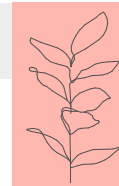
Tiszakürt településfejlődés vizsgálat

M=22000

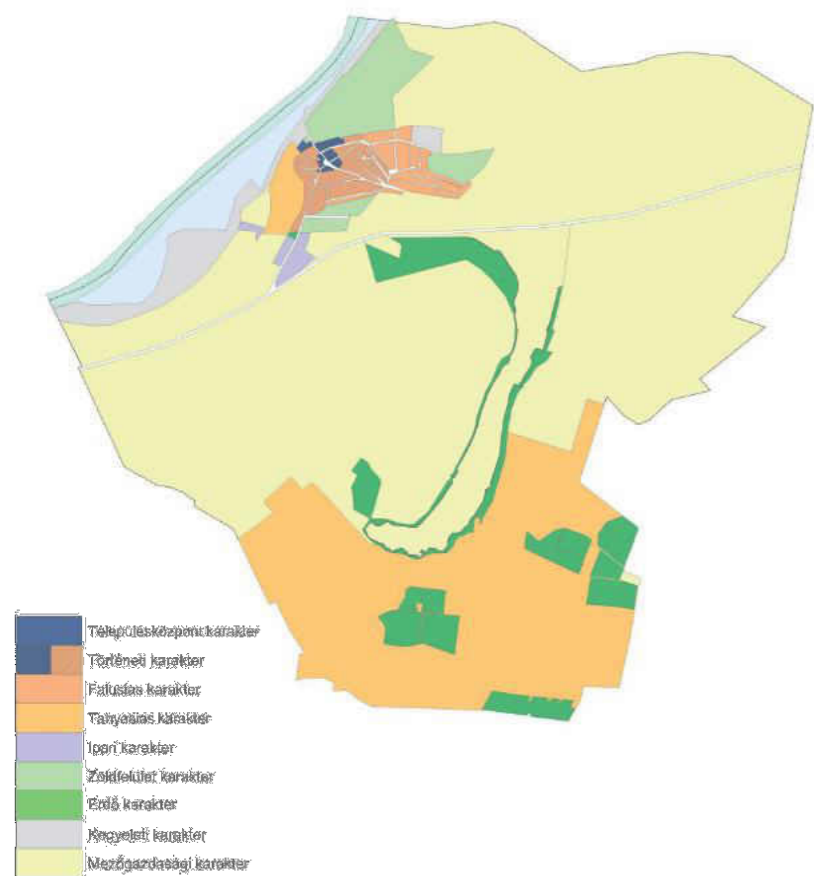
Kataszter fejlődés jelmagyarázat

- 1787-ig kialakult beépítés- 1 ütem
- 1869-ig kialakult beépítés- 2 ütem
- 1887-ig kialakult beépítés
- XIX. sz. végi kialakult beépítés
- 2019 mai település területe

Tiszakürt eltérő karakterű településrészek

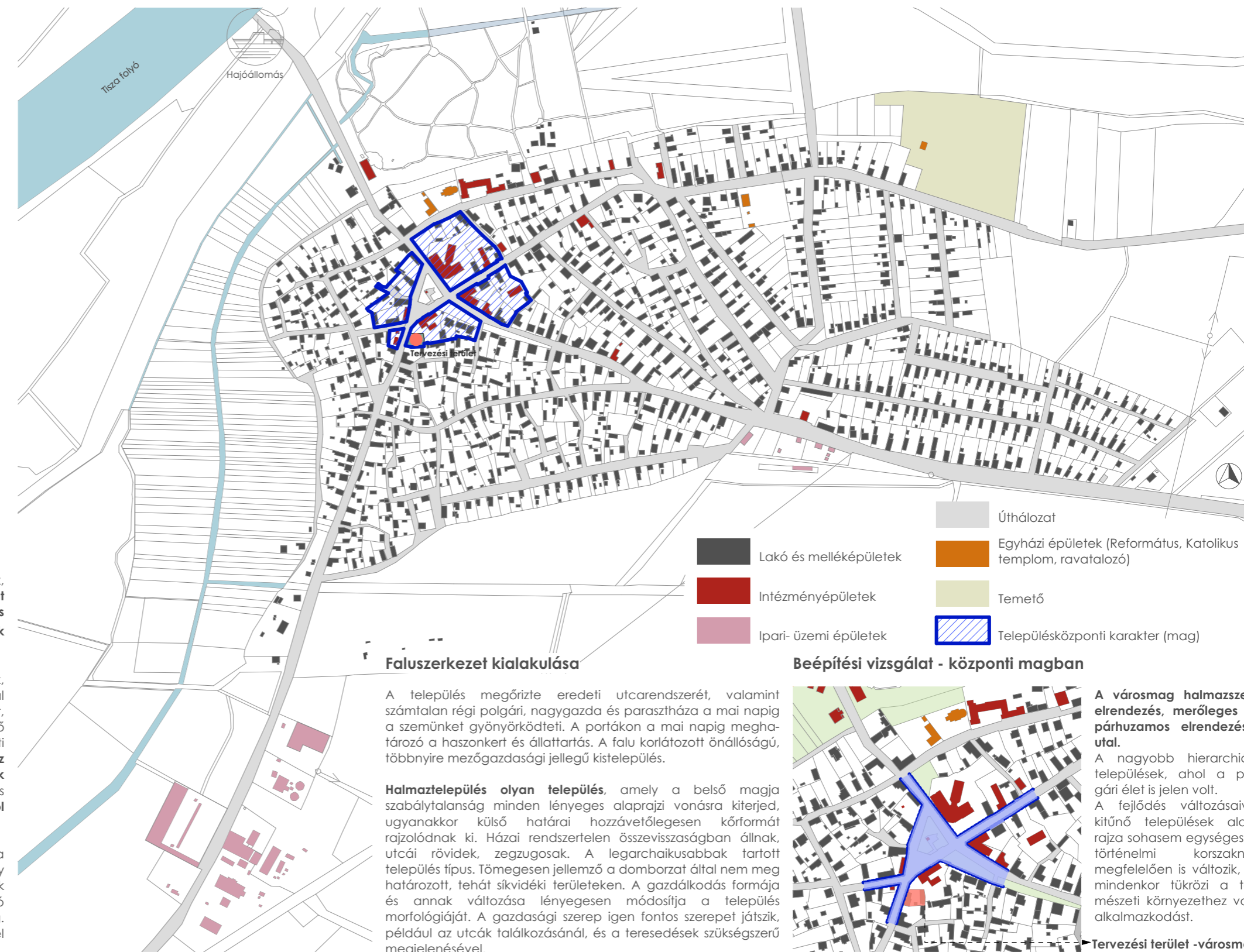
Településrészek- morfológiája

A megye településhálózatát a szélsőségektől mentes településméret, valamint a sűrű - alapvetően a Nagykovács területét érintő - **kisvárosi hálózat** jellemzi. Tiszakürtöt erőteljesen vidékies jelleg és a Tisza szerepe is meghatározó. Tiszakürt egy halmaz településként növekedett az évtizedek folyamán, és eltérő karakterű településrészek jöttek létre.

A morfológia elmélet, lényege megmutatja Tiszakürt esetén, hogy az utcák, zöldterületek, minden más **sugaras- halmazok szabad teret** egy-egy vonallal helyettesítve lehetővé teszi a település szerkezet absztrakt megjelenését, értelmezését. A hely elmélet a település helyeiből képezi értelmezhető rendszert. A társadalmi-, gazdasági-, természetvédelmi-, kulturális-, és történelmi pontok rendszere **egyfajta virtuális teret képez a település szerkezetében. Az utcahálózat nem csupán egy egyszerű homogén vonalhálózatként jelenik meg, hanem érvényesülnek a különböző központok, teresedések.** A település arculata és jegyei elsősorban a település kialakulásának idejében **jól mutatható a fejlődés módját.**

Nagy valószínű kör alakú település jön létre sík területen, de a domb vagy a lankásabb területekhez alkalmazkodnak. Hosszanti alaprajz alakul ki, vagy elágazások alakulnak ki a domborzatnak megfelelően. Ezek a telkek használatára kihat, hiszen különböző telekformák jönnek létre (gazdálkodó családok. Tiszakürtön a háztípus és a telek sok mindennel összefügg. Összefüggésben állnak a természeti adottságokkal, etnikai-, történelmi jelleggel és a gazdálkodás módjával.

Beépítési vizsgálati térkép

Falyszerkezet kialakulása

A település megőrizte eredeti utcarendszerét, valamint számtalan régi polgári, nagygazda és parasztháza a mai napig a szemünket gyönyörködteti. A portákon a mai napig meghatározó a haszonkert és állattartás. A falu korlátozott önállóságú, többnyire mezőgazdasági jellegű kistelepülés.

Halmaztelepülés olyan település, amely a belső magja szabálytalanság minden lényeges alaprajzi vonásra kiterjed, ugyanakkor külső határai hozzávetőlegesen körformát rajzolnának ki. Házai rendszertelen összevisszaságban állnak, utcái rövidek, zegzugosak. A legarchaikusabbak tartott település típus. Tömegesen jellemző a domborzat által nem meg határozott, tehát síkvidéki területeken. A gazdálkodás formája és annak változása lényegesen módosítja a település morfológiáját. A gazdasági szerep igen fontos szerepet játszik, például az utcák találkozásánál, és a teresedések szükségszerű megjelenésével.

Beépítési vizsgálat - központi magban

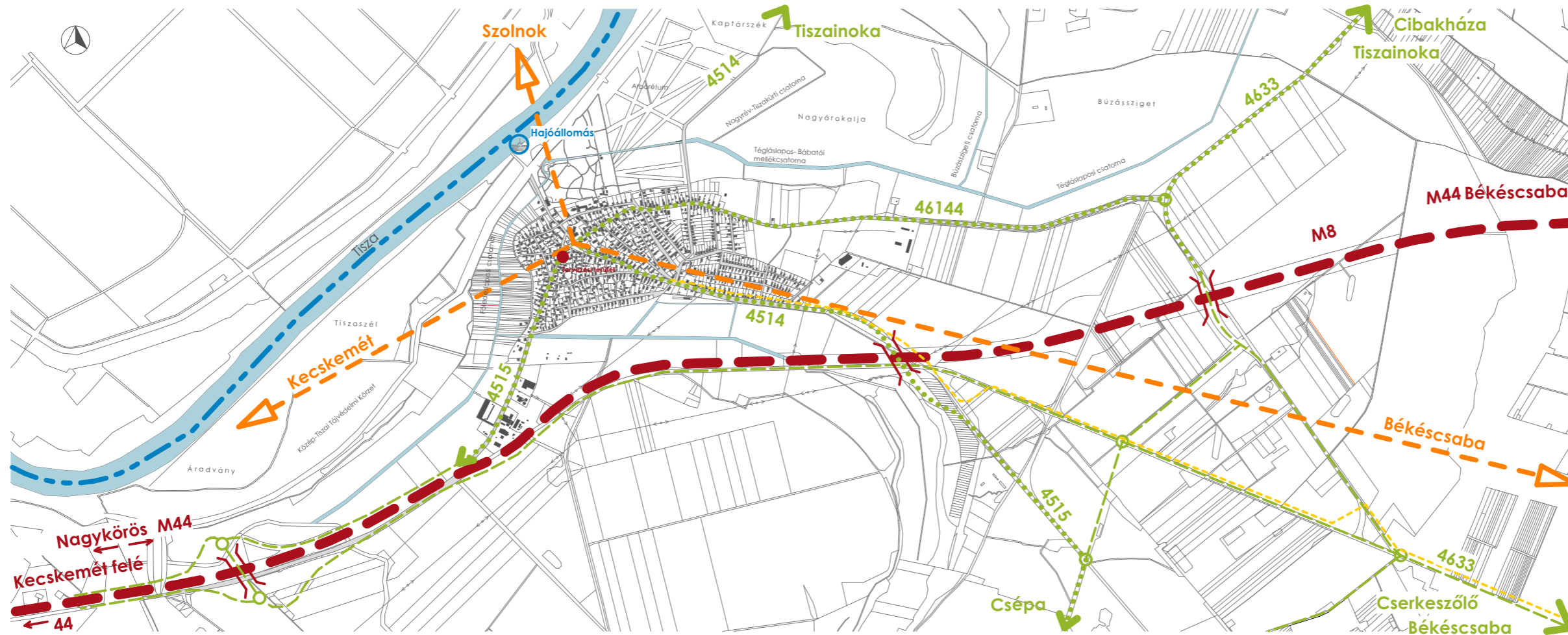

A városrag halmazszerű elrendezés, merőleges és párhuzamos elrendezésre utal. A nagyobb hierarchiájú települések, ahol a polgári élet is jelen volt. A fejlődés változásaival kitűnő települések alaprajza sohasem egységes, a történelmi korszaknak megfelelően is változik, és mindenkor tükrözi a természeti környezethez való alkalmazkodást.

Tervezési terület - városrag

Közlekedés vizsgálati térkép

M=26000

Jelmagyarázat

- Gyorsforgalmi M44
- Főút (II. rendű)
- Főút (II. rendű) tervezett
- Település központi irány
- Hajó közlekedés útvonala
- Helyi gyűjtőút (tervezett)
- Kerékpárút (tervezett)
- Híd, felüljáró (tervezett)

Közlekedés

Tiszakürtöt jelenleg egy nagyobb főút szeli át. A 44. sz. főút Tiszakürt közvetlen közelében halad el majd, ami jelentős forgalommal bír. A település fő közlekedési beérkezési pontja a Hősök térén található ahol a beérkező távolsági buszokról érkező az emberek le tudnak szállni. **Vasútvonal nem vezet át a településen.**

Megközelíthetősége:

Közúton a 442-es főútról (Szolnok - Kunszentmárton) és a 44-es főútról (Kecskemét - Gyula) érhető el. A főközlekedési folyosóban M44-es településeket gyorsforgalmi elkerülőutak erősítik meg. Az M44-es megépítésével, Kecskeméttel várható szorosabb kapcsolat jön létre. Javít sokat a Tiszaúg elérhetőségén.

Buszközlekedés

A közúti tömegközlekedést a Jászkun Volán Zrt. autóbusszai látják el, de érintik a községet a Kunság Volán Zrt. és a Volánbusz Zrt. járatai is. Buszközlekedése jó, hiszen mintegy egy óra alatt elérhetünk Kecskemétre. Néhány km-re található Cserkeszölő, ahol gyógyvíz és strandolási lehetőség is kínálkozik.

Vasútvonal nem vezet át a településen.

A legközelebbi vasútállomás a MÁV 146-os számú, Kecskemét-Kunszentmárton közötti vonalán, a községtől kb. 7 km-re lévő Tiszaúg-Tiszahídfő állomás.

Hajóállomás

A nagyterületi összefüggésrendszerben egykor **kiemelkedő szerepet töltött be a Tisza**, ez a szerepe az elmúlt két évszázadban fokozatosan visszaszorult. Ez visszavezethető arra, hogy - szemben a Dunával - a folyóval párhuzamos közlekedési útvonalak vagy ki sem alakultak, vagy igen alárendelt szerepet játszottak az ártér nehézártjárhatósága következtében.

A lehetőségekhez képest a vízi közlekedés szerepe nem jelentős, de az elkövetkező időben elsősorban a turizmus révén ebben a tekintetben is fejlődés várható. **Kikötő jelenleg csak Tiszakürtön található, de nem működik.**

Levegő minősége

Levegő minőségét a közlekedés illetve a helyi ipari tevékenységek határozzák meg, így inkább lokális (települési szintű) a hatásuk. A közlekedési eredetű levegőszennyezés elsősorban a főutak településeken áthaladó szakaszai mentén lévő lakóterületeket érinti. A közlekedési eredetű légszennyezés a megye területén nem csökkenthető számottevő mértékben, legfeljebb a közvetlen légszennyezés csökkenthető a települések belterületét elkerülő gyorsforgalmi utak kiépítésével, illetve a főutak településeket elkerülő szakaszainak kiépítésével.

Zaj- és rezgésterhelés

A megye területén térségi jelentőségű zajterhelése a közlekedésnek van. A közúti közlekedésből eredő zaj a főutak belterületi szakaszainak közvetlen környezetében lévő zajtől védendő területeket érinti. **Jelentős javulás a gyorsforgalmi utak megépítésétől és a főutak településeket elkerülő szakaszainak (M44-es) megépítésétől várható.** Legnagyobb zaj forrás jelenleg az újonnan tervezett M44-es út felől várható. A legerősebb terhelést a városba bevezető útnál található ipari terület kapja, majd a település felé pedig egyre csökken de a hatása értékelhető a település szélén házaknál. **Kiemelt szennyező forrás a belterületen az áthaladó autós forgalom**, illetve a központba érkező távolsági buszok rezgése növeli. Jelentős átmenő forgalommal terhelt Tiszakürt bevezető útvonala. A rezgést főként a közlekedés okozza, az ipari és a településen lévő házakból jövő zaj elhanyagolható. A közlekedési útvonalat elemezve készítettem el a zajtérképet, ami kihat a település életére

Zaj- és rezgésterhelés

Természeti adottságok Natura 2000

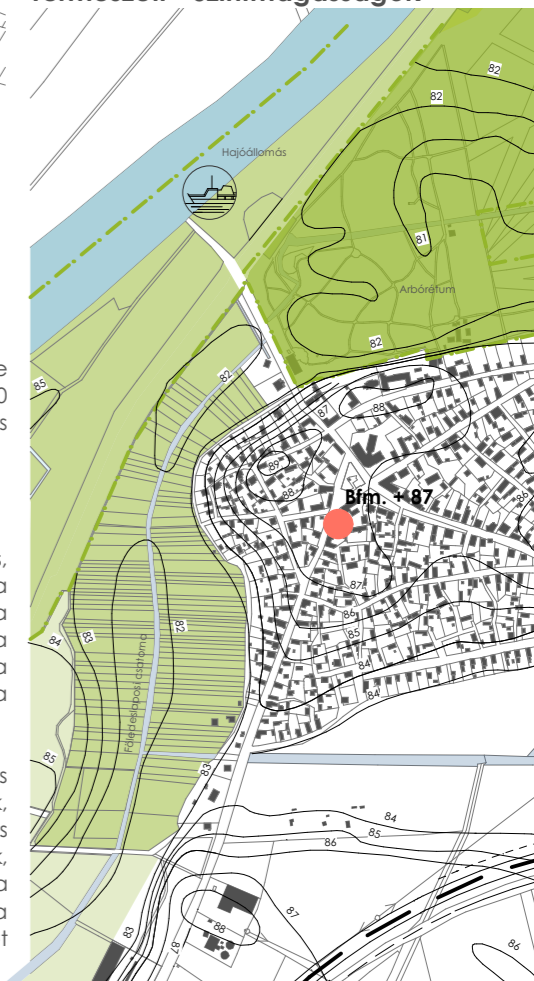
- Belvízveszélyes terület határa
- Orsz. öko. hálózat - ökológiai folyosó, területének határa
- Színvonalak
- Zöldterületek
- Natura 2000 terület
- Tisza vonala

Tiszakürt talajvíz szintje

A talajvíz jelentkezése és nyugalmi szintje területfoltónként változik, jelentős értékeléseket mutatva.

A legmélyebb jelentkezési szint (3-7 m között és **Tiszakürtön 3-5 méter között alakul**. Tekintve arra, hogy az itteni 20-22 m vastag holocén üledéksor jórészt homokos felépítésű, a nyugalmi szint sem sokkal, térel ettől.

Természeti - Szintmagasságok

Természeti adottságok

Tiszakürti gyepek kiemelt természeti jelentőségű természet megőrzési terület 471,91 hektár kiterjedéssel, a Tiszazugi kistájban. A kistérség középső részén Tisza és Hármas-Körös közötti „zug”. Itt található a rendkívüli természeti adottságokkal rendelkező Tiszakürt település is.

Domborzata

A kistáj 83-95 méter közötti talajszint feletti magasságú, ármentes részekkel tagolt, ártéri szintű, a Duna pleisztocén hordalékkúp síkjára épült tökéletes síkság. Ortográfiailag három részt lehet elkülöníteni a területen. A 83 m körüli magasságú területet harmadát fedő, kettős osztású, a folyószabályozások előtt rendszeresen elöntött, meder- és morotvaroncokkal fedett árterek. A 87-90 m körüli magas árterek egyhangúságát elhagyott morotvák és a kiemelkedések peremére települt kunhalmok enyhítik. A 85-88 m körüli magasságban az észak-nyugati - dél-keleti csapású formákba rendeződött, 2-4 méteres relatív futóhomokos felszínnek helyezkednek el. A kis táj peremi részeinek vízfolyás sűrűsége jelentősen meghaladja a középső területek értékei

Földtani adottságok: A Tiszazugot a felsőpannonban tó borította, s valószínű, hogy a terület csak pleisztocén elejére töltődött fel. A pleisztocén folyamán a Duna hordalékkúpja nyúlt rá a kis tájra, amelynek eredményeként 160-270 méter vastag, főként homokos rétegből álló üledéksor települt. A legnagyobb területek homokos löszök, infúziós löszök foglalják el; alapanyagukat főként keleten az Ős-Tisza rakta le. A Natura 2000-es élőhelynek otthont adó település Tiszakürt.

A kistáj a természeti viszonyi: A kistáj, a Tisza bal oldali völgyében fekszik. Eredeti talaja mocsaras, lápos volt. A Tisza lecsapolása óta azonban a közepes minőséggel szemben jó termő talaj lett. A talaj nagy részbe agyagos, szikes, másrésztben homokos, de egy kisebb szikes részt kivéve termelésre is alkalmas. Valószínűleg a Tisza kiöntéseivel rakódott le. Ezt bizonyítja a falu belterületén a templom felőli részek hirtelen lejtős volta. Ugyanis a kertek 20-30 méter hosszúságban 3-4 métert emelkednek. A homokos területen szőlők és gyümölcsösök, a mélyebben fekvőn pedig elsőrendű búza, kukorica és széna terem. A homokos szőlők alatt egy 2-3 kat. holdra terjedő vályogterület, „vályogbánya” és egy 40-50 kat. holdnyi szikes agyagos sovány legelő húzódik el a síkságban.

Növényvilág A jellegzetes településszerkezet mellett a terület másik nagy értéke rendkívül gazdag élő- és növényvilág. A Tisza és a Körös ártereinek természetes környezetét elsősorban fűz-, nyár-ligeterdők és ártéri rétek, legelők alkotják. A terület eredeti növényzete nagymértékben átalakult. A homokos vidékeket szőlőtőkék és gyümölcsfák fedik le. A kistérség legfontosabb vonzerői a Tiszakürti arborétum, illetve a természetvédelmi területek, partszakaszok. A növénytakaró valamikor gazdag és változatos volt. Az ár- és belvíz mentesítési munkálatok okozta változtatások miatt azonban különösen vízigényes mocsári vegetáció úgyszólván „kipusztult”. Régen annyira jellemző tölgy- kőris-szilesek ma már csak a magas ártereket tartják maradványerdőként. A galéria erdőket gazdag cserje- és gyepszint jellemzi, nyárfaira és fűzeire felkapaszkodik a táj jellegzetes kúszócserjéje, a ligeti szőlő.

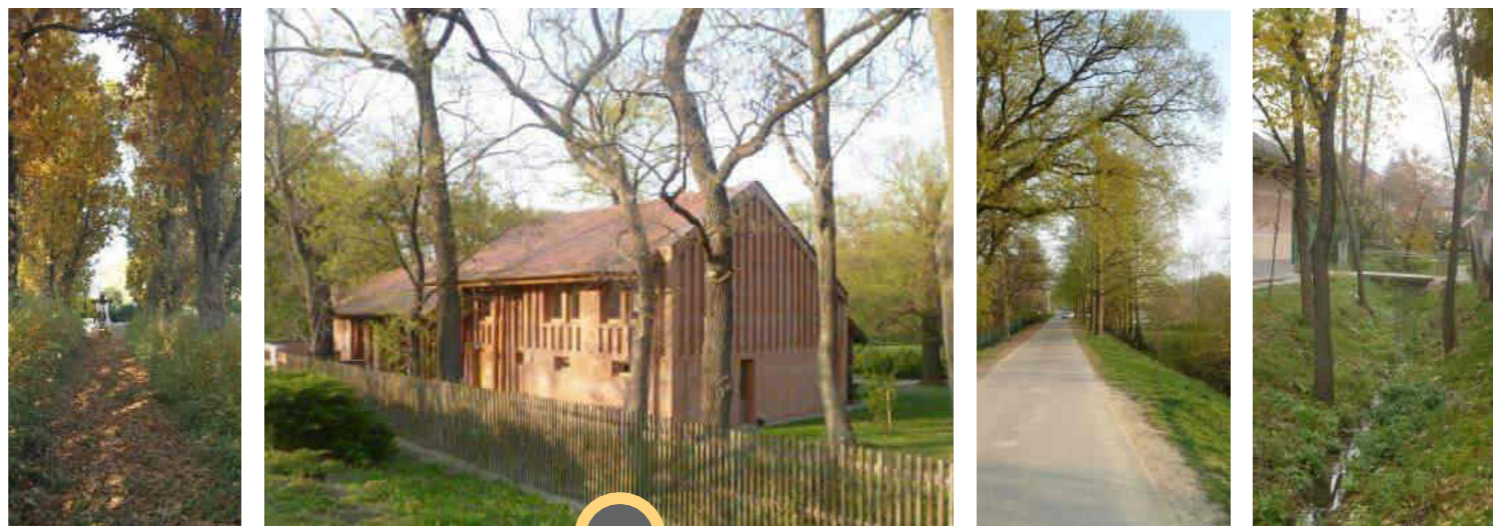

Természeti és épített környezet értékelése

A településen jelen vannak az egyházi, nemesi, polgári és népi és ipari építészet emlékei. A neobarokk református, illetve a puritán eklektikus vonásokat képviselő katolikus templomon kívül említést érdemel az egykor romantikus stílusban átépített Balza kastély. Polgári és nagygazda épületei eklektikus stílusban épültek, míg a népi építészeti értékeken a klasszicista és a helyi jellegzetes építészeti arculat figyelhető meg.

A település rendkívül gazdag épített örökség tekintetében. Parasztházak a 19. és 20. századra jellemző Tisza menti háztípusként épültek a kor jellegzetes anyag és szerkezeti megoldásaival.

A település fejlődés korai szakaszában tapasztalható a nagyobb alkalmazkodás a természethez, mint hajlék, mint építőanyagok, mind alaprajzi vonatkozásban. Az ipari szakaszban ez csökken az alkalmazkodás is. A termelő erők fejlődésével szakaszában a tervezés képes már tudomásul venni a természeti környezet heterogén voltát és az anyagok és eszközök is vannak ennek figyelembevételére, az tapasztalható, hogy nagyobb az alkalmazkodás a természeti környezethez.

A természetbe beépülő Tiszakürt, a gyepesebb, a moscsarasabb területei, területen megtalálható fái magába foglaló új épületképzésben érhető tetten, és így jön létre a helyszínen (település maga), egy mesterséges szabálytalanság, ami tükrözi a természeti környezetet, ehhez kialakított település morfológiáját, utakat, minden mást.

A közég területén rendkívül kicsi az erdős terület. Az 1970 felmérések szerint a köz-ség határában 112, ha erdő 2, ha fásítás volt. **Tiszakürt település térségi terület- felhasználás döntően a mezőgazdasági területek dominanciája jellemzi.** A településhez tartozó külterület 2624 ha, ami a belterülethez (182 ha) viszonyítva is igen jelentős arány. Az elkövetkezendő időszakban a földterületek használatában bizonyos változások bekövetkezésére kell számítanunk, ami elsősorban mezőgazdasági, a környezetvédelmi és a vidékfejlesztés összehangolása iránti növekvő igényt sürget. Tiszakürt több, mint kétharmada közvetlenül vagy közvetve (a háztáj gazdaság révén) kötődik a mezőgazdasághoz. **A tudatosan tervezett, szabályozott, de természetes jellegű és gondozott vízfolyások, tározók éltetik a növényzetet, gazdagítják a környezetet.**

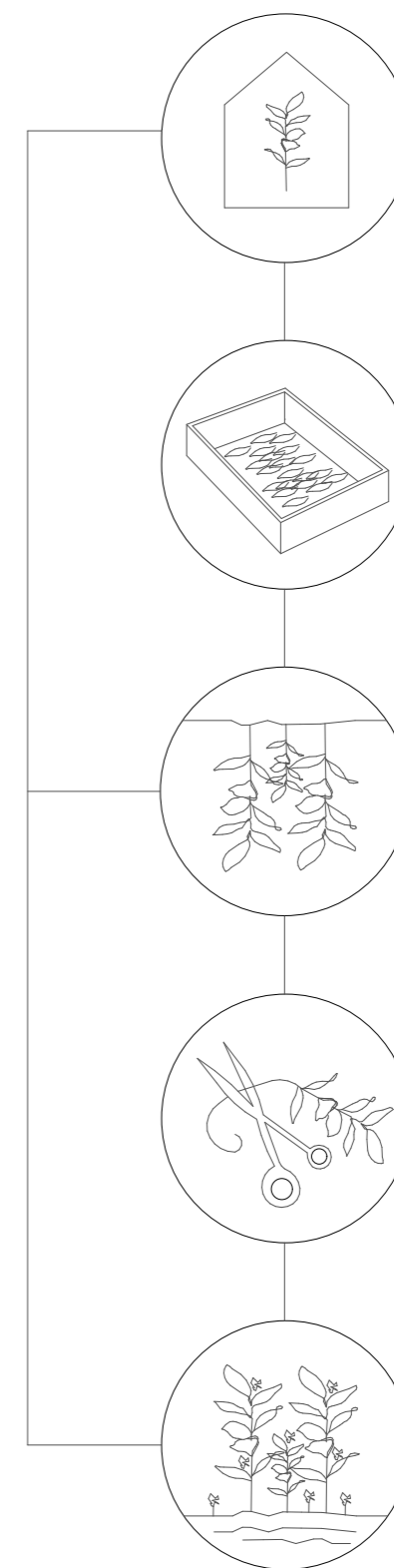
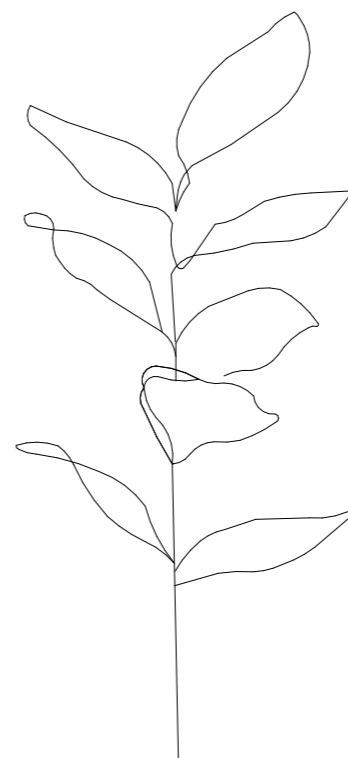
A tanya fogalma hagyományosan az Alföldhöz társul, a tanya évszázadok óta hozzátartozik az alföldi táj képéhez, ráadásul Európában is egyedi. Általánosságban elmondható, hogy az önellátó és árutermelő farmer gazdaságok elterjedése következtében a fejlődés egy részét a gazdaságilag (majorság jellegű) tanyák kialakulása irányában, másrészt turisztikai célú hasznosítás (falusi turizmus, tanyasi turizmus, stb.) irányába áll be. Az áru termelő méretű mezőgazdasági tevékenységek a település belterületéről környezeti hatásai vagy helyszüke miatt, tehát kényserűségből vagy még inkább ésszerűségből kitelepül tanyásias világba. Ezért fontos a kiemelni Tiszakürt- Bogarasi tanyás települést részt.

Probléma feltárás a településnek

Jelenleg a település **nem rendelkezik csatornahálózattal.** A terület jellegzetes síkvidéki terület, több helyen mélyfekvésű lefolyástalan területekkel, ahol a vízrendezés nyugtalanító módon nincsen megoldva. A terület talajadottságai elég változók. A jó vízfelvevő képességű homok, vályog talajtól a rossz vízelvezető képességű szikes talajokig megtalálható. A terület belvíz veszélyeztettsége mérsékelt. **Kutatások alapján Tiszakürt egy közepes belvízveszélyek érintet terület. Meglévő úthálózat mellett nincsenek, kellően kialakított vízelvezető rendszer, árok.** Emiatt a felgyülemelő víz az utakról a házak alapjára folyik, ezzel megrongálja a házat. Tervezés során erre a kérdésre szeretnék majd megoldást találni. A város belterületi utak mellett fasorok létesítése szükséges, főleg a belvizes és árvízveszélyes területeken. A természetes környezet igen is jelen van a település arculában. A régióban a legmagasabb a lakosság belföldi elvándorlása. A munkanélküliség probléma az alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szakképzettséggel nem rendelkező álláskeresők magas aránya. A lakónépesség csökkenésnek oka elsősorban a lakosság természetes fogyása.

Beépítési vizsgálat - Vízelvezetési problémák

Tiszakürti növényzet története

Tiszakürti gyepek kiemelt természeti jelentőségű természet megőrzési terület 471,91 hektár kiterjedéssel, a Tiszazugi kistájon. A kistérség középső részén Tisza és Hármas-Körös közötti „zug”.

Az alföldi síknak jól körülhatárolható, kis sík medencéje a Jász-Nagykun-Szolnok megye Kelet-Magyarország középső részén helyezkedik el, a Tisza által kettéosztva az Észak-alföldi Régió részeként. foglalja magába a természeti tájat.

A Tiszazugi kistájon 83 és 95 m közötti tszf-i magasságú, ármentes részekkel tagolt, artéri szintű, a Duna pleisztocén hordalékkúp síkra épült tökéletes síkság. Szabálytalan alakzatú terület a vízszabályozások előtt egy óriási mocsárvilág volt. **A mocsárvilág előnyös volt a betelepülő jászoknak**, mert védte őket a kóborló, rosszakaratú ellenséges emberektől. A települések a mocsarak közti kisebb-nagyobb hordalékkúpon vagy szigeteken alakultak ki. **Itt található a rendkívüli természeti adottságokkal rendelkező Tiszakürt település.** A talaj adottságai miatt **jelentős gyógynövény-állomány található** az egyébként száraz, gyepes pusztaságban, mely gazdasági szempontból kihasználható és kihasználható adottság. Ennek ellenér a gyepes és az erdőterület csak az összterület 10-11 % teszi ki. A térség sokáig külterjes nagy állattartó vidék volt. **A Tiszazugi kistájon olyan földrajzi tája volt az Alföldnek, ahol talán a legsűrűbben voltak a tanyák.** Ezek jórészt mára már eltűntek. Amit közülük el pusztítottak, többnyire gazdátlaná vált

Alföldi kamilla

Ebfojtó müge

Kisvirágú csüdfű

Búzavirág

Sarlós gamandor

Taréjos búzafű

Hengeres peremizs

Pusztai gyűjtővirág

Horgas bogáncs

Sóvirág

Kistájon vadontermő gyógynövények

A kistájon jellegzetes a növényvilága. Vannak köztük ritka, védett növények is. Klímazonális vegetációja a kontinentális erdőssztyepp, melynek képviselői homokon a **homoki tölgyesek és sztyepprétek, csernozjomon a tatárjuharos tölgyesek és löszpusztarétek voltak.**

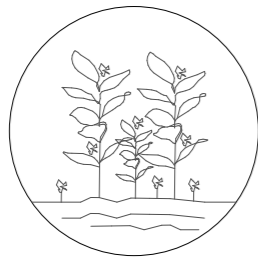
A holocén öntésekbe benyúló jégkori teraszokon sziki erdőssztyepp, míg a magas ártéren keményfás ligeterdő honolt. A természetes vegetáció helyén ma jórészt szántók és természetközeli, másodlagos élőhelyek találhatók.

Jellegzetes itt például a **bárányparéj**, ez a legvadabb szikeseken élő, apró virágú pozsgás növény. A Tisza árterének növénye a **fényes borkóró**, mely már eltűnőben van az Alföldön. A közönséges borkóró az ember nem bántotta tájaknak a növénye. A **búzavirág**, ami egykor oly gyakori volt, ma viszont már alig-alig fordul elő. A gyö-nyörű virágú **mocsári gólyahír** (mérgező) is erősen visszasarcolóban van, az egyre szárazabbá váló éghajlat hatására. **A pipacs és kamilla még ma is valóságos mezőket alkot a Kistájon.**

A **parlagi róza** parányi, 5-10 centiméterre megnövő kis rózsaféle, az alföldi sztyeppnövényzetnek a képviselője. **Védett a szikes puszták jellegzetes növénye**, a gyakori hamvas seprűparéj, ez a nem látványos, nem harsogóan szép növény. A homokbuckák szőlő-ültetvényei közt homoki gyomvegetáció él. A sziki erdőssztyeppre a megmaradt sziki és buglyos kocord, réti ősziróza, bárányparéj jellemezte magaskörösök utalnak (pl. Tiszainoka, Hangácsi-gyep, Tiszakürtnél).

Jó fajokészletű lösznövényzet (taréjos búzafű, kisvirágú csüdfű, horgas bogáncs, sarlós gamandor, pusztai gyűjtővirág, ebfojtó müge, hengeres peremizs, sóvirág), szikes gyepek között, kunhalmokon, mezsgyéken maradt fenn. Utóbbin a vegetáció típusok gyakorta átmeneti jellegűek. Az ürmös gyepek között a vakszik gyengén fejlett mikrodomborzatú (heverő seprűfű, seprűparéj), az ecsetpázsitosok fajokészlete is az artéri és sziki rétek közötti átmenetre utal. A mocsarakban jellemző a nádas-gyékényes, a zsiókás és pántlikafüves vegetáció, szárazodó helyzetben a siskanádtippanos, a tarackbúzas-ecsetpázsitos és a bókoló sás uralta magassásos. **Magasabb térszíntén cickóros puszták és rétsztyepp-vegetáció dominál.** A kistájon jellemzők az asztatikus vízterek, sziki hínárral.

Mi is az a gyógynövény?

Minden olyan növényt gyógynövénynek nevezünk, amit valahol a Földön a hivatalos gyógyászat, a népi gyógyászat vagy a természetgyógyászat régebben használt vagy jelenleg is felhasznál gyógyítás céljára, valamint gyógyszeripari alapanyagok előállítására. **Tehát a gyógynövény olyan növény, ami valamilyen hatóanyagot tartalmaz.**

Gyógynövénytermesztés fejlődése

A **gyógynövénytermesztésnek hazánkban évszázados** hagyományai vannak. Az első írásos emlékeink a középkorból származnak, amikor is házikertekben, saját felhasználásra termesztették. A növényfajok egy része is ebben az időszakban került be a Kárpát-medence területére a kolostorok és a nemesi udvarok gyógynövény kertjét gyarapítva. **Kezdetben csak a vadon termő növények gyűjtése szolgáltatta a gyógyítás alapanyagát. Napjainkban egyre meghatározóbb a gyógynövények termesztése. A gyógynövények lehetnek vadon termő és termesztettek.**

A **vadon élő növények gyűjtésének jelentősége**, szokásai együtt alakult a természetes növényzet területi csökkenésével és a gazdasági-társadalmi körülmények változásával. A világháborúk alatti és utáni gazdasági helyzet miatt, valamint a nehéz gazdasági körülmények között élőknek volt jelentősége a gyűjtőtevének. Saját felhasználásra vagy eladásra gyűjtöttek vadnövényeket. Táplálékként, fűszerként, vagy ital készítéséhez használt, valamint az alkalmi „csemegeként”. **„Fűben, fában az orvosság”** mondják a magyarok, és ennek megfelelően tudatosan egyfajta gyógy-táplálékként is fogyasztottak egyes fajokat. A legnagyobb változás az alföldi mocsaras tájakon történt. Ahol még a **19. század végén is sokak megélhetését, külön foglalkozást és életmódot jelentett a gyűjtögetés**, mára, a mocsaras területek víz-mentesítésével, a vad növények felhasználása minimálisra csökkent.

A két világháború között **5-6 ezer hektáron folyt gyógynövénytermesztés**. Termékeink közül világhíressé és a nemzetközi piacokon keresett árucikké - **hungaricum** - vált a levendula, a szabolcsi menta és a **magyar kamilla**. A II. Világháború gyógyszer és teahíánya fokozta a gyógynövények iránti keresletet, a növekvő igények pedig hozzájárultak a kutatások, a termesztési és feldolgozási módszerek fejlesztéséhez. Az egész világon átvett és bevezetett módszereket fejlesztették a feldolgozás előállítására. Az európai gyógynövénypiacon forgalmazott drogok **kb. 90%-a gyűjtésből származik**. Magyarországon 40-50 ezer tonna, amelyből 15 ezer tonna vadon termőkből származik.

„Fűben, fában az orvosság”

Hazánkban a legfontosabb gyűjtésből származó növények: **kamillavirág, hársfavirág, csalánlevél, csipkebogyó, orbáncfű, bodzabogyó, bodzavirág, fagyöngy, gyermeklácfűgyökér.**

A gyógynövény jellemző, hogy biológiailag aktív különleges anyagukért termesztik, amely azok használatáért értékét képezi. **Gyógynövény hatóanyagai** is növény különböző részeiben halmozódnak fel, például gyökér, virág, levél, szár. Ezen növényi részekből nyerhető, szárítással. Megfelelő szakértelemmel gyűjtik, tárolják, biztosítják a tárolási feltételeket és a csomagolás minőségét is.

Termesztésük egyrészt **nagyüzemi módszerekkel**, nagy területen folyik. **A kisebb termőterületű, de nagyobb kézimunkaerő-igényű növények** ugyanakkor egységnyi területen nagyobb termelési értéket képviselnek.

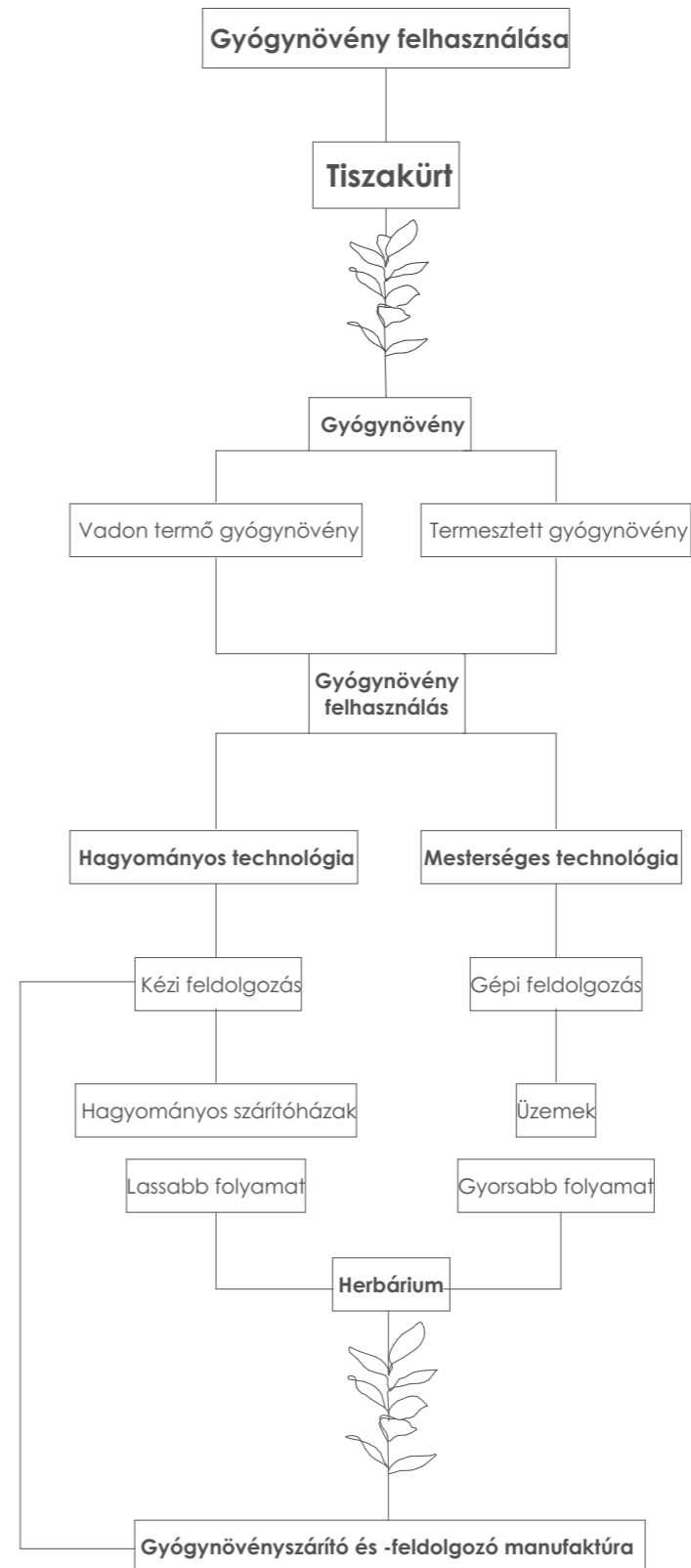

Növények a konyhaasztalon

Hajdanában az emberek azt ették, ami helyben megtermelt. Nyilván a **hagyomány is meghatározó** volt a fogyasztási szokásokban, hiszen a megörökölt recepteket szívesen alkalmazták a későbbi generációk is. **A kisalföldi emberek például számos vadnövényt fogyasztottak salátaként és szárított állapotban.** Növénynek még a konyhakerti termesztése is felmerült, annyira kedvelték. Szintén népszerű volt a vad spárga, a nyúlárnyék az ugarok galambgyöngye. **Teának a szederlevelet, a bodzavirágot és az akácvirágot, a fodormentát és a szagosmentát főzték meg.** Sokszínű volt a választék, amely igazodott az évszakokhoz, az éppen akkor termő növényekhez.

Gyógynövény felhasználása

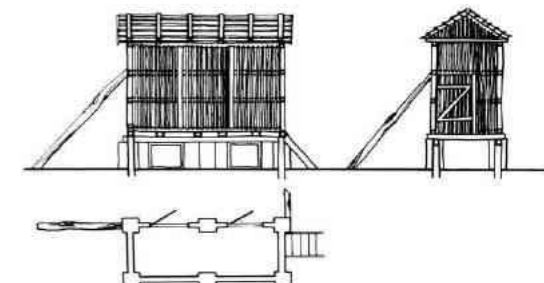
A növényfeldolgozás célja, hogy a gyógynövényt valamilyen gyógyszerformává, tiszta hatóanyaggá, illetve gyógyszerre alakítsa át.

Növénytarolók fejlődése és tárolása

A megtermelt javak raktározására szolgáló tárolók már a népi gazdálkodásban is fontosak voltak. Terménytárolási, raktározás központi szerepet kapott. Pince után a **padlás válik intenzív használatú tároló helyé**, aminek az építészeti kialakításban is van nyoma, ilyen a szénabedobó nyílás felépítménye. **A növénytaroló szín-pajta mint fedett-nyitott tárhely, általában kapcsolódik más építményhez.** Speciális táji alakulás következménye **az alig építmény abora, amely az Alföld északi határán.** Az **abara**, vagy abora a Magyar Néprajzi Lexikon szerint: széna és kevés gabona tárolására szolgáló építmény, amelynek négy tartóoszlopon nyugvó, mozgatható fedele van.

A növények és az új termények, feldolgozási technikák szinte máig hatóan hoznak létre új vagy önálló egységeket, ilyen a **kukoricagoré**, amely csak a növény elterjedését követően jelenhetett meg. A megjelenés hatása jönnek telken álló tároló és növénytaroló építmények. Ezekben az épületekben, szárították akasztva a külső területen összegyűjtött növényeket.

A törtélem során folyamatos alakuláson megy keresztül a növényfeldolgozás és hozzá tartozó eszközök és épületek. **Egyik jellegzetes felhasználási technológiája növényeknek a fémhengeren való szárítása volt.** Ez a módszer akkor alkalmazható, amikor hirtelen kell sok növényt szárítanunk. Ehhez az eljárásához egy különös szárítókészülék szükséges, amelyet **Jegorow moszkvai gyűjtő szerkezetnek** nevezik.

1. lépés: betakarítás és gyűjtügetés

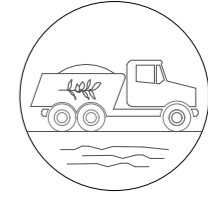
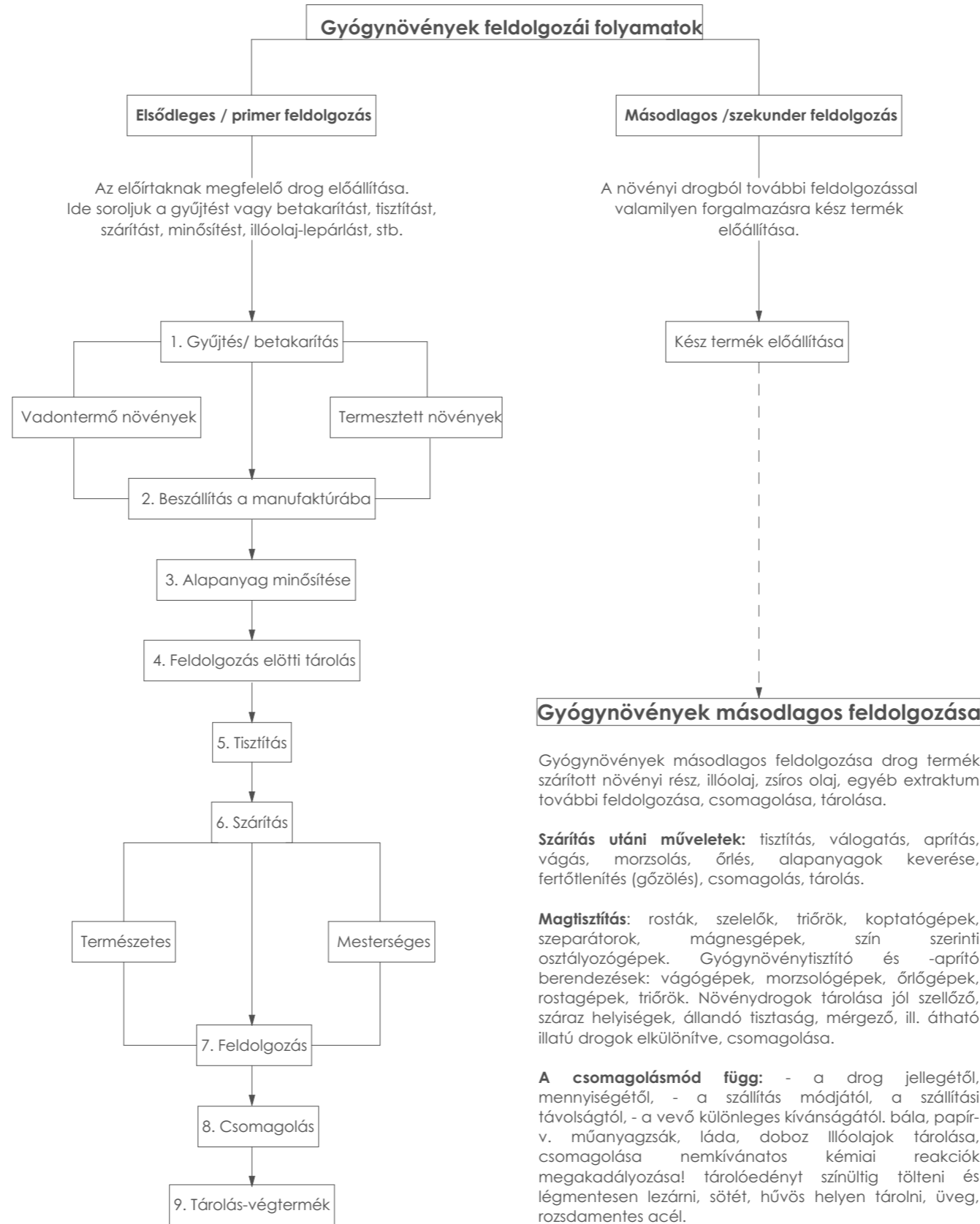

Alapvető szabályként elmondható, hogy **napos, száraz időben célszerű gyűjteni**, a párás, esős napok nem alkalmasak gyógynövénygyűjtésre. **A gyűjtés időpontját a hatóanyag-tartalom határozza meg.** A betakarítási folyamatok hagyományos háztáji - kézi, gépi / Ipari, nagyüzemi méretű - gépi módszerrel lehetséges. Fontos a tiszta, azonosított és ellenőrzött minőségű alapanyag, a felesleges gyom, tőcsonk, ág stb. A betakarítást illetve a gyűjtést a megfelelő technológiai érettség fázisában kell elvégezni.

A növénygyűjtés során figyelni kell arra, hogy a **természetes állományt és körforgást ne csökkentsük jelentősen.** **Veszélyeztetett, fokozottan védett fajok nem gyűjthetők.** Ahhoz, hogy **jó minőségű drogot tudjunk begyűjteni**, nélkülözhetetlen a célnak **megfelelő eszközök használata**: mindig legyen nálunk **metszőolló, kés, kesztyű.** A sérülékeny, érzékeny virágokat kosarakba, a terméseket, bogyókat vödörkbe, a kevésbé érzékeny hajtásokat és gyökereket zsákokba gyűjthetjük.

Gyógynövények feldolgozási folyamatok

2.lépés- alapanyag kíméletes és gyors beszállítása

Nyers és száraz alapanyagot különböztetünk meg. Fontos, hogy a nedvdús nyersanyag rövid időn belül **(3-5 óra) fedett, betonpadozatú helyiségben kerüljön** elterítésre vékony rétegben. A nagy nedvességtartalom miatt káros biológiai folyamatok, barnulás, penészesedés miatt a hatóanyagok tönkremennek, a külső tulajdonságok romlanak.

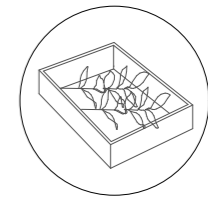
Az egyes növényi részeknél igen rövid - általában **3-5 óraszállíthatósági időtartam megköveteli a betakarítást, a szállítást és a feldolgozás pontos ütemezését.** Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy kb. kétszeres mennyiségű nyersanyag szállítható be, mint a szárítókapacitás.

Ha szükséges, akkor kb. **8 óránként át kell forgatni a kiterített anyagot.** Vannak olyan gyógynövények, amelyek a szállításra különösen érzékenyek, pl. a citromfű, kamilla, útifű, virágok, nagyméretű levélféleségek.

3.lépés- A beszállított alapanyag minősítése

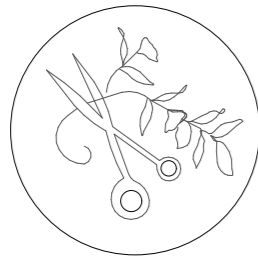
A nyers árut is minősíteni kell, hiszen az eltérő minőségű alapanyagokat a feldolgozás során elkülönítetten kell kezelni. Az alapanyag minősítési szempontjai: fajazonosság, egészséges és ép részek aránya, jellemző szín, szag, idegen anyagok mennyisége, mérgező növényi szennyezők mennyisége ellenőrzése.

4. lépés- A gyógynövények feldolgozás előtti tárolása

A nyers árut minősíteni kell, mert az eltérő minőségű alapanyagokat a feldolgozás során elkülönítetten kell kezelni. Az alapanyag minősítési szempontjai alapján ládába kel helyezni. Tárolás során el kell különíteni : a mérgező, nem mérgező drogot, az erős illatú nyersanyagokat, a különböző növényi részeket (virág, levél, herba, gyökér stb.), azonos fajú/fajtájú alapanyagoknál az eltérő minőségű drogot.

5. lépés - Előkészítő folyamatok szárítás előtt

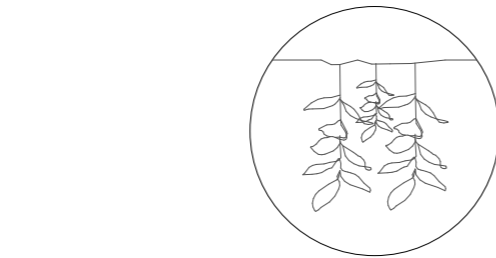
A minőség megőrzése és a hatékonyság növelése érdekében szárítás, feldolgozás előtt az alapanyagot előkészítjük, a fölös részeket eltávolítjuk. A tisztítás folyamata a fölösleges és káros anyagok eltávolítása, idegen növények és növényi részek, föld, homok, felesleges mellégyökerek kézzel, rostával, mosással, pl. macskagyökér, orvosi angyalgökér, hámozással, pl. fehér szappangyökér.

A betakarított növényi részek (levél, hajtás, virág, gyökér) nedvességtartalma még nagy, károsodás nélkül még átmenetileg sem tárolhatók. A betakarított növényi részeket tehát tárolhatóvá kell tenni, a káros biológiai folyamatok (penészedés, barnulás) megakadályozására tehát tartósítani kell. Az első tartósítási (szárítási) műveletet a természetnek kell elvégeznie.

Tisztítási előkészítések, változatok kézzel történő előkészítés.

Aprítás: a nehezen száradó növényi részek szárításra való előkészítése. Lehet szeletelés vagy kockázás.(pl. vastagabb gyökereket)

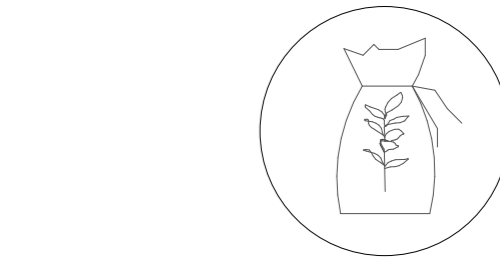
Fosztás: a frissen vágott leveles szártól szárítás előtt el kell választani a leveleket. Ritkán alkalmazzák, mivel igen lassú és kézimunka-igényes művelet.

6. lépés - Gyógynövények szárítása:

A nyers növényi részekből történő eredményes és kíméletes vízelvonás a minőségi drog előállításának az egyik legfontosabb feltétele. **Mind a termesztett, mind a gyűjtött gyógy-növények** vonatkozásában igaz, hogy a betakarítás utáni nedvességtartalma általában a levél, hajtás és virág drognál elérheti a 90%-ot is, míg a termésnél, magvaknál 14% fölé. A virágok, levelek akkor szárazak, ha az újjak között könnyen szétmorzsolhatók, kocsányuk, illetve nyelük pattanva eltörhető. A hajtásoknak vékonyabb virágos, leveles részei előbb. **A szárítás történhet természetes úton és műszárítóval.**

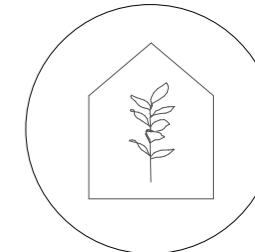
Természetes úton történő szárítás: Ősidők óta alkalmazott módszer. Legegyszerűbb módja a **napon történő szárítás**. Hátránya, hogy az időjárástól függ (hirtelen eső, szélvihar). Az időjárási károk megelőzésére szellős pajtákat, fészereket, padlástereteket használhatunk. Hátránya még a **nagy területigény**. Ha vastagon terítik a növényt, gyakori forgatás szükséges. A jobb helykihasználás, a szárítás gyorsítása érdekében cserélhető szárítókereteken helyezik el a gyógynövényeket vagy növényi részeket. A jobb helykihasználáson túl így a drog minősége is lényegesen javul. Az egymás fölé helyezett keretek között a levegő szabadon áramlik. **Szárítókeretre 1 négyzetméter felületre virágzából általában 0,5 kg, leveles hajtásból 1-2 kg, gyökerekből 2-2,5 kg friss anyagot lehet elhelyezni.** A kiterített anyagot időnként forgatni kell, mivel esős, párás időben – száradás helyett – visszanedvesedés léphet fel.

8. lépés - Gyógynövények csomagolása

A növény jellegétől, mennyiségétől, a szállítási módjától, távolságától, a vevő kívánásaitól függően különféle módok léteznek a csomagolására. A kevésbé sérülékenyeket bálázva tárolhatják. Ez lehet préselt, vagy a nem préselhető drognál bálázások (gyökerek, kérgek). Papír vagy műanyag zsákokba tárolhatóak az erősen nedvszívó drogok (virágzat, csipkebogyó). Nyomásra érzékeny anyagokat fa-, vagy kartondobozban kell tárolni (kamilla virág). Csak kitisztított illetve válogatott anyagot szabad csomagolni. A növényi drogok csomagolásakor be kell tartanunk néhány, a jelölésre és csomagolásra vonatkozó előírást. Minden csomagolási egységet legalább 100 x 60 mm-es címkével kell ellátni.

Csomagolási módok: bála-50 kg, bálázásba varrják, nem sérülékeny drognál (gyökerek, kérgek), zsák- max. 25 kg: termések, magok, papírszák, műanyag zsák- nedvszívó drogok: virágzatok, csipkebogyó, boróka, láda, doboz, karton- max. 25 kg, értékes, nyomásra érzékeny drogok, pl. kamilla

9. lépés- Tárolás

Csak jól szellőző, száraz helyiségek alkalmasak tárolásra. A tárolás során három dologra kell különösen ügyelnünk. Minél kevesebb fény érje az elkészített drogot, oxigénnel a lehető legkevesebbet érintkezzenek és tartuk távol tőlük a nedvességet. Legjobb, ha gyógynövényeinket átlátszatlan üveg vagy kerámia tégelyekben, edényekben tároljuk. A raktározó helyiséget állandóan tisztán kell tartani, időnként fertőtleníteni kell. Meg kell akadályozni a kártevők bejutását és elszaporodását (rovarok, rágcsálók).

1. kép

3. kép

Külföldi előképek

Sok külföldi előkép adott ötletet az épületem tervezéséhez mint például letisztult, tiszta vonalak, környezetbe való illeszkedés, természetes anyagok használata.

1. kép: Maison de santé egészségügyi ház, Tervezte: Bernard Quirot Architecte & Associés Vézelay, (Yonne) Franciaország / 2014
2. kép: Ricola Kräuterzentrum központi gyógynövény feldolgozó üzem Tervezte: Herzog & de Meuron, Laufen / Svájc / 2014
3. kép: Tervezte: Haptic, Arendon Development Company, Coffey / Architects- cseh lakópark tervpályázat
4. kép: Lakóház Rosefield, Tervezte: RIAS and Saltire Society Awards 2015
5. kép: Lakóház, Modern barn form-Waikato, Tervezte: Red architecture Új-zéland, 2012
6. kép: Villa B by Tectoniques, Cladding in 2018 Tervezte: D. Residence by LP Architecture

2. kép

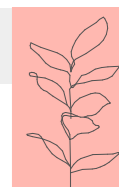
5. kép

4. kép

6. kép

Külföldi és hazai előképek

A magyar előképnel jelentős inspirációt találtam- Elsősorban a visszafogott, népi vonalak ötvözése a modern vonalakkal, helyhez való kötődés, letisztult anyagaszálataira figyeltem fel.

1. kép: Gyógynövény-völgy Központ Zánkán (Feldolgozó zánkai látogató- és oktatóközpontot) 2015 Tervezte: Krizsán András DLA építész-mérnök

2.-3.-4. kép: Hosszúhetény „ALMALOMB” Wellness Szálloda 2012-2013 Almalomb, Hosszúhetény, Tervezte: Pelényi Margit építész-mérnök

5. kép: Ruinelli Associati Architetti (Armando Ruinelli építész) tervezte az öreg, használaton kívüli pajta átalakítását modern, háromszintes családi otthonná (Soglio, Svájc)

6.kép: Rusztikus ház Heilbron, Németország, Tervezte: DIA-Dittel Architekten 2018

1. kép

2. kép

5. kép

3. kép

6. kép

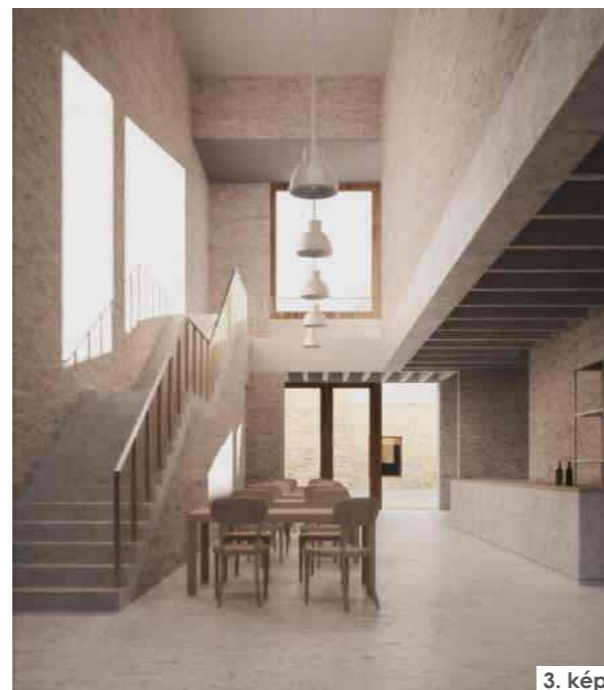
4. kép

1. kép

Belsőépítészeti előképek

3. kép

Belsőépítészeti képeknél az egyszerűség és a letisztult terek inspirálnak, fontos a nagy és átlátható terek, meleg és hideg színek alkalmazása.

1.-2. kép: Edge Hill egy privát családi ház- belső tere
Építész: Sutherland Hussey Harris, Newcastle upon Tyne, UK 2015

3. kép: The Danish Royal Academy of Fine Arts , 2014
Copenhagen, Denmark, Tervezte: Mette Johanne Hübschmann

4.-5. kép: Családi ház belső tere Tervezte: Jennifer Hagler McLaren, Excell, UK

Anyaghasználati előképek

2. kép

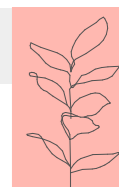
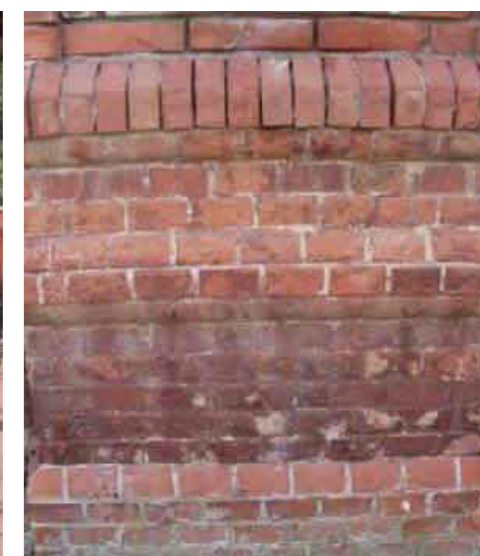

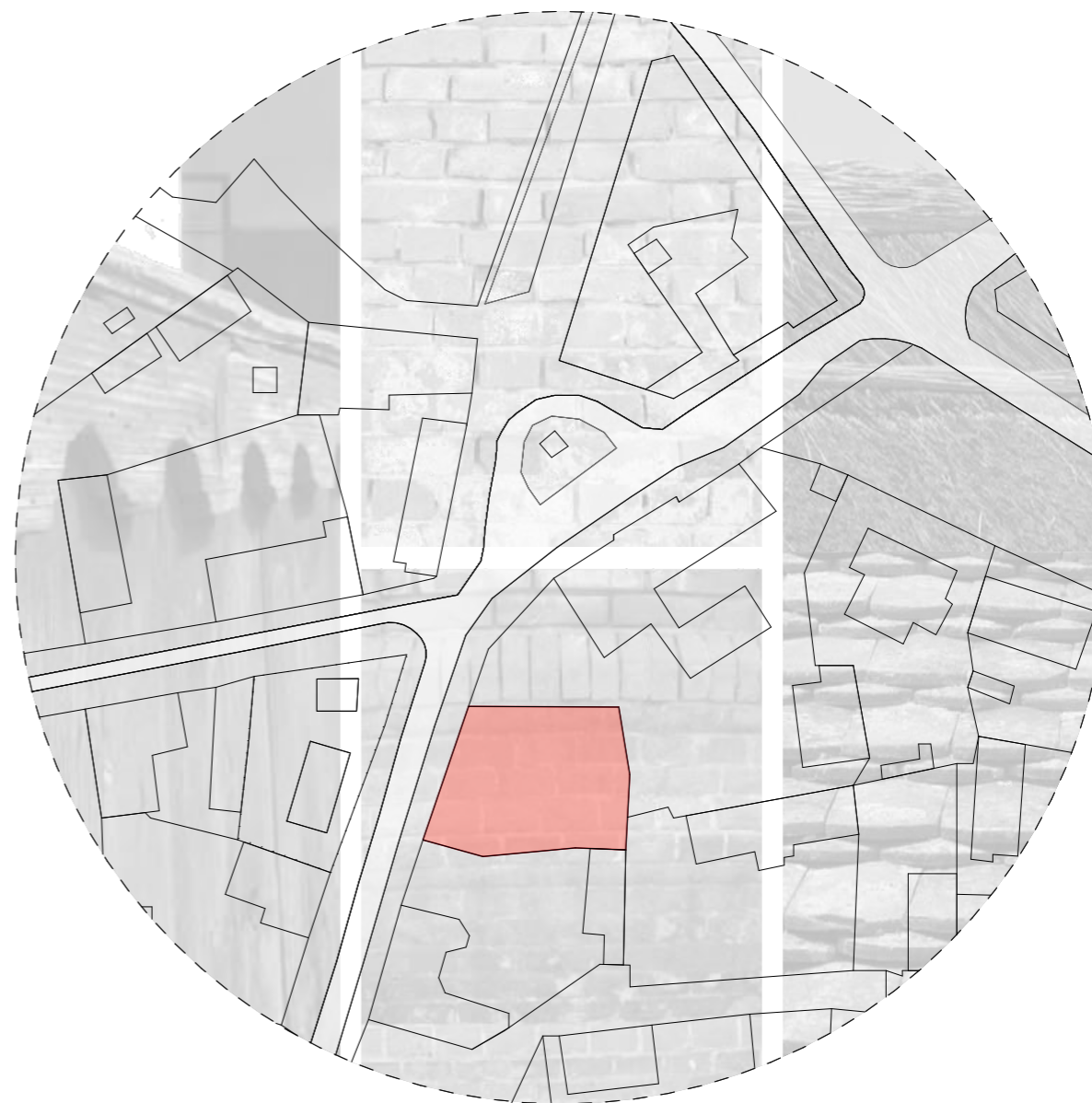
4. kép

5. kép

Helyi anyagok előképek

Tervezési helyszín bemutatása

A népi és polgári építészet keveredése valamint a **jó természeti adottságok** is kihatottak a Tisza bal partján található település formálódására.

Tizsakürt a Tisza bal partján szép természeti környezetben helyezkedik el. A község halmazzszerű utcarendszere és a porták vegyes elhelyezkedése érdekes településképet eredményez. Szép és tipikus példája a vidéki település központja is, ahol a község háza, iskola, boltok és egy világháborús emlékmű is helyet kapott. Nem messze találjuk a református templomot is, amely a tornyával a falu fölé emelkedik. A település magja, ahogyan a múltban jelenleg is betölti központi szerepét.

Az egyedül épített örökségű Tizsakürt, a terület morfológiai elemzésből kiderített SWOT analízis bemutatja a tervezési terület erősségeit és gyengeségeit, lehetőségeit és veszteségeit.

Az elemzés és az eddigi vizsgálatok alapján a terület megfelel egy új infrastruktúra létrehozására, ami egy **gyógynövény szárító és feldolgozó manufaktúrának adna helyet városközpontban.**

A környezet népi hangulatával, az építészeti értékeivel erősíti a városközpontot, míg tervezett manufaktúra új arculata, új funkciója, ami a gyógynövény feldolgozásának folyamatának bemutatása és az így elkészült termékekkel és kínált szolgáltatásokkal ösztönözni tudja a terület fejlődését.

A tervezési terület Tizsakürt főutcáján lévő Petőfi Sándor utca 2. szám található egykori nagygazda háza volt, amely a településközponti karakter és történelmi karakter magban helyezkedik el. A tervezési területen mintegy 150 éves korú rossz állapotú, dűledező homlokzatú nagygazda ház és hozzá tartozó gazdasági épületek található rajta.

A tervezés szempontjából jelen esetben az épült állapotára hivatkozva nem jelent értéket, mint épület. Így az elbontott épületeket, emlékéket helyi építészeti értéként kezelném, és a meghatározó utcafronti karakter visszaállítására törekednék. Fontos a tervezésnél az emlék és a hagyomány megőrzése.

A területen lévő épület együttesről **részletes felmérési tervdokumentáció készült**, amit kérésre bármikor megtekinthető.

A ház elbontásával kezd meg, az új épület a régi épület helyén az működését. Szorosan beleilleszkedve a városmag hagyományos, helyi építészeti karakter jegyeibe. **Modern vonalvezetése megmutatja az ott lakók számára és az oda látogatóknak, hogyan lehet ezt finom feltárással érzékeltetni a régi és az új hagyományos szellemiséget.**

Meglévő állapot - épített karakter

Főtérről nézve régen -Petőfi Sándor utca 2. számú nagygazda háza- tervezési helyszín

Jelenlegi állapot

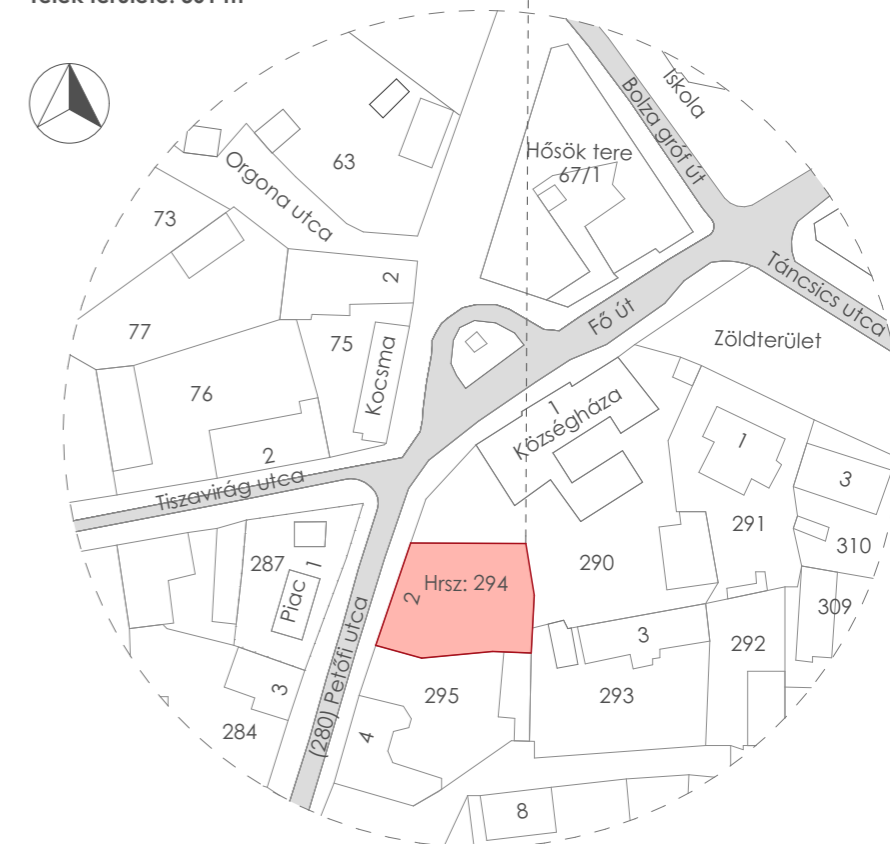

SWOT analízis-tervezési területre

Tervezési helyszín bemutatása

Telek területe: 361 m²

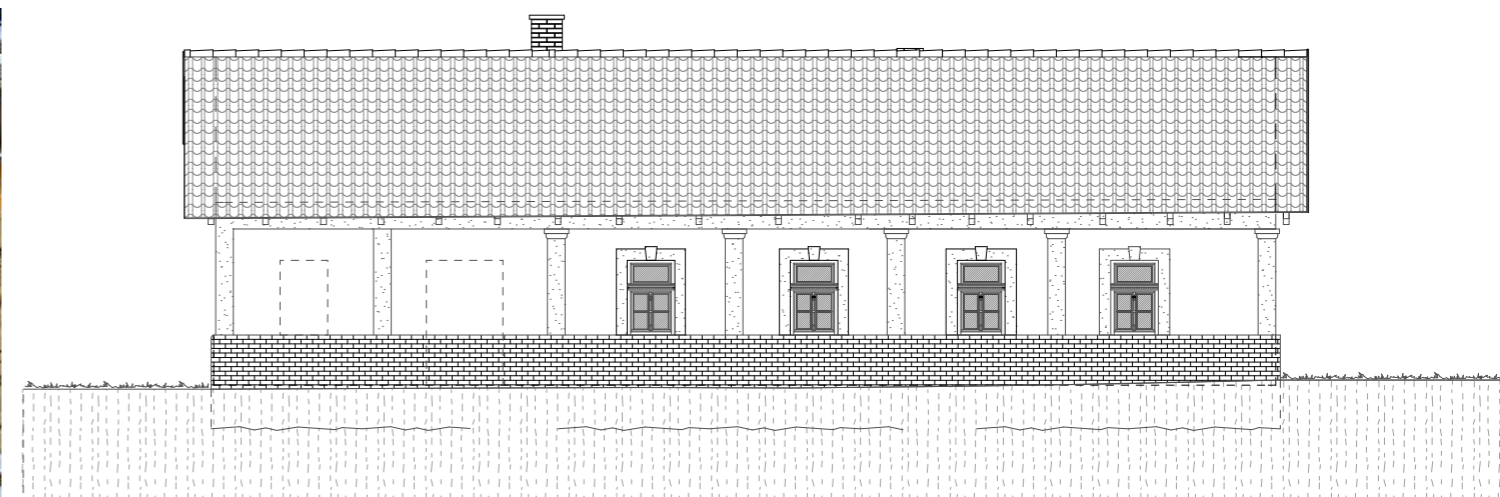

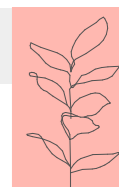
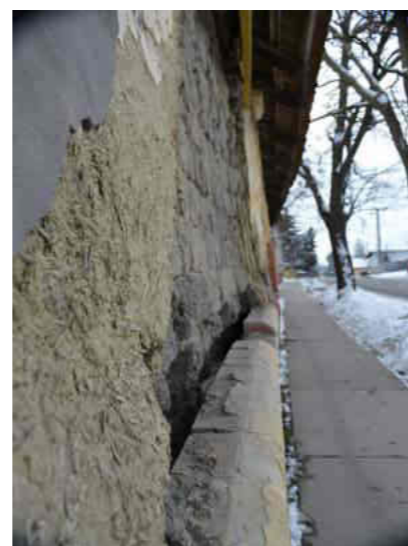
Petőfi Sándor utca 2. számú nagygazda háza- tervezési helyszín

Felmérési terv- Nagy gazda háza - Északnyugati homlokzata

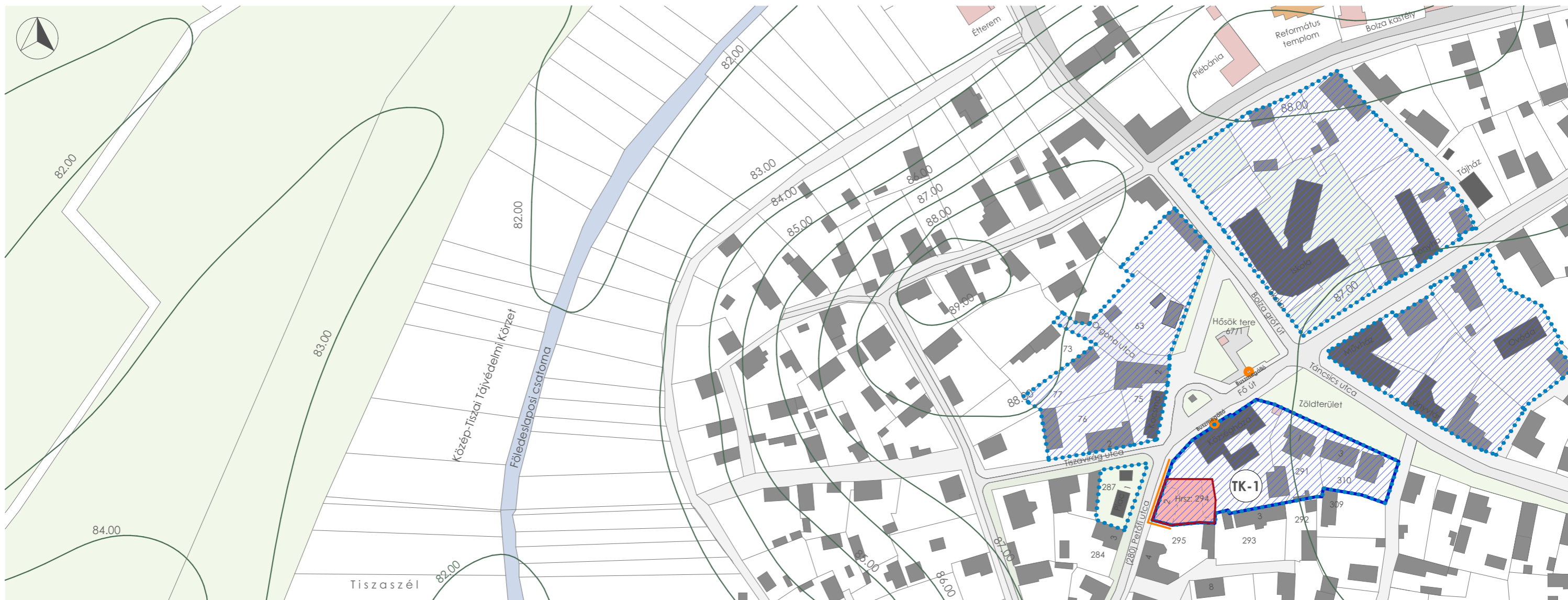

Felmérési terv - Gazdasági épület keleti homlokzata

Helyi építési szabályzat ismertetése- tervezési területre

Településközponti vegyes terület- leírás TK-1 jelű építési övezet

A területre elsősorban a település intézményeinek elhelyezésére szolgál. A területen elhelyezhető épületek építménymagasságát és beépítés módját szabályozási terv tünteti fel

A településközpont vegyes területen elhelyezhető

- Lakóépület
- Igazgatási épület
- Kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, szálláshely szolgáltatás épület, Egyházi, oktatási, egészségügyi, szociális épületek

Környezetterhelési kibocsátás paraméter sem haladja meg a lakóterületre előírt határértéket. **A zajterhelés határértéke nappal 50 dBA, éjjel 40 dBA.**

- A területen elhelyezett épületeket **nyeregtetővel kell ellátni. Tető hajlásszöge 30-45 fok között lehet.**
- A fő funkciót tartalmazó **épület gereincvonalának iránya utcával párhuzamos kell legyen. A telek beépítettség 40 % -os és szinterületi mutatója 0,6! A telek zöldfelülete minimuma 30 % -os lehet. Az épület utcáfrontra és az oldalhatárra történő beépítéssel kerülhet elhelyezésre, kivéve a Hősök tere ÉNY-i határát, ahol a beépítés zárt sorú. A területet legalább részlegesen közművesítéssel kell ellátni, a közműzemi szennyvízcsatorna hálózat kiépítésig vagy zárt szennyvíztároló létesítése vagy korszerű házi szennyvíztisztító létesítendő. Állattartó épület a területen nem létesíthető**

Alapadatok:

- Hrsz.: Tiszakürt, 294
- Telek területe: 361 m² > min.800 m²
- Beépítési mód: kialakult utcafronti és oldalhatári beépítés kistelkes, jellemzően zárt sorú beépítésű, vegyes területű beépítettségű
- Építési övezet: Településközponti vegyes terület
TK-1 Építési övezet
- Min. kialakítás telekterület: 800 m²
- Max. beépítettség arány: 40 %
- Szinterületi mutató: 0,6
- Min. zöldfelület arány: 30 %
- Min.: építmény mag: 6,0 m.

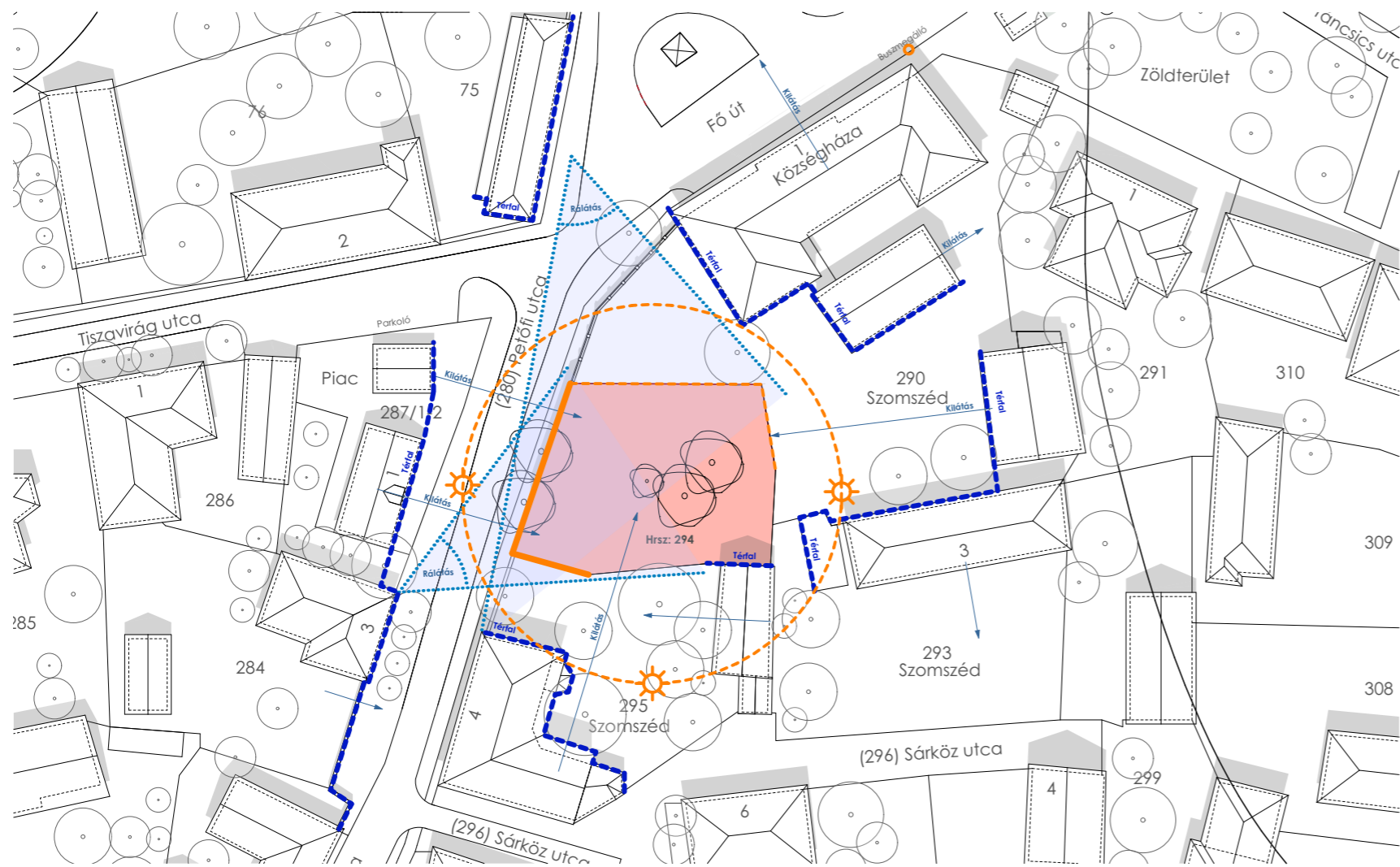
Jelmagyarázat

- TK-1** Jelű építési övezet besorolás
- Tervezési helyszín
- Településközponti karakter (mag)
- Beépítési vonal
- Telek vonal
- Buszmegálló- távolsági busz
- Úthálózat
- Lakó és melléképületek
- Intézményépületek
- Egyházi épületek (Református, Katolikus templom, ravatalozó)
- Zöldterületek
- Szintvonal

Tervezési szempontok - benapozás, rálátások kilátás, térfalak vizsgálatok

Meglévő alapadatok:

- Hrsz.: Tiszakürt, 294
- Telek területe: 361 m² > min.800 m²
- Min. kialakítás telekterület: 800 m²
- Max. beépíttség arány: 40 %
- Szintterületi mutató: 0,6
- Min. zöldfelület arány: 30 %
- Min.: építmény mag: 6,0 m.

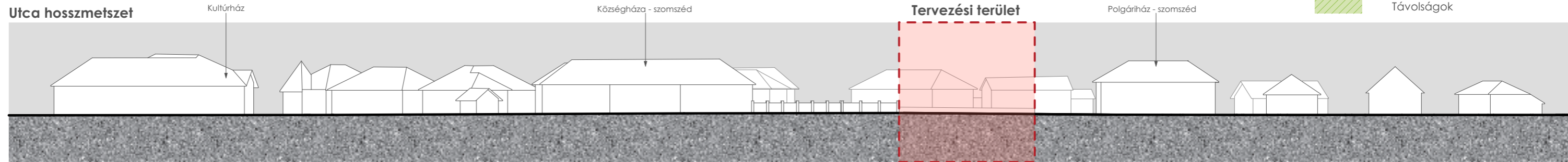
A telek megengedett beépíthetőségi

- Beépíthettség számítás**
Tervezett maximális beépíthetőség: 252 m²
- Zöldfelületi mutató számítás**
Tervezett zöldfelület mérete: 200 m²
- Tervezett burkolt felület: 179 m²

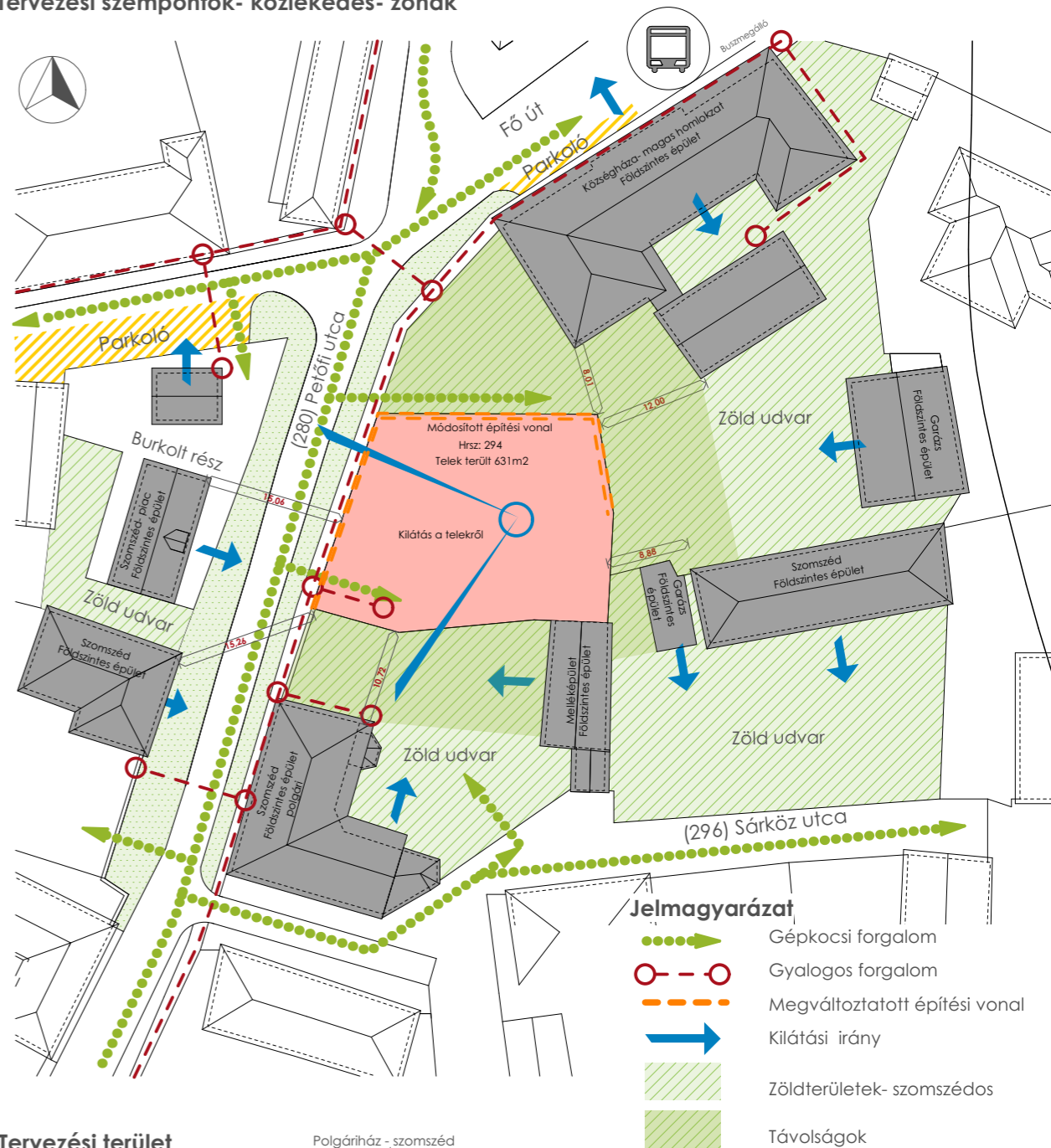
Jelmagyarázat

- Tervezési helyszín
- Térfalak
- Térfalak
- Beépítési vonal
- Benapozás
- Rálátások

Utca hosszmetesz

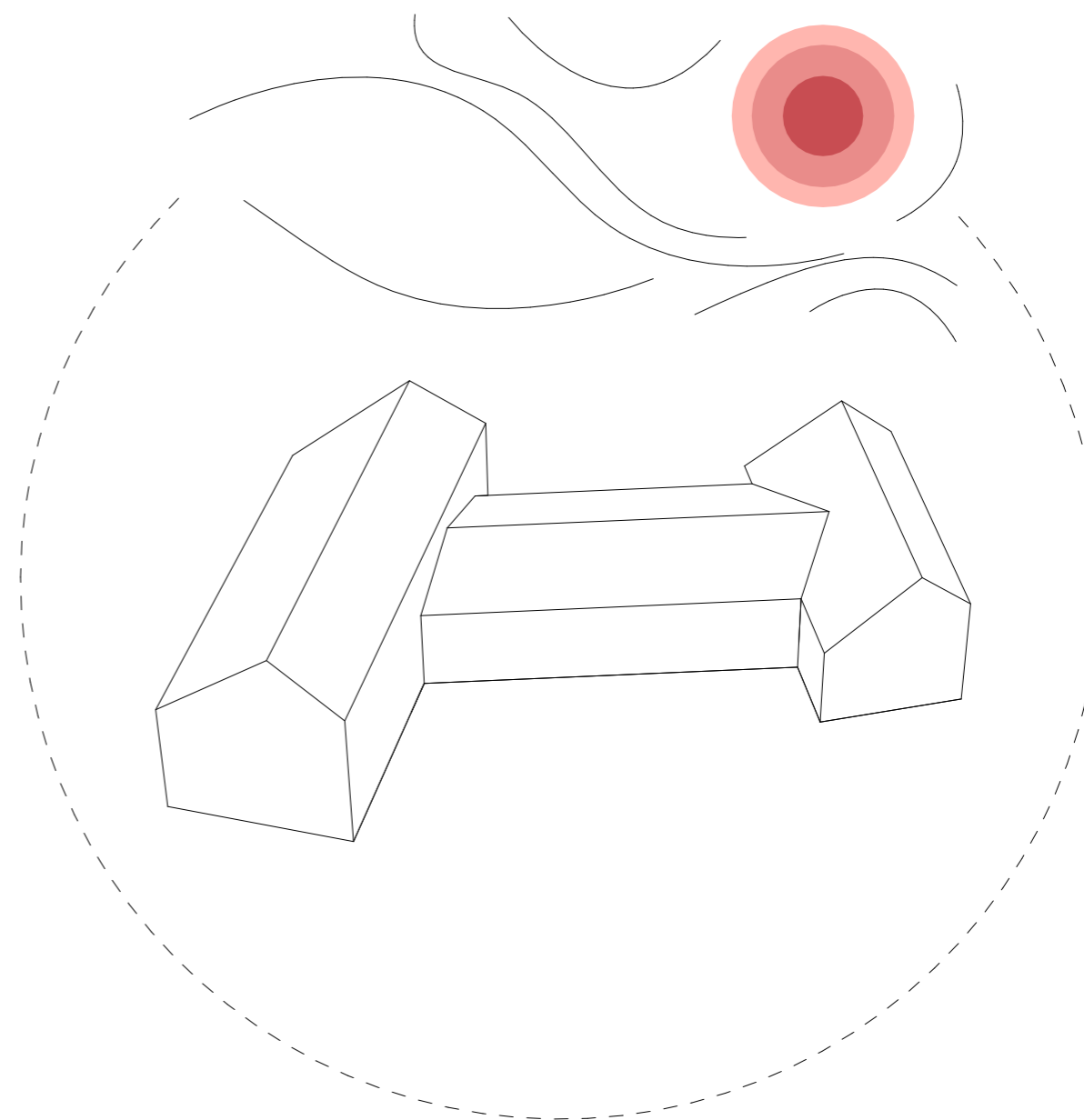
M 1:750 Tervezési szempontok- közlekedés- zónák

Jelmagyarázat

- Gépkocsis forgalom
- Gyalogos forgalom
- Megváltoztatott építési vonal
- Kilátási irány
- Zöldterületek- szomszédos
- Távolságok

Tiszakürti épületek formavizsgálata

Formavilág

Jellemző a téglalap épületforma, nyereg és kontyvető. Nyeregtetős épületeknél fa oromszékázat a meghatározó, ahol a szarufákat faragott díszített faelemek kötik össze.

A háztípusok között megtalálható az épület folytatásaként megjelenő tornác, illetve helyiségek kialakítása. Láthatunk példát tornác végben található ajtóra is, amely utcára nyílik.

Homlokzatok között helyi sajátosság vöröses téglák díszítőelemként való megjelenése. Találunk példát puritán festett homlokzatokra, de vakolatdíszítés is előfordulhat.

Tiszakürti meghatározó formaként a háromszású alföldi parasztház típus jellemezte.

Nyitott tornác

Nyeregtetős-deszkaoromzatos parasztház

Csonkakontyolt parasztház

Változó dőlésű nagygazda háza

Tanyasias építészet

Népi építészet

Tervezett épület

?

Nagygazda és polgári építészet

21. század-modern gondolatok

Kis arányú épület

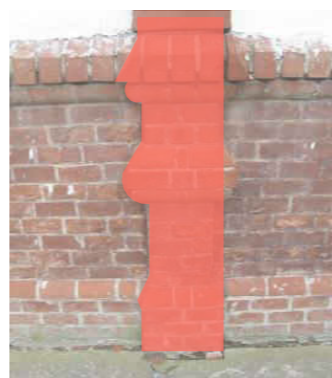
Díszes oromzat

Magas keskeny épületmagasság-lyuggalt oromzat

Homlokzatburkolat- vöröstégla / ablak részlet

Tégla architektúra- hagyományos vonalvezetés

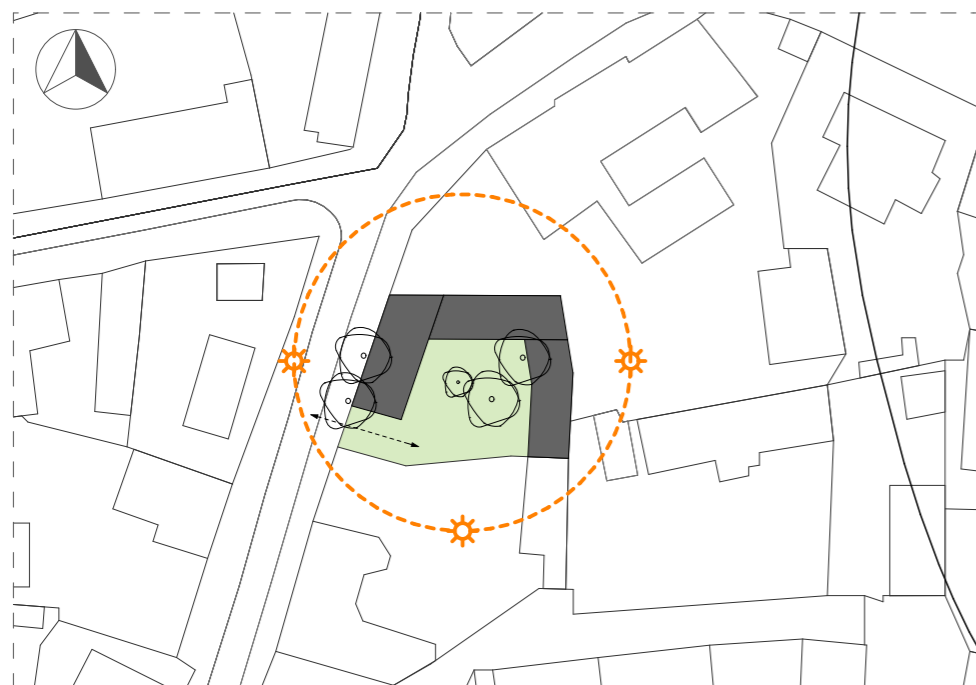

Lécezés-régi tárolók leképezése

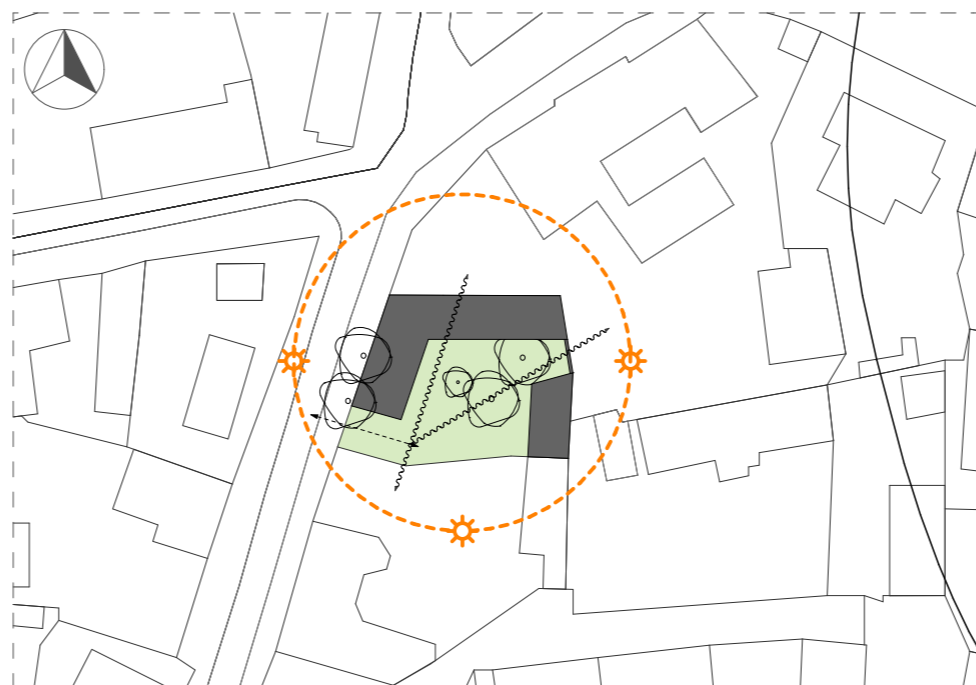

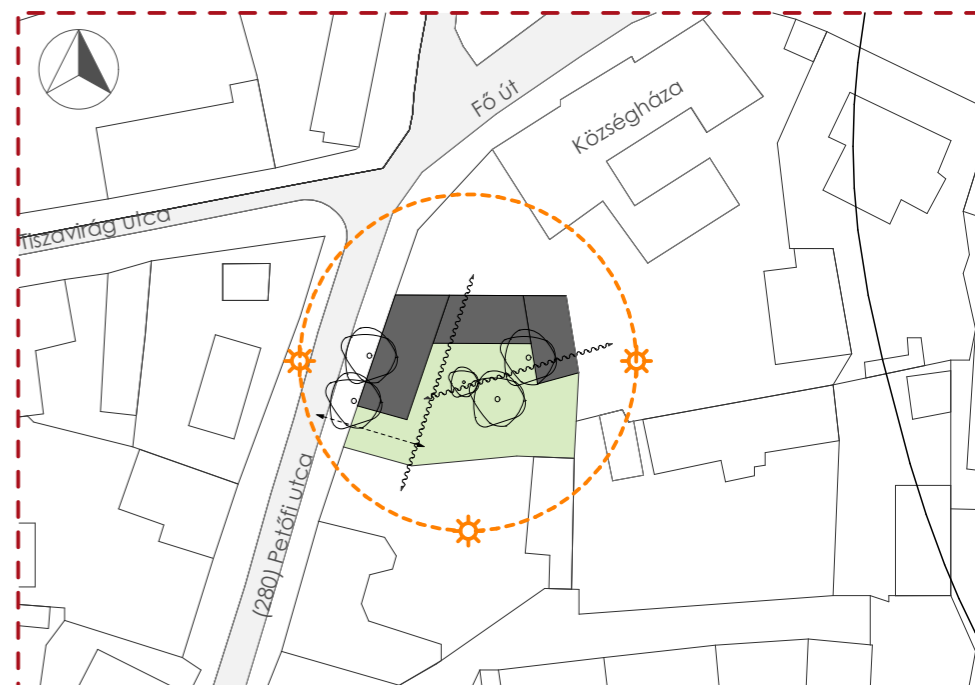
Beépítési változatok - A verzió beépítés

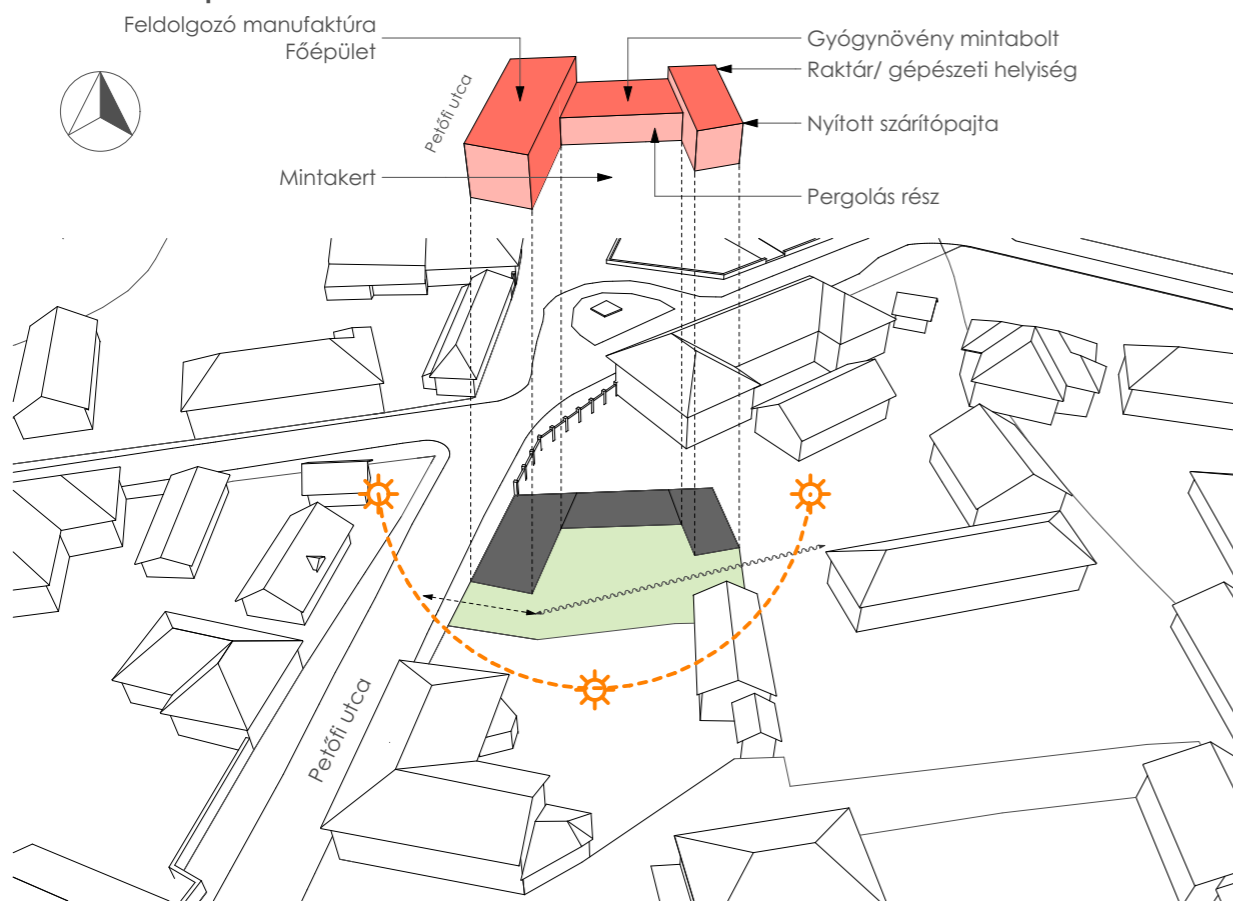
B verzió beépítés

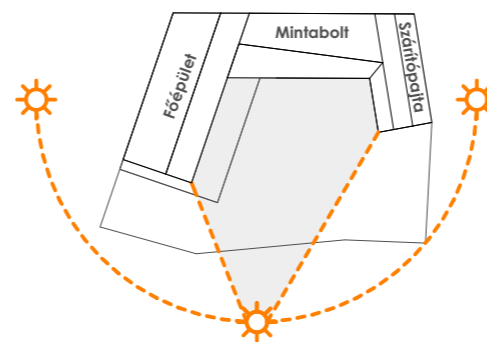
C verzió beépítés- kiválasztott beépítési vázlat

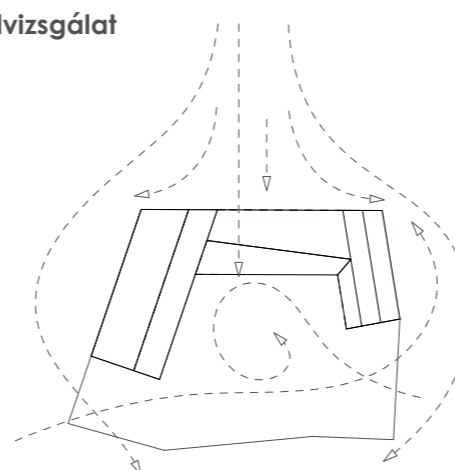
C verzió - beépítési ábra

Telepítési koncepció vizsgálatok Benapozás épület elhelyezés

Szélvizsgálat

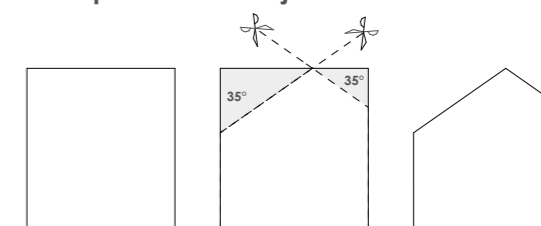

Beépítési vizsgálat

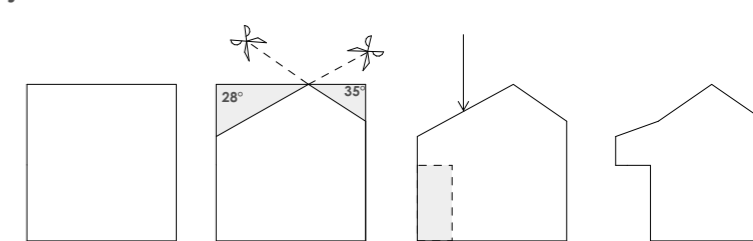
Az adott tervezési területre több beépítési változat készült el, makettel és látványokkal tervezés kezdeti szakaszán. Ezek közül a **C-verzió bizonyult a legmegfelelőbbnek. Fontos volt számomra a terület adottságainak kihasználása, a jó megközelíthetőség, és a hagyományos népi vonalak tovább gondolása, modern vonalvezetés lehetőségeinek kihasználásával.** Igyekeztem egy olyan épületet kialakítani, amely a manufaktúrában folytatott munkavégzést határoz meg. A változatokból adódóan és a telek adottságait kihasználva az **U-alakú telepítés kialakítása fogalmazódott meg.** A tömegek magasságát az udvar felé fokozatosan csökkentettem, a hagyományos népi építészeti analógiája szerint.

A végleges tömeg kialakulásához hozzájárultak a funkcióból adódó technológia folyamatok, valamint a kerítéstől való elhúzás és az átszellőztetés lehetősége.

Feldolgozó manufaktúra főépület formai fejlődése

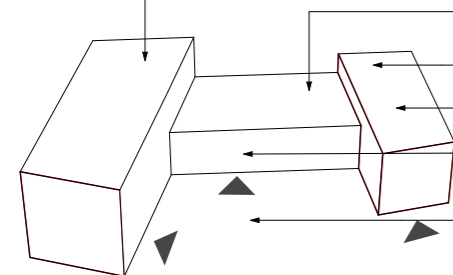
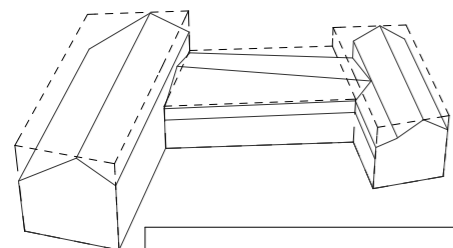
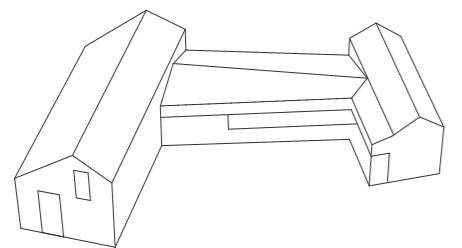

Szárító pajta formai fejlődése

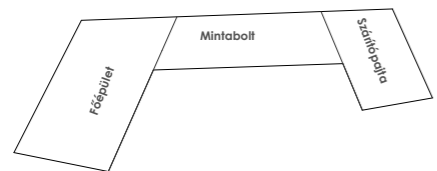

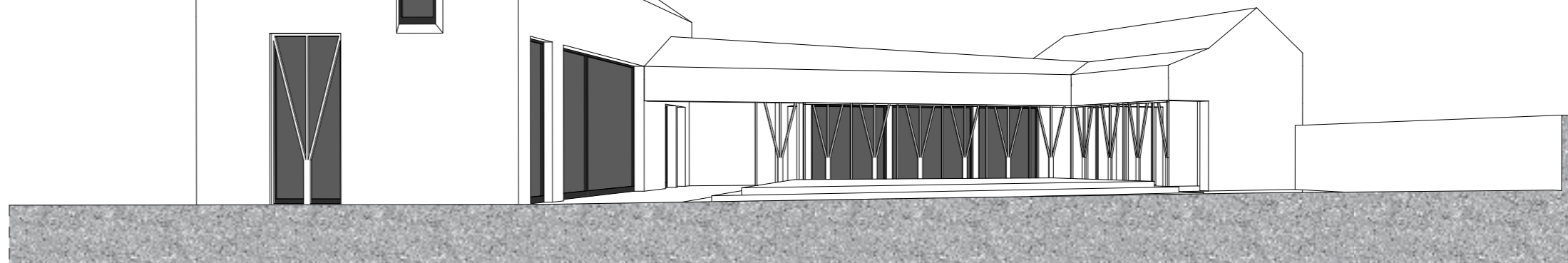
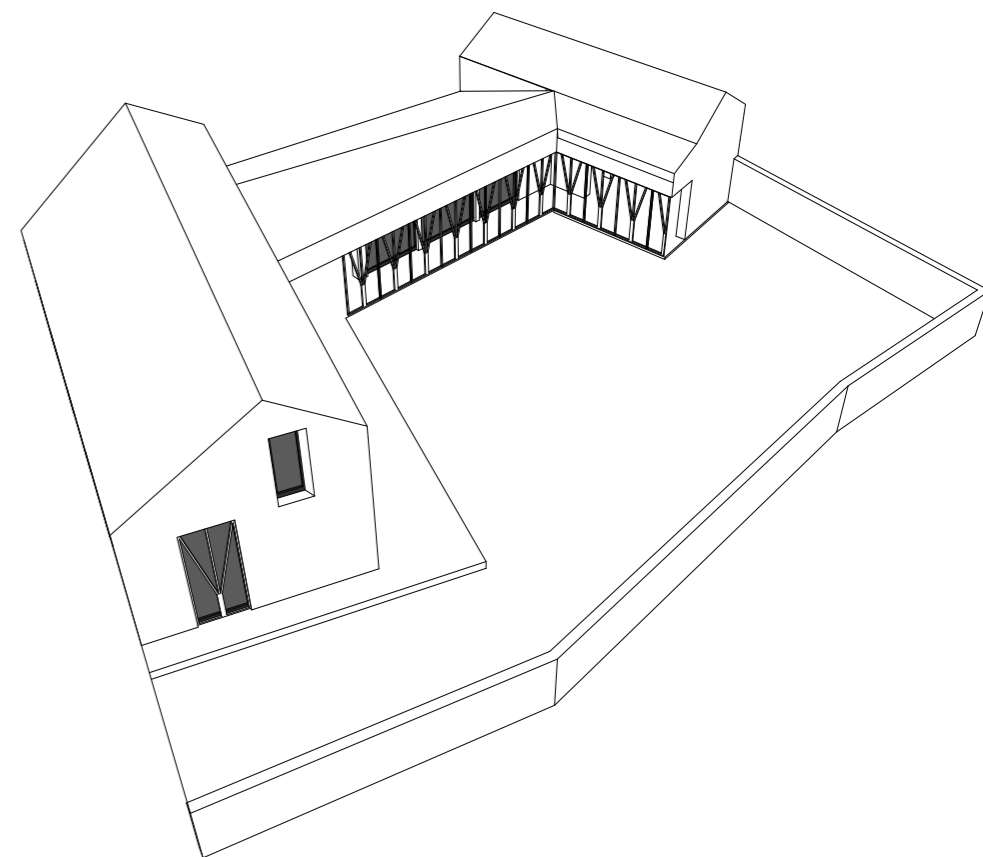
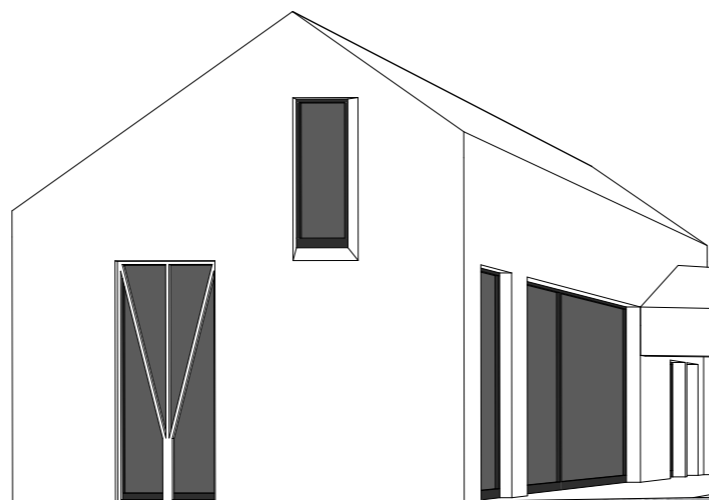
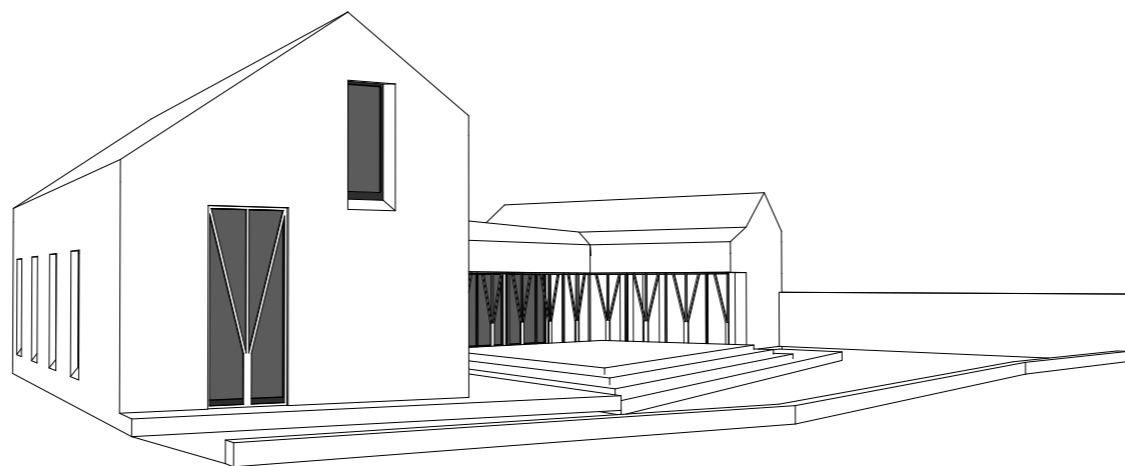
Vázlattervi - tömegformai fejlődése

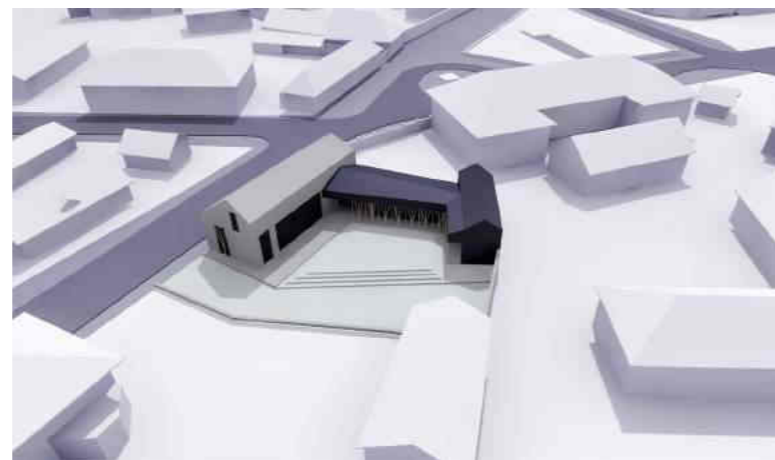
- Feldolgozó manufaktúra
- Főépület
- Gyógynövény mintabolt
- Raktár
- gépészeti helyiség
- Nyílt szárítópajta
- Rergolás rész
- Mintaker

Vázlattervi - tömegvázlat

Vázlattervi beépítési látványok

Helyszín elhelyezkedés

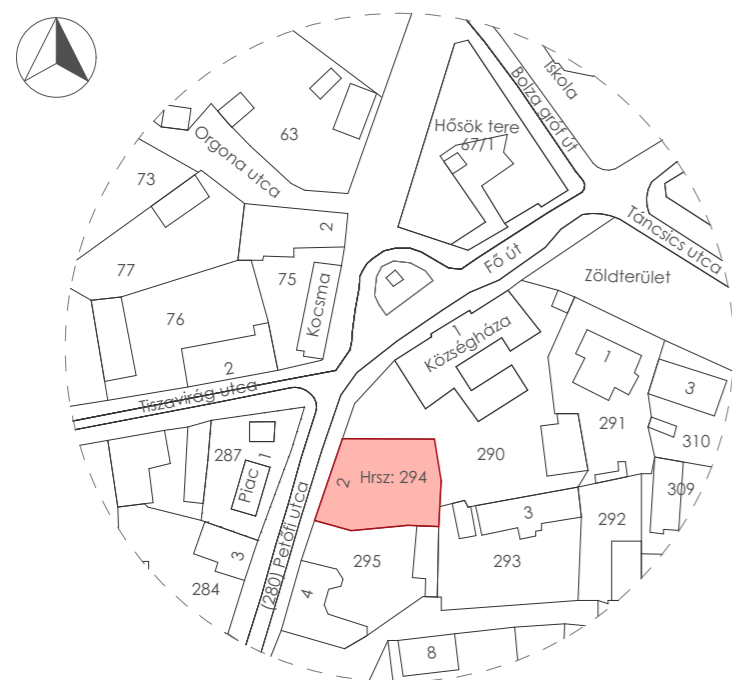
Jász-Nagykun-Szolnok megye Kelet-Magyarország középső részén helyezkedik el, Tiszakürt a Kunszentmártoni kistérség az Észak-Alföldi régió belül található, megye déli részén fekszik, a Tisza és a Körös által határolt háromszögben. A helyi mikroklíma hazai viszonylatban szélsőségesnek hat, a csapadék mennyisége kevés és eloszlása egyenletlen, napsütéses órák száma pedig magas. A földrajzi adottságok, főként a folyó közelsége, a betorkolló vizek és csatornák sűrű hálózata, jó minőségű termőtalajt biztosít. A magas páratartalom és a talaj minősége egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy a Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet ezen része kiváló élőhely, vadon termő gyógynövényeknek és igazi kincs a herbalisták számára.

Végleges beépítési verzió

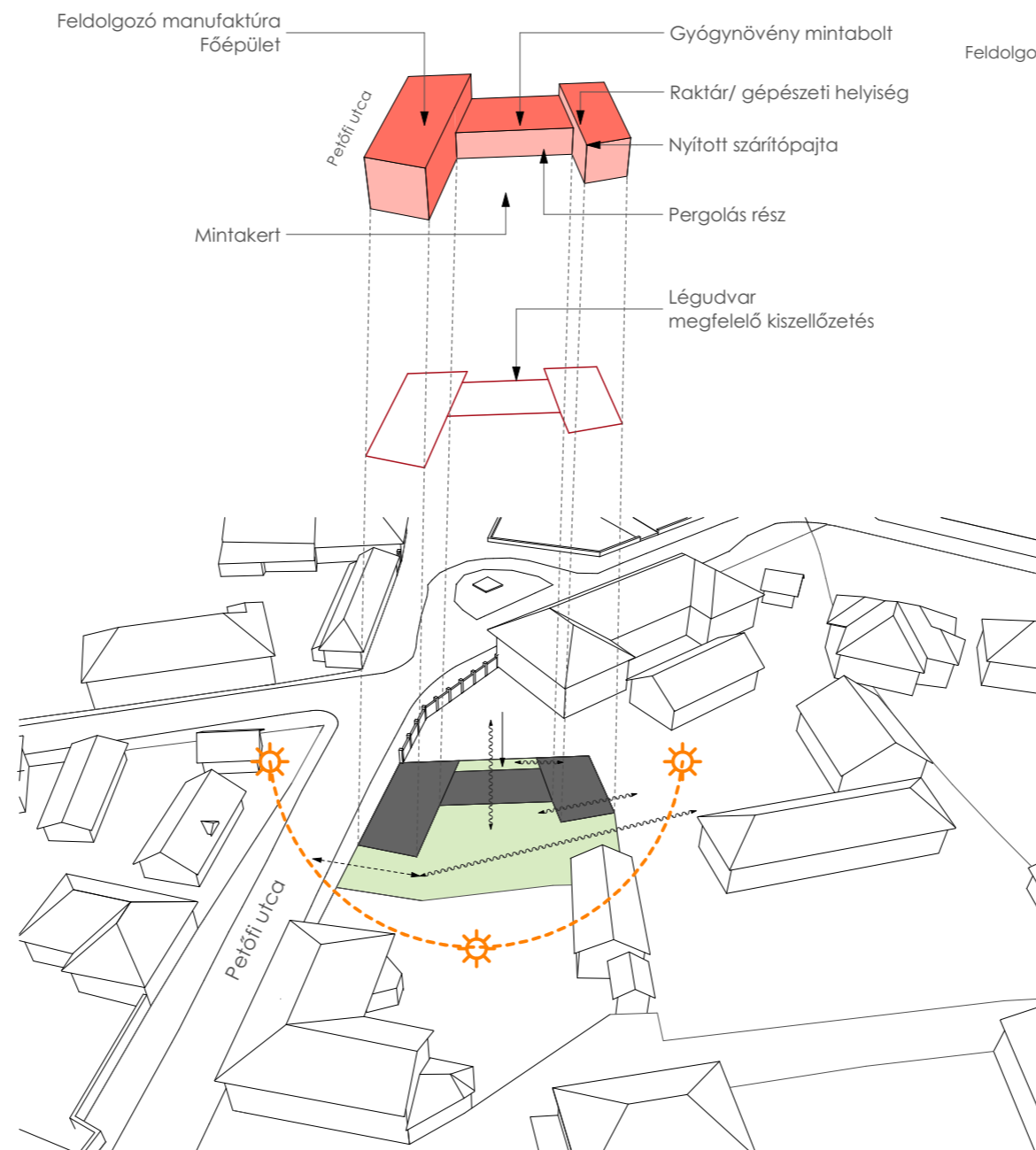
Beépítési változatok közül C-verzió bizonyult a legmegfelelőbbnek, a további tervezéskor, töme és formakerült módosításra. Fontos volt számomra a terület adottságainak kihasználása, a megfelelő épület kiszellőztetése, ami azt eredményezte a közéső tömeget a telek határaitól el kellett húzni, ezzel egy rejtett légudvar alakult ki és biztosítja a megfelelő épület kiszellőztetését úgy, hogy nem zavarja az ott lakokat. A végleges tömeget a manufaktúrában folytatott munkavégzést határoza meg. A tömegek magasságát az udvar felé fokozatosan csökkentettem, a hagyományos népi építészeti analógiája szerint.

A végleges tömeg már megmutatja az építészeti arcát, szorosan beleilleszkedik a település utcai arculatába, figyelembe véve a szomszédos épületek elhelyezkedését, a közlekedést, kialakulásához hozzájárultak a funkcióból adódó technológia folyamatok, valamint a kerítéstől való elhúzás és az átszellőztetés lehetősége.

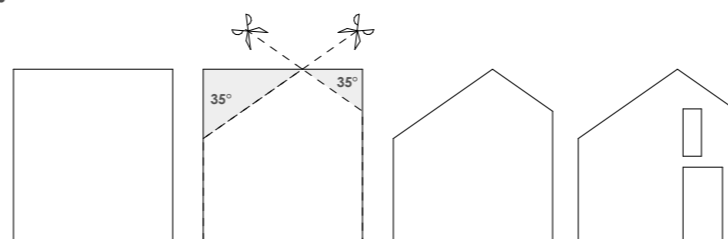
Tervezési telek területe: 631 m²

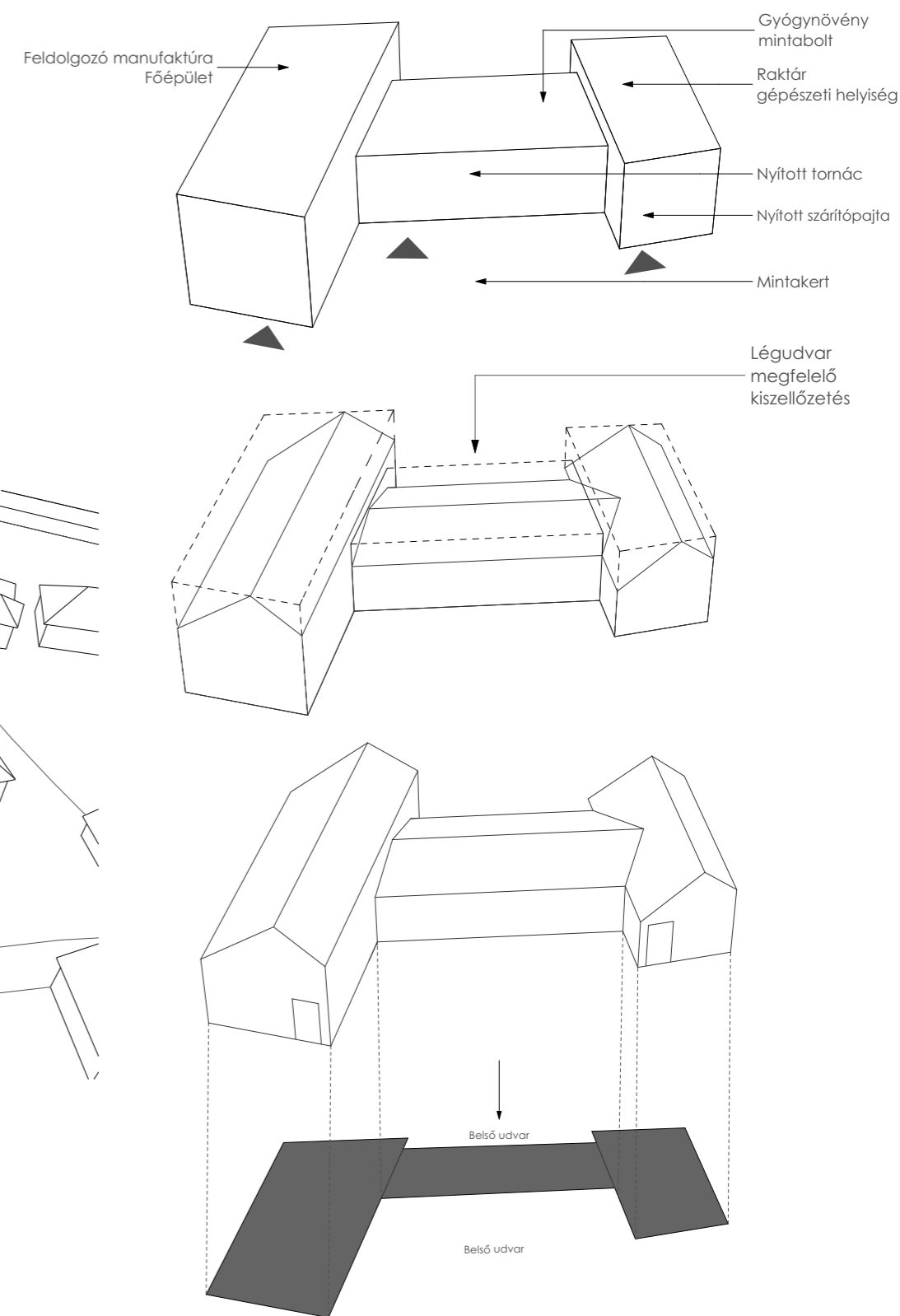
Végleges beépítési ábra

Végleges formai fejlődése

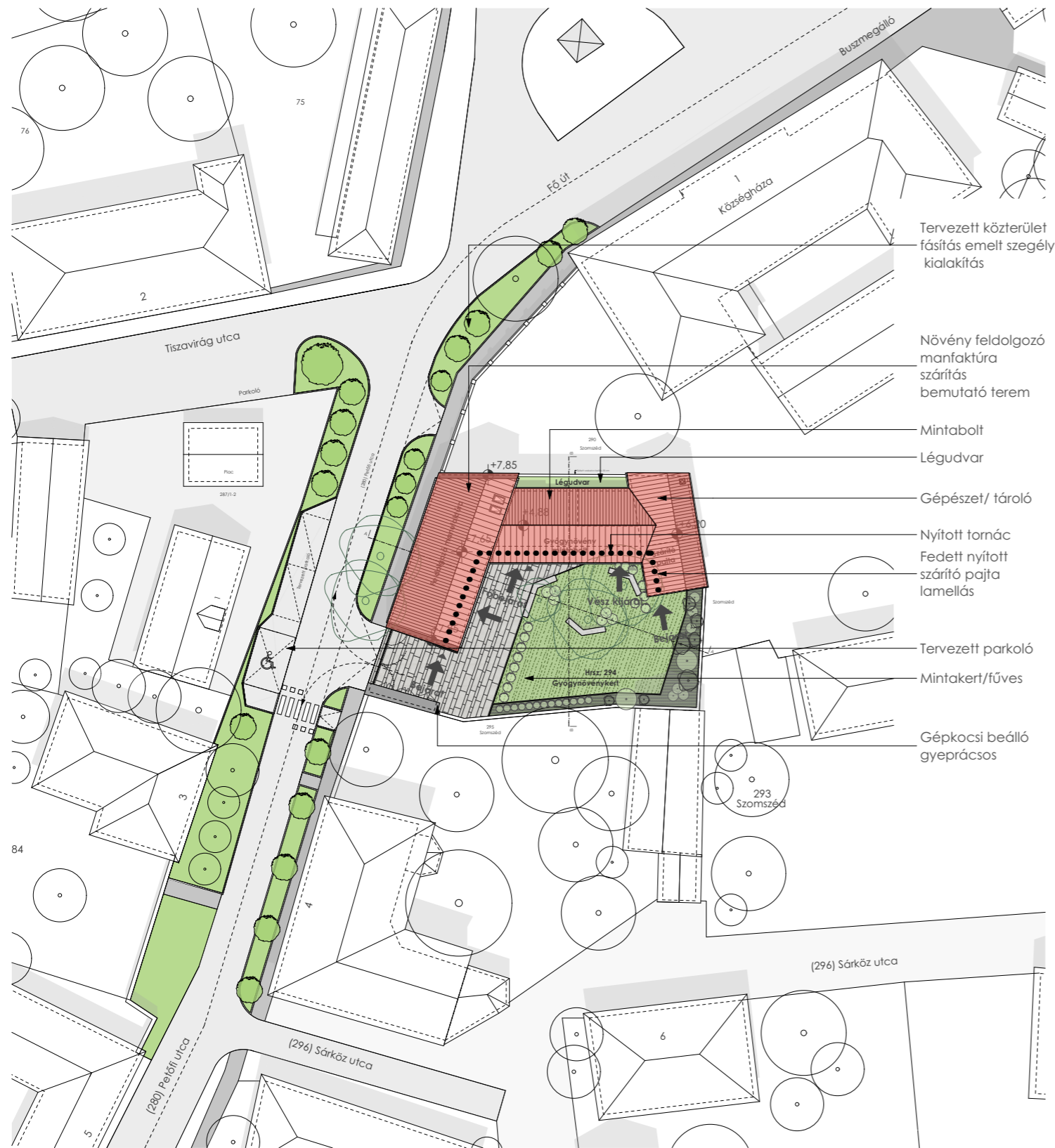

Végleges tömegformai fejlődése

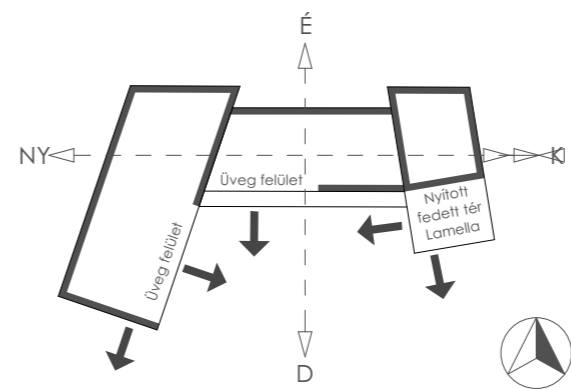

Geometria indoklása- Helyszínrajz M 1:500

Épület tájolása és főbb megnyitások ábrázolása

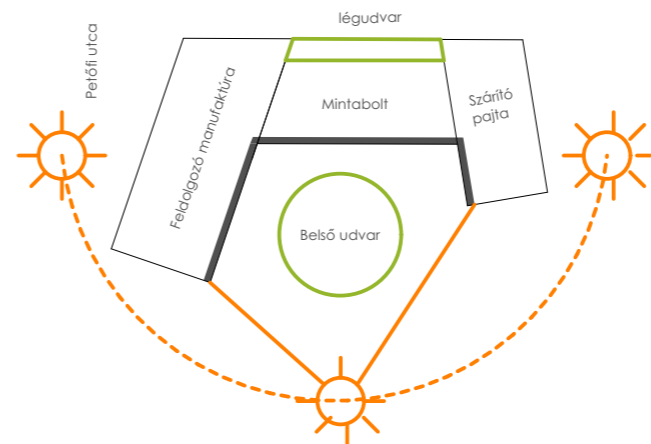

Geometria indoklása

Az épület stílusát tekintve hagyományos modern vonalvezetésű, ami tükrözi a formai kialakítás. Geometriát befolyásolta a környező épületek jellege és a helyszín. A terep minimális lejtéséhez és a telek tördeléséhez igazodva, a formát U-alakban lett lehelyezve. Az épület tájolására és a szellőztetése fontossága mellett, a szárítási technológia is erősen kihatott a formára.

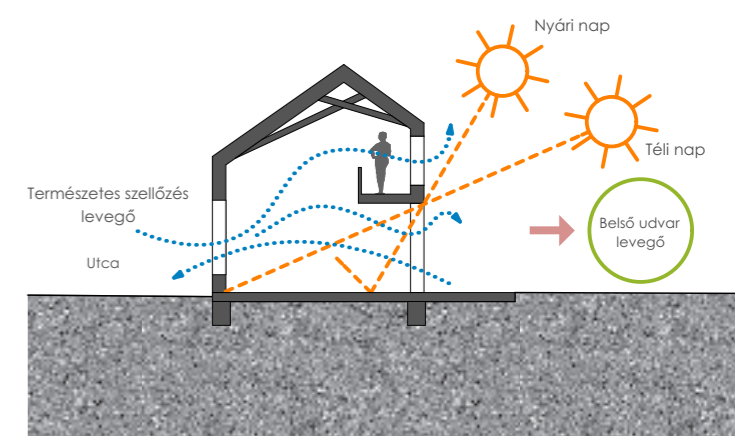
A parasztházakat megidéző nyeregtetős tornácos kialakítás tükröződik a középső részben és a szárító pajta épül részben, míg az utcáfronttal párhuzamos főépület a hagyományos polgáribb házak világát imitálja formában és anyaghasználatban igazodva. A bejárati részeknél, a homlokzat finom visszahúzást mutat, egyfajta játékoság alakul ki. A körbemenő tornác és lamellás részek a déli napsütés ellen védik a hatalmas üvegfelületeket. A homlokzaton függőleges lamellázást alkalmaznak, árnyékolás és a kiszellőzés szempontjából, mely biztosítja a normális száradási időt a növényeknek. Tiszta és homogén felületek tükrözik az épület jó arányú tömegét. A hagyományos tömeg idézése, az utcáfronton az ablakkiosztás megtartásával, terménytároló függőleges lécezés és az anyaghasználatával mutatkoznak meg a népi vonások a geometrián.

Benapozás, a természetes szellőzés, kihasználása és az árnyékolás fontos tényező az épület geometriájának kialakulásában.

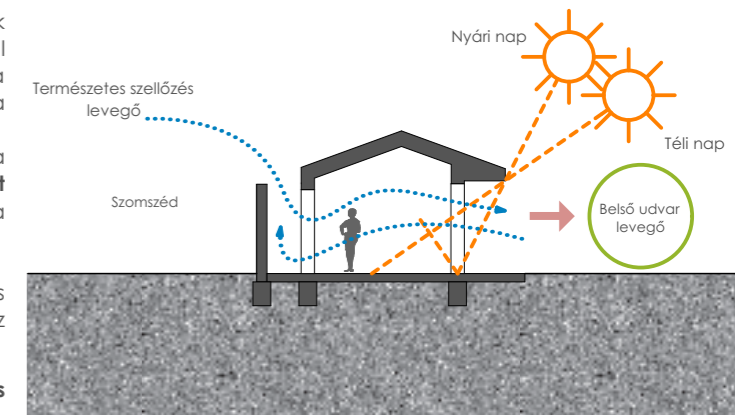

Az épület kifelé zártosú, hagyományos arcot mutat, míg központi szerepet a belső udvar uralkodik. U-alakú megformálásnak és tömeg kialakítása egy szélvédett zártabb belső udvar jön létre. Nagyon megnyitások belső udvarból történik.

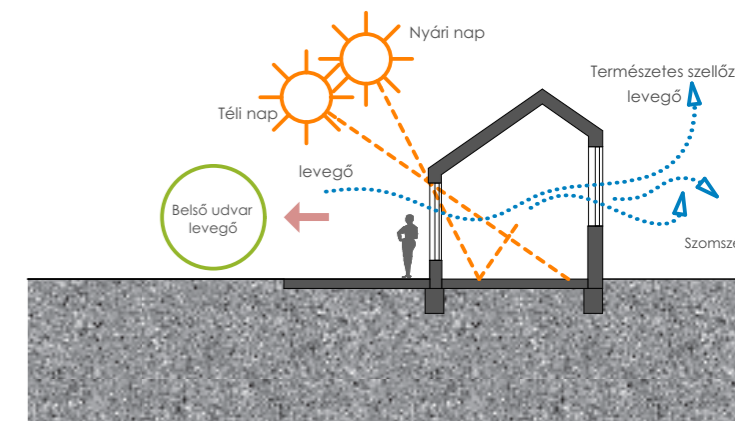
Feldolgozó manufaktúra benapozás/ kiszellőzés

Mintabolt benapozás/ kiszellőzés Az épület zárt befele nyílt

Szárító pajta benapozás/ kiszellőzés

TISZAKÜRT JÖVŐKÉPE

olyan települést tervezek és építek, ahol ...

Megjelenik nagyobb léptékű beavatkozás központi magban, a falusias szövetbe városiasodás elemeivel beépítve. A turisztikai fejlődés irányába adok, javaslatot, sok zöld felülettel, parkolók kialakításával, és az új funkciók létrehozásával, emelem a község életét, színvonalát.

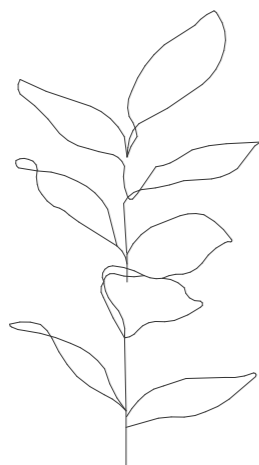
Az építészeti koncepció leírás

Az épület modern stílusú, 1 szintes nyeregtetős épületet együttes hátrafelé csökkenő magasságú, zárt belső udvar kialakítással rendelkezik. A homlokzatot a fehér vágott téglá, halvány szürkés betonhatású vakolat és a fehér tölgy - antracitszürke színvilág jellemzi majd.

A tervek szerint a 3 épület egymás mellett helyezkedik el U- alakban igazodva a telek tördelt formavilágához, így a funkcióhoz tartozó zöldfelület a lehető legnagyobb részben megmaradt, és a földszinten elhelyezkedő helyiségekhez tartozhat, illetve egy része közösségi gyógynövény kertként tud funkcionálni. A tervezett épületegyüttest minden esetben burkolt járdán lehet megközelíteni. Rendelkezik Gépkocsi és gyalogos bejáráttal.

Az épület előtt és belső udvarban fákkal, cserjékkel, virágokkal, gyógynövényekkel parkosított udvart alakítok ki.

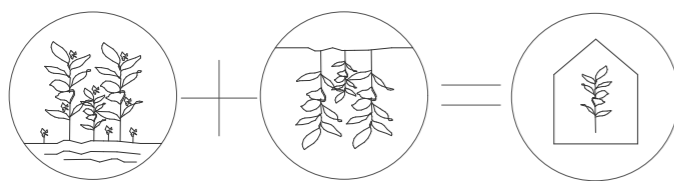
Növény szárítás analógia

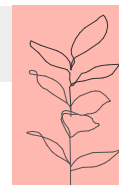
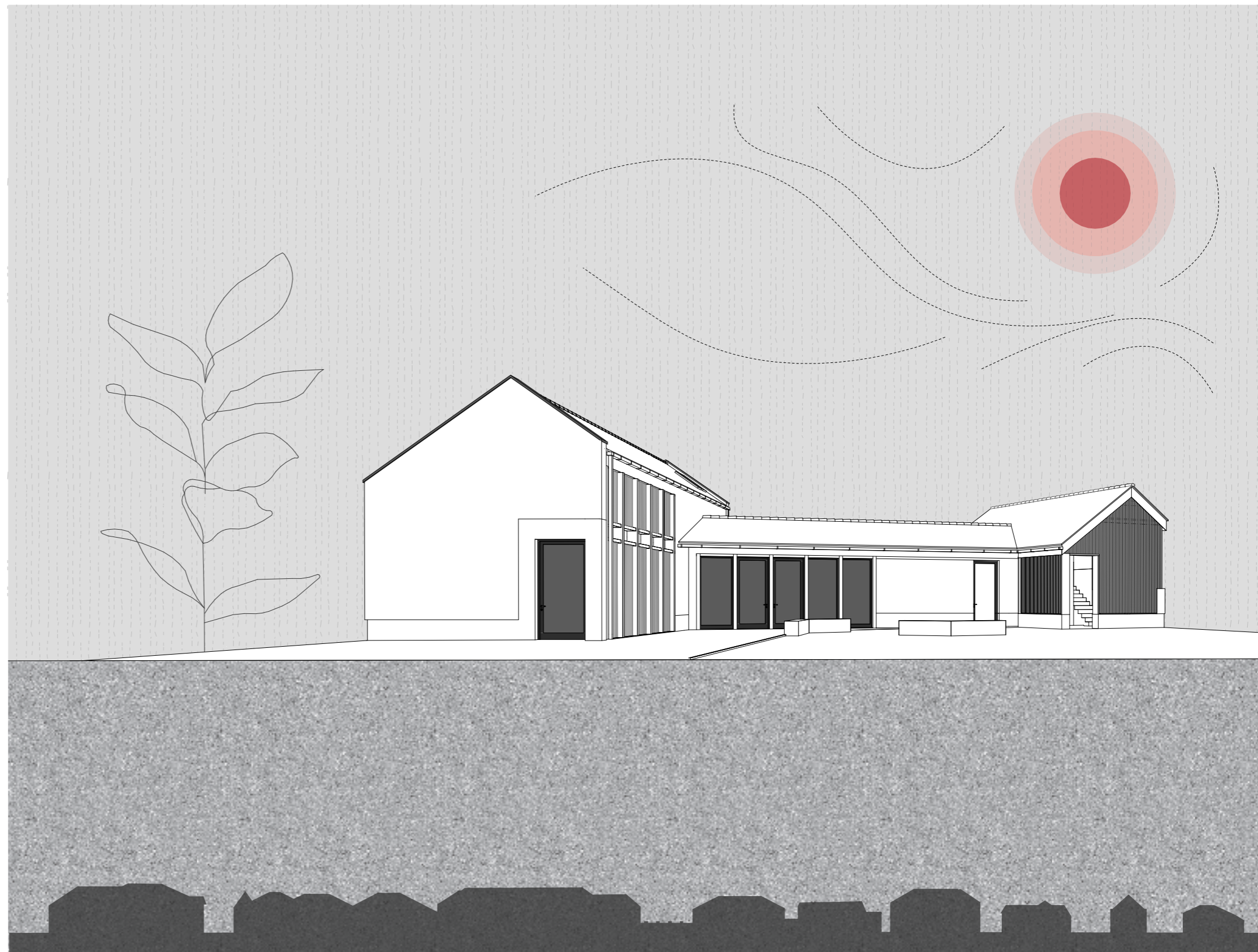
Növény

Szárítás

Végtermék

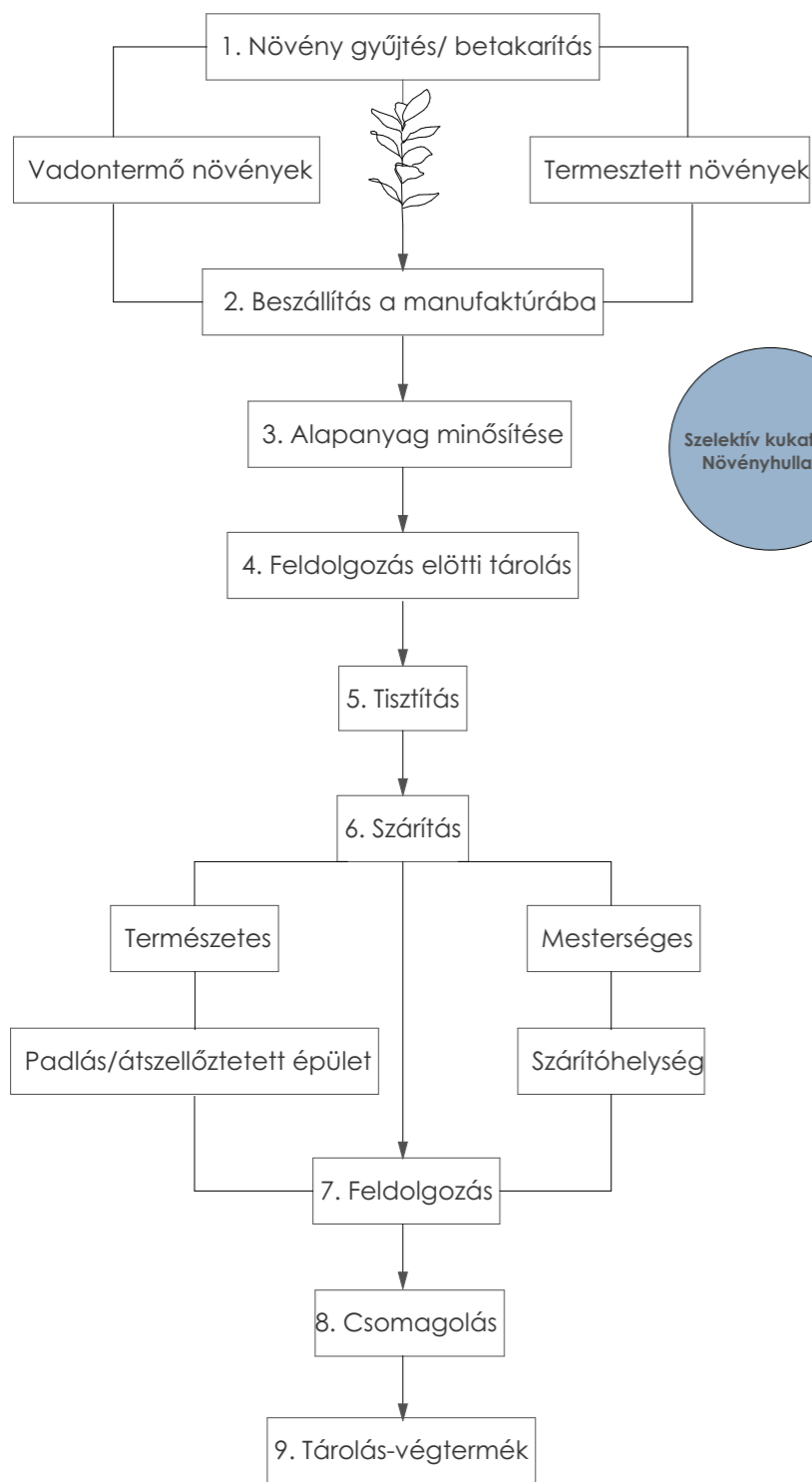

Tervezési telek területe: 631 m²

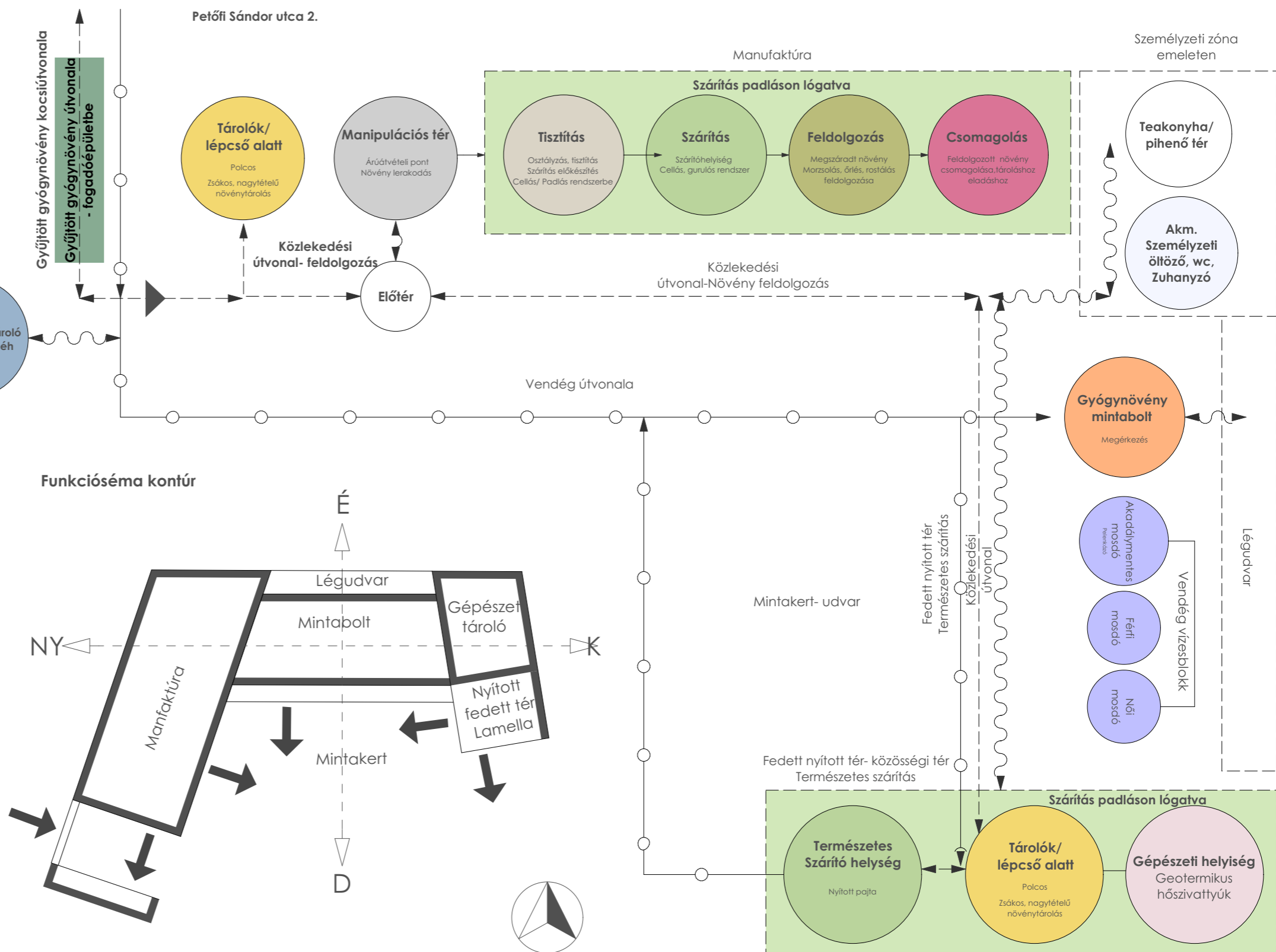

Gyógynövény feldolgozás technológia működése

Gyógynövénytárító- és feldolgozó manufaktúra funkciószéma

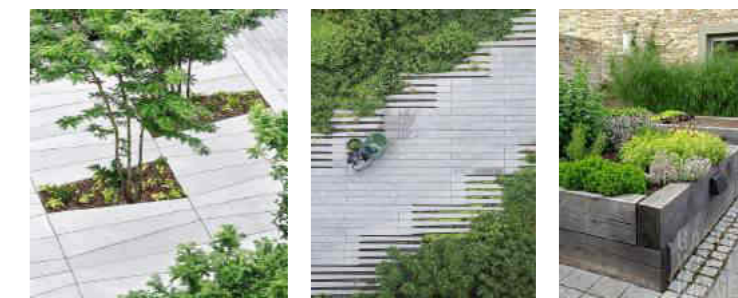

Gyógynövény szárító- és feldolgozó manufaktúra funkcióséma M 1:500

Koncepció közterület és zöld belső udvar átmenete

Az épület és a belső udvar mint tér átmenet, számos módon alkalmazható. Inspirációs példákon keresztül próbáltam megkomponálni a belső udvart. **Fontos harmonia és a sok zöld átmenetetének ötvözése.**

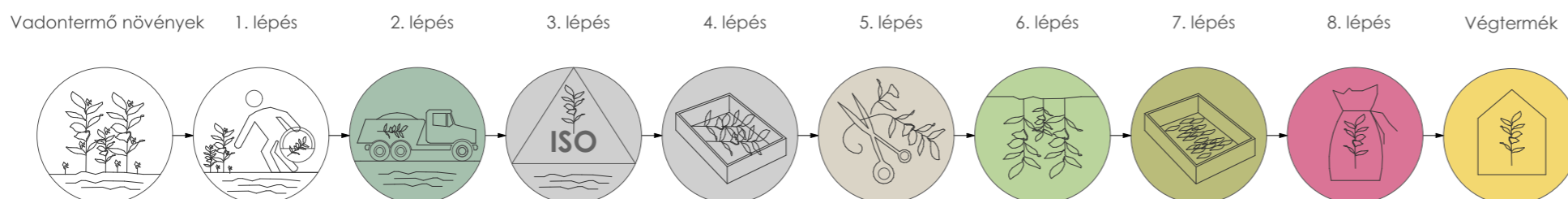
A **vertikális és a horizontális elemek keverése** meghatározzák a kis és nagyleptékű tájépítészeti alkotást. Parkolás probléma megoldására piac előtt próbáltam megoldani.

A kisvárosias léptékhez képest hatalmas parkoló igényel rendelkezni. A problémát nehezíti, hogy a Petőfi utca egy részén nem megoldható a parkolás, keskeny utcakép. Az épület előtti teresedésnél próbáltam, minél több fenntartható emelt zöldágyást, vízelvezetést kialakítani, egyszerű térkapcsolattal.

Koncepció terv- közlekedés

Gyógynövény feldolgozás technológia ábra

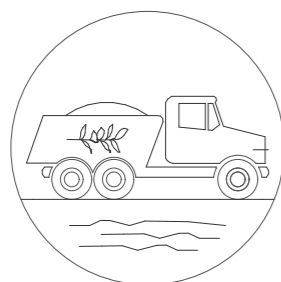
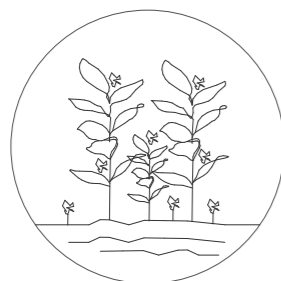
Tömegvázlat- belső udvari nézet

Távlatok

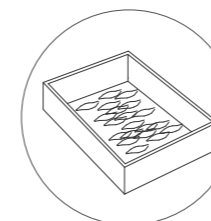
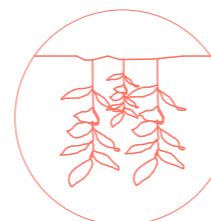
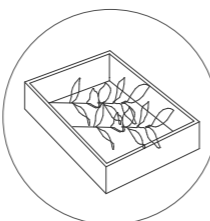
Elsődleges feldolgozás folyamatban jelen stratégiában a szárítás és a további alapanyag feldolgozást, vágást, őrlést és tisztítást is bele értjük.

Tizsakürtön magas a munkanélküliség, ezért olyan programot indítanak, ahol munkahelyeket szeretnék teremteni a helyiek számára.

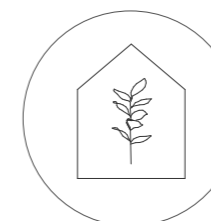
A gyűjtés és a feldolgozás miatt különösen munka intenzívnek tekinthető, amely különféle képességű embereknek nyújtanak megélhetést, olyan térségek mint Tizsakürt. A kistérség népességmegtartó erejének fokozásához, és munkanélküliség csökkentéséhez a gyógynövény szakszerű, kontrollált keretek közötti gyűjtése és termesztése hozzájárulhat a növekedéshez. Tekintve hogy a vadon termő növények aránya meghaladja 70 %-ot.

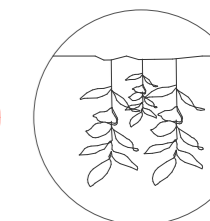
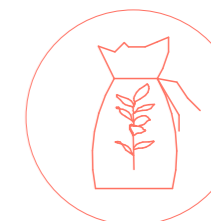
Gyógynövény feldolgozó manufaktúra

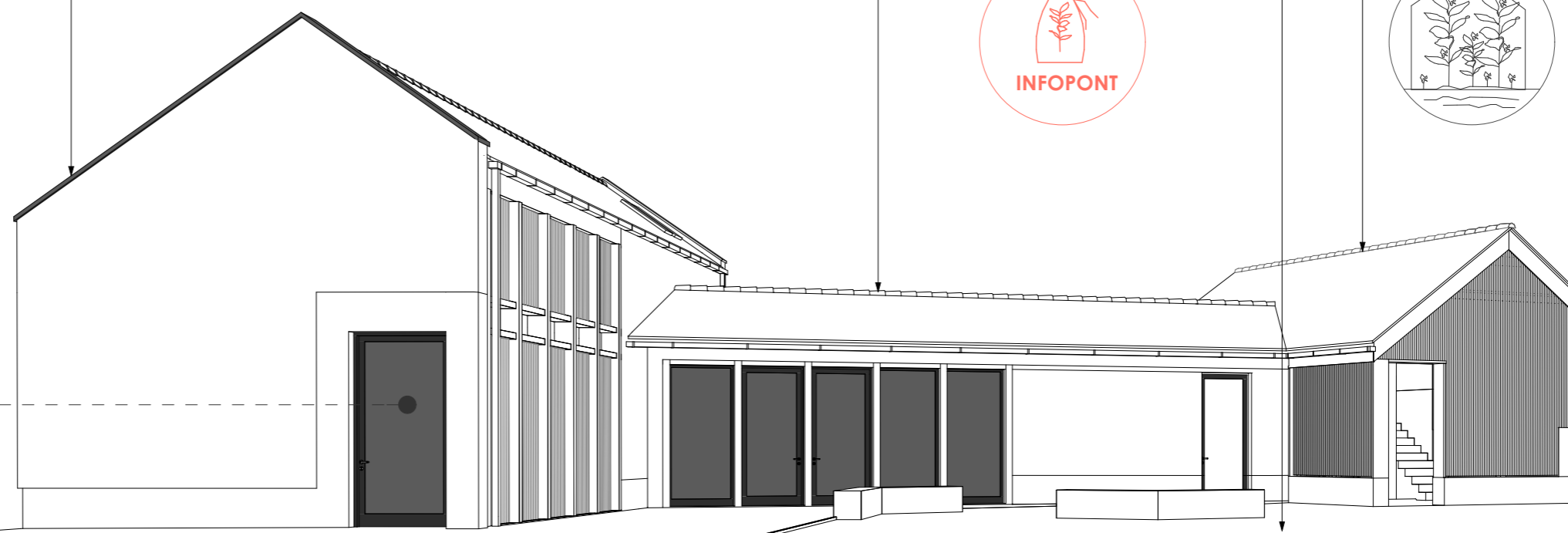
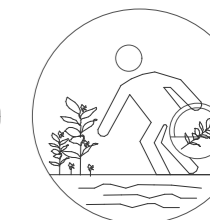
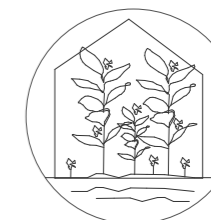
Mintabolt

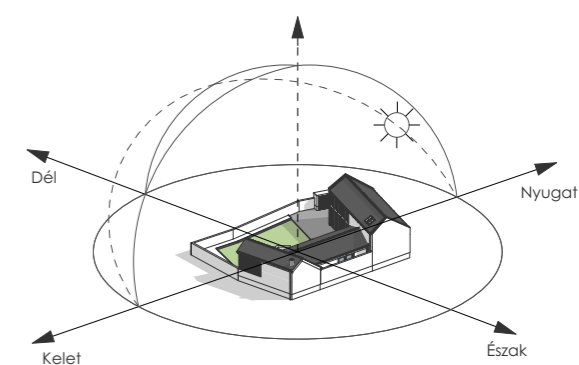
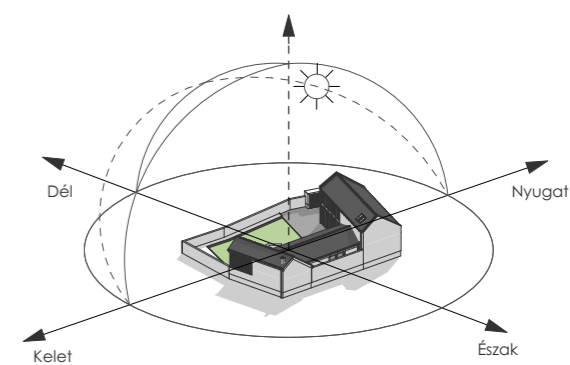
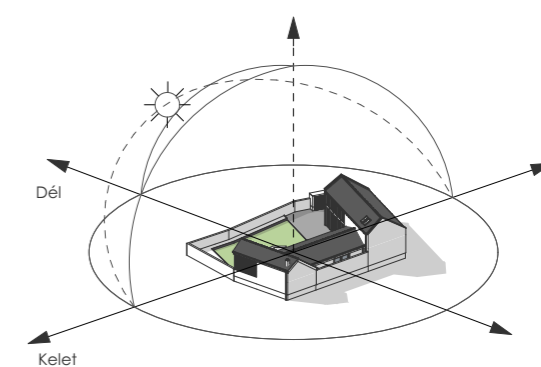
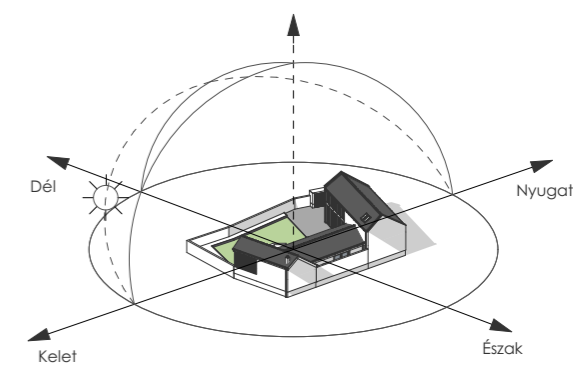

Szárítópajta-nyitott fedett tér

Bemutató gyógynövénykert

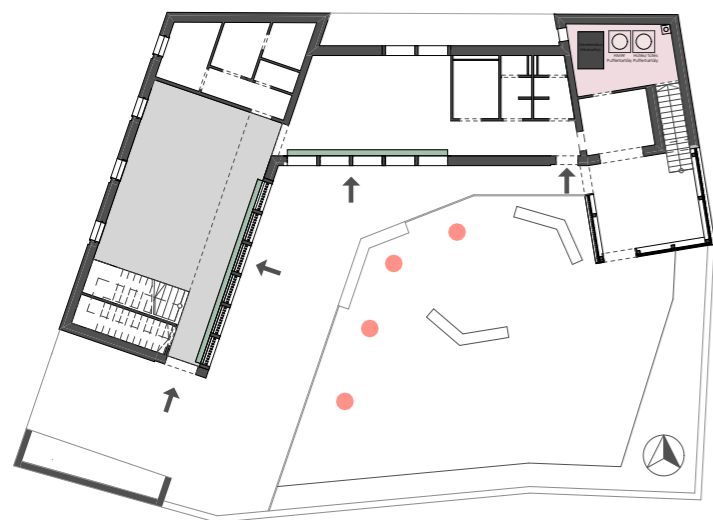

Energetikai és épületgépészeti igény

Épületenergetikailag a legfőbb cél az energiatakarékos besorolás elérése, amely a számításokkal igazoltan el is ért a tervezett épület. A Gyógynövény manufaktúra épület A+, a mintabolt és a szárító pajta A besorolást kapott, így fokozottan energiatakarékosnak mondható. Fontos szerepet kapnak az alternatív, megújuló energiák hasznosítása.

F17 GÉPÉSZETI HELYSÉG
Simított beton
14,05 m²
bm= 2,70 m

- Gépészeti helyiség
- Geotermikus hőszivattyús
- 4 db talajszonda
- Padlókonvektor
- Padlófűtés

A fűtés éves nettó hőenergia igénye

A Gyógynövénybolt területén a 20-25 °C hőmérséklet elegendő, de a szociális helyiségekben és az állandó tartózkodásra szolgáló helyiségekben teljes körű fűtés szükséges. A kész áruk tárolása száraz, jól szellőztetett területen ideálisan 15-20 °C történik. A manufaktúra és a mintabolt területén padlófűtés és padlókonvektor, míg a többi kiszolgáló helyiségekben radiátort helyeztem el. Mivel nagyrészt meleg időben folyik a manufaktúra működése, így hűtésnek is fontos szerepe van, amit a nagyobb ablakok kinyitásával lehet megoldani.

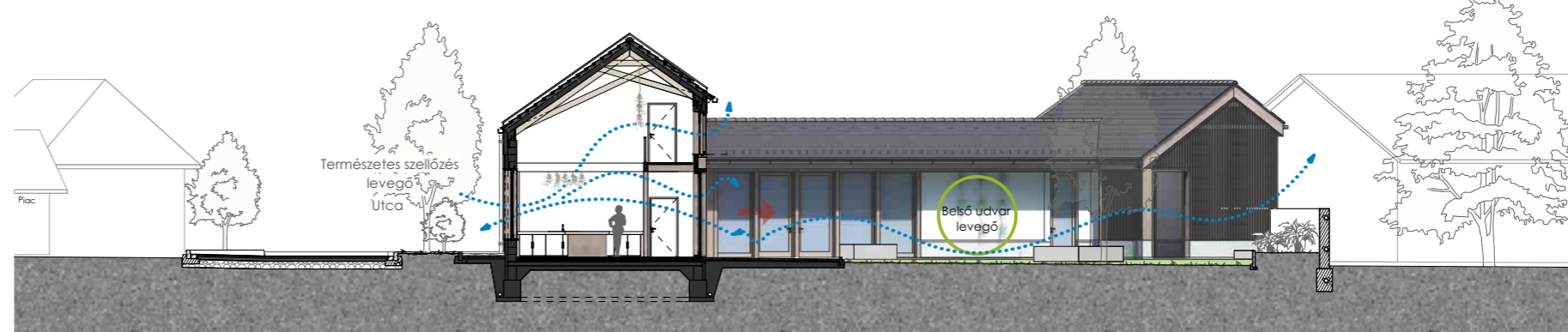
Vízigény

A vízigény üzemi szinten 4-8 főre korlátozódik, továbbá a növény öntözésre van szükség. A mintabolt épületrészben és a manufaktúra épületében időszakos rendezvények és látogatói tartózkodás esetén maximum 20-25 fő egyidejű tartózkodására kell kalkulálni. Egy fő vízigénye kb 50 l/nap, így az átlag 10 ember vízigénye naponta 500 liter naponta. A használati vízigénykielégítése céljából lakossági vízből használható. Az előzetes számítások alapján a melegvíz primer energiaigénye 21,15 kWh/m²-a kell gondoskodni.

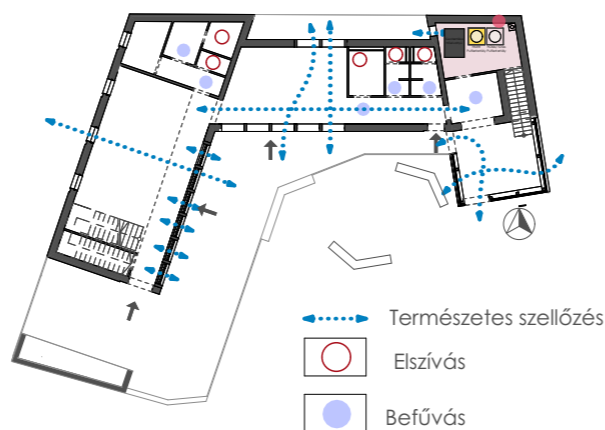
Villamos igény

Az épület megvilágítását környezettudatos szemlélettel megtervezett energiatakarékos fényforrások látják el. A technológiából származó energiaigény közelítőleg számolható, ami az alkalmazott gépektől függ. A főbb berendezések: a fűtést biztosító hőszivattyú és hő visszanyerő szellőztető, a hűtés és fűtés berendezések és egyéb konyhai berendezések.

Keresztmetszet a manufaktúrán keresztül

Természetes szellőzés alaprajzi nézet

Szellőztetési igény

Az épületben a természetes szellőztetés lehetőségén túl, szellőztető berendezés is szükséges. Az manufaktúra részen a szárítási helyiségben jelentős pára felhalmozódását el kell vezetni, illetve a vendégforgalmi részeken szintén biztosítani kell a megfelelő mennyiségű friss levegőt. A szárító galérián elfordítható és kinyitható lamella ablakai kézzel is jól szabályozott szellőztetést biztosítanak.

Víz

A telken esővíz tárolóban vízkút kialakítása történik, amely a használati vizet biztosítja. A víz minőségétől függő szűrőberendezés beépítésével egyéb használatra alkalmas vizet biztosít. A használati meleg víz előállítására vízszondás hőszivattyúval történik. Tárolása a gépészeti helyiségben kap helyet.

Természetes fény

A helyiségek nagy része természetes fényvel van ellátva. A vendéglátói és szárítómanufaktúra helyiségben, ahol a legtöbb időt töltik az emberek, hatalmas üvegfelületek biztosítják a megfelelő mennyiségű fényt. A mennyiség legfőbb szabályozása tekintetében a helyes tájolás és megfelelő geometriai kialakítás ad választ mindkét épület esetén.

Árnyékolás

A nyílászárók előtt lamella táblák biztosítják a megfelelő árnyékolást. A nagyobb üvegfelületek védelmét pedig az épület tornácos kialakítás geometriájának köszönhetően biztosítja.

Csatorna

Az épület csatorna rendszere a központi hálózatra csatlakozik. A csapadékvíz gyűjtése, a nagy tetőfelületek csatornáiból és részösszfolyókkal összegyűjtött víz felhasználható locsolásra.

Elektromos áram

Az épület az fő elektromos hálózatra csatlakozik. A felhasználás minimalizálás érdekében energiatakarékos berendezések szükségesek pl, energiatakarékos izzók alkalmaztam

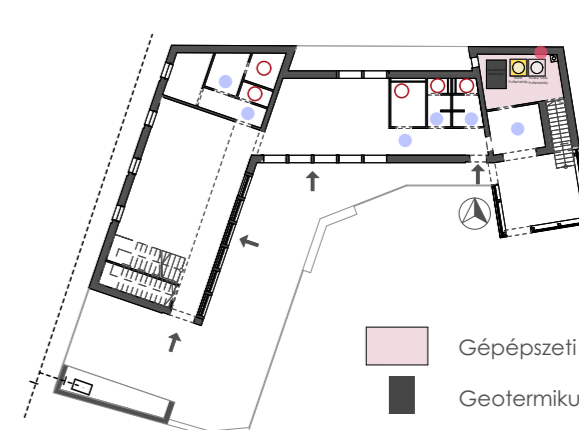
Általános gépészeti leírás

A gépészeti tér a főzőépület északi részén kap helyet. A gépészeti vezetékek, berendezések aknákban, álmennyezetben és a tetőtérben kapnak helyet. A közmű csatlakozások a telek északnyugati oldalán kapnak helyet.

Fűtés

A fűtés vízszondás hőszivattyúval 4 db talajszondán keresztül történik, amik az udvaron kapnak helyet 60 m mélyen. A hasznosítható energia mennyiségét illetően a víz víz szivattyú a legideálisabb. A legtöbb hőenergiát állítják elő ugyanazon befektetett elektromos energiából. Oka a viszonylag magas talajvíz hőmérséklet, amely nem változik jelentős mértékben, a téli hónapokban sem. A víz-víz hőszivattyúk telepítéséhez két-két kútra van szükségünk egy nyerő és egy nyelő kútra. Ezek távolsága minimum 15 méter. Fontos, hogy a nyelő kút vízhozama folytonosan tudja biztosítani a hőszivattyú működését, ugyanis a kút elapadása esetén a hőszivattyú nem üzemel. A hő leadás padló és padlókonvektorral történik. A hőszivattyúknál fontos szem előtt tartani, hogy amennyi hőenergiát kitermelünk télen, azt a mennyiséget a nyári hűtés során vissza kell tenni a talajba, hogy ne okozunk visszafordíthatatlan környezeti károkat. A **gépészeti koncepciót** a légtechnika, a hideg-meleg víz és a fűtés-hűtés kialakítása alkotja. A hőenergiát **geotermikus hőszivattyúval** biztosítom talajszondás kivételben. Ehhez tartozik maga a hőszivattyú, egy puffer tartály és egy hőcserélő. A hőszivattyú berendezést a belső udvarban helyeztem el füvesített aknafedéllel eltakarva. A közösségi terekben, illetve a manufaktúra és mintabolt terében padlókonvektor segítségével fűtöm a tereket. A légtechnikát alkotó Fan-Coil berendezés biztosítja a meleg levegő befúvást is. A szociális helyiségekben vízes helyiségeiben radiátor és törlőközszeprítő radiátor biztosítja a meleg hőmérsékletet. A légtechnikát a **Fan-Coil berendezés** alkotja, ami egy befúvó - elszívó szellőzőgép ami hűtő -fűtő koliferrel kiegészítve készül kialakításra. Közösségi terekben két szélső oldal történik a friss levegő befúvása, majd akórfolyamatot erősítve középen történik az elszívás. A HMV-t a **cirkulációs vízmelegítő** berendezésem alkotja.

Gépészeti alaprajzi nézet

- Gépészeti helyiség
- Geotermikus hőszivattyús
- Használati melegvíz tartály
- Főelzárók/mérőórák
- Vízszűrő berendezés

A **talajszondás hőszivattyús** rendszereknél az épület fűtéséhez szükséges hő a függőlegesen a talajba helyezett szondákon keresztül nyerjük. A szondákban szivattyúkkal keringtetett fagyálló keverék biztosítja a hő szállítást. Az általában U alakú szondákat egy-egy körülbelül 15 cm átmérőjű, 30 - 150 m mélységű furatba helyezik, így a talajkollektoros rendszerhez képest jóval kisebb helyigény mellett biztosítható a hőnyerés. A **fan coil**: az angol „fan coil” elnevezés- ventilátor (fan) hőcserélőt, kalorifert (coil) jelent - szó szerinti fordításban. Ez egy lamellás hőcserélő felület, amelyen egy ventilátor segítségével a helyiség levegőjét átáramoltatjuk. A hőcserélő csövekre erősített apró bordák sokasága, ezáltal többszörösére megnövekedik a hőleadó felület egy hagyományos radiátorhoz képest.

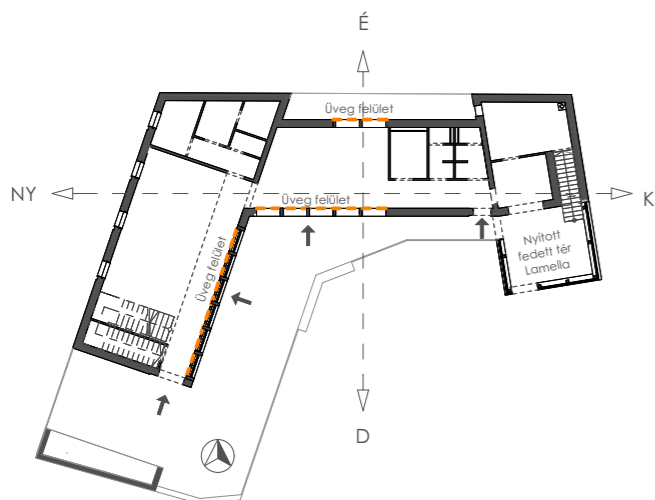

Délkeleti tájolású nyílászáró

A benapozás szempontjából a legjelentősebb nyílászáró a manufaktúra részén található nagy üvegfal, ami 7,66x5,10 m-es üvegfelület és a mintabolt felületnél lévő üvegfelület 7,65x 3,10 m alkotja. Az üvegek tájolása Északkeleti és déli fekvésű. Az üvegek felületére többlamellás rendszer és maga az épület déli tető túl nyújtása is árnyékot vet. Az árnyékmazsk pontos kiserkeztése az ábrán látható.

Épület tájolása és főbb megnyitások ábrázolása

Megújuló és Alternatív energiák

A cél a zöld energiák minél nagyobb arányú alkalmazása, az ökológiai lábnyomunk csökkentése érdekében. Az épület anyaga is ezt tükrözi. A fa szerkezet és fa burkolat teljes mértékben újrahasznosítható, cserélhető és természetes anyag.

Fűtés

A fűtés és használati meleg víz készítése hőszivattyús rendszerrel történik, melyhez padló és fal fűtés párosul. Az növényi hulladék hőjét csőkiégők segítségével fel lehet használni fűtésre.

Hulladék hasznosítás

A szelektív hulladékgyűjtés mellett a növény szárítás során keletkező száraz anyagokat pellet formájában a kemencék újra fel tudják használni. A felhasználhatatlan lerostált száraz, leveleket pedig komposztálva tároljuk.

Szigetelés

Maga az épület szigetelése is ökológikus megoldású a cellulóz szigeteléssel, hiszen újrahasznosított újságpapírból készül.

Szellőzés

A szellőzéshez szükséges helyigényt légtechnikai akna és az álmennyezet biztosítja. Az elhasznált levegő kifújása és a beszívás egymástól távol eső helyre kerül. Az elhasznált levegő hőjének visszanyerése rekuperátor, hő visszanyerő segítségével történik. Az elszívás a mosdók, öltözők, konyha felől történik, míg a befújás a manufaktúra/gyógynövénybolt és a csomagoló illetve készáru raktár irányába megy.

Víz

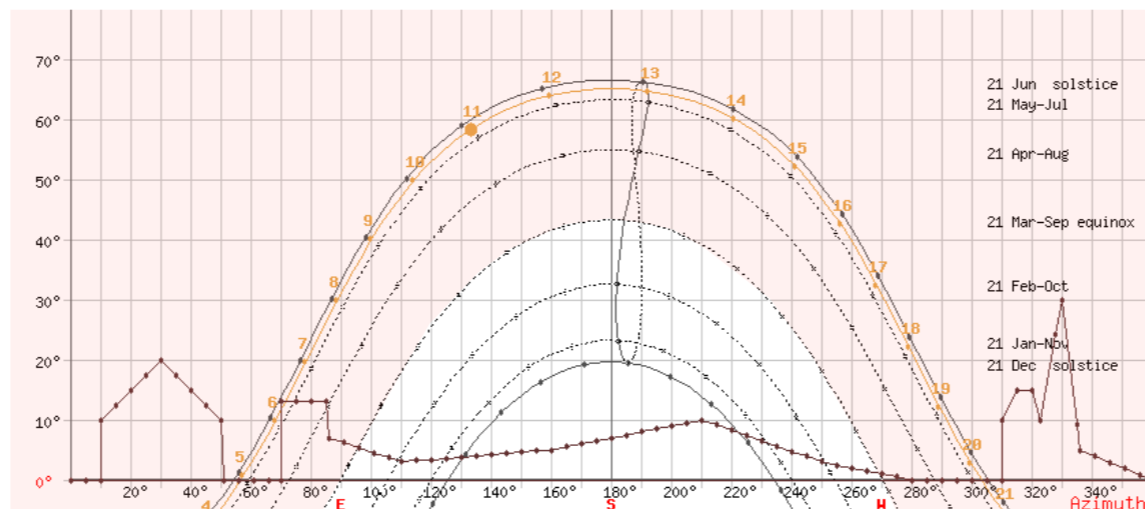
A nagy tetőfelületekről elvezetett esővíz biztosítja a locsoláshoz, mosáshoz és wc öblítéshez szükséges vizet. Ennek a tárolása ciszternában történik a föld alatt.

Burkolatok

A parkolóban vízteresztő burkolatot terveztem, ami nem gátolja a föld természetes vízvezetését.

Épület benapozásának vizsgálata

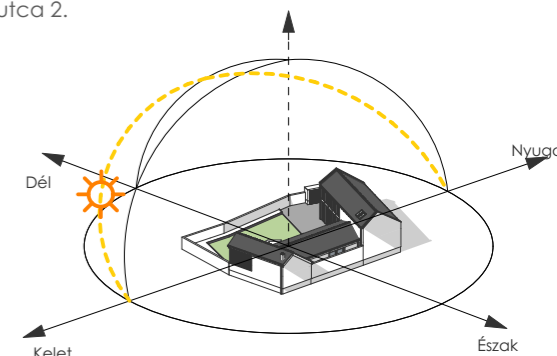
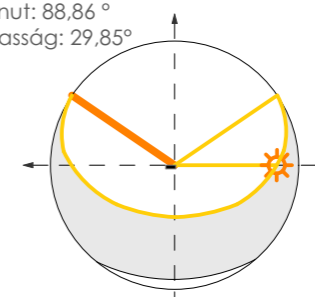
A manufaktúra és a mintabolt/ szárítópajta épületrésze is egyforma geometriával van kialakítva. A hatalmas ablakfelületeket árnyékolását a parasztházakhoz hasonló módon túlnyúló tetővel tornácszerűen árnyékolják. A szárítás érdekében lamellákkal kellett megoldani a nagy fény bejutást. Így az épület formája oldja meg a benapozás mérséklését.

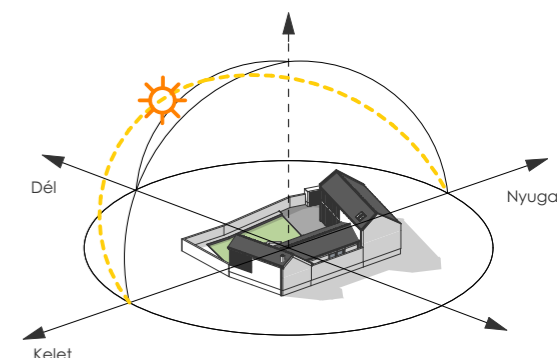
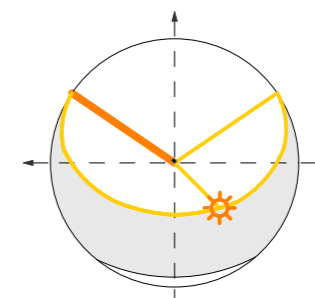
Épület benapozásának vizsgálata

Helyszín: Tiszakürt, hrsz: 294, Petőfi Sándor utca 2.
Ész: 46° 53'0 05", Kh: 20° 07' 06"

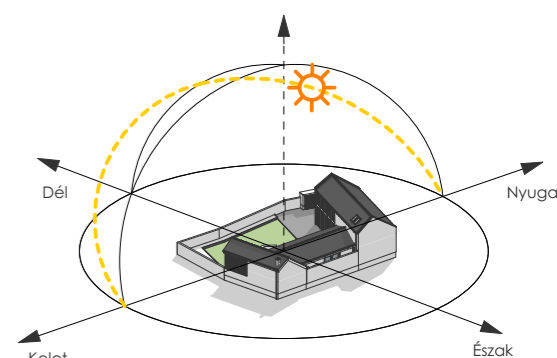
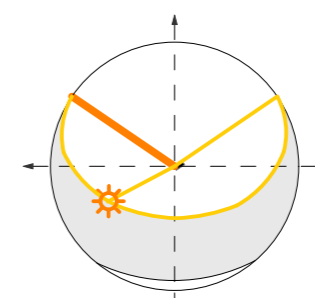
Június 01. 08:00 napállás
Nap azminut: 88,86 °
Nap magasság: 29,85°

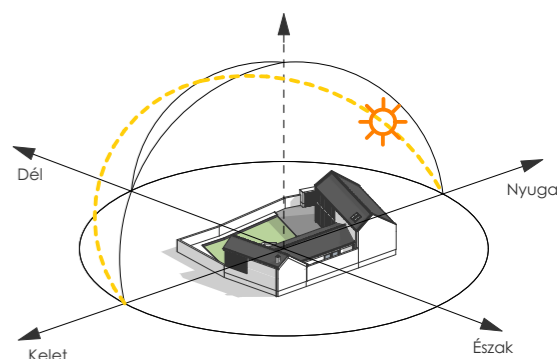
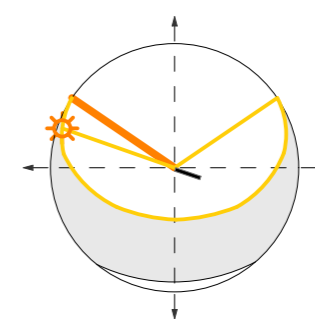
Június 01. 11:00
Nap azminut: 113,33 °
Nap magasság: 58,34 °

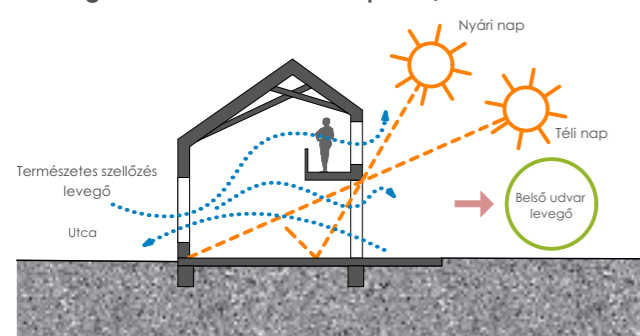
Június 01. 15:00
Nap azminut: 241,53 °
Nap magasság: 52,08 °

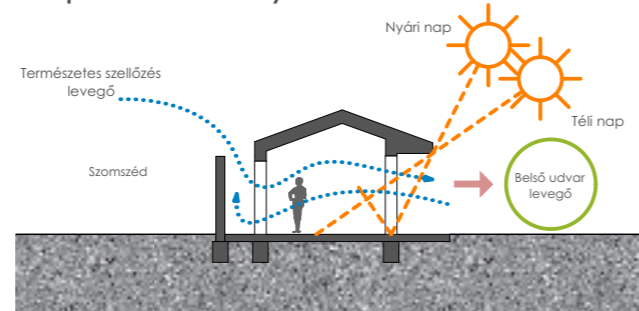
Június 01. 19:00
Nap azminut: 289,34 °
Nap magasság: 12,31 °

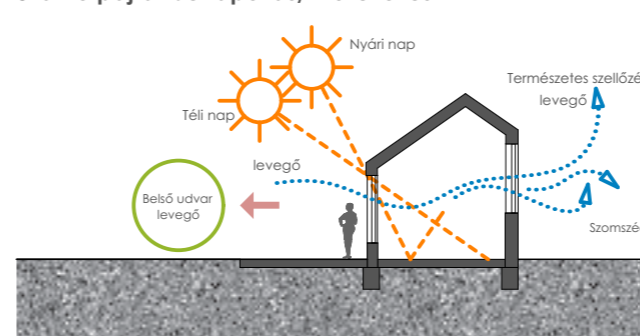
Feldolgozó manufaktúra benapozás/ kiszellőzés

Mintabolt benapozás/ kiszellőzés Az épület zárt befele nyitott

Szárító pajta benapozás/ kiszellőzés

Átnézeti helyszínrajz

M 1: 1000 Átnézeti helyszínrajzi jellemzés

Már a tervezés elején sokat gondolkodtam, hogy a tervezett épületem forma kialakítása **menyire kell alkalmazkodnia a meglévő üres telek kontúrához.**

Arra a válaszra jutottam, hogy az épületem megformálása követni fogja községháza felőli tördel telekkontúrt.

Gyakorlatilag **ez a tördelt forma határozza meg az épületem alaprajzi kialakítását.**

Ez a terület a meglévő zöldfelületek és központi jellege miatt hagyományos és központi szerepet tölt be Tiszakürt életében, hogy szinte **központi terület folytatásaként** lehet kezelni, a meglévő domborzat figyelembevételével.

A település központi területén eltérő rendeltetésű épületállomány helyezkedik el jelenleg. A szóban forgó épületek mind hagyományos falazott szerkezetűek.

A szerkezeti raszternek, a népi hagyományos elemekhez nyúltam vissza, így az épületgyüttesem kontúrja is hajaz a meglévő hagyományos szerkezetű épületekre, csak az épület egymástól eltérően U- alaktól kifele bővülve alakítva ki a belső udvart. A helyszínrajz - mint a diplomatervem is egy főépületről és egy hozzáfűzött mellék építményről szól.

Ebben a tanulmányfűzetben mutatom be a **Gyógynövény feldolgozó manufaktúra épületét** ahol a feldolgozási és szárítási folyamatokat mutatom be.

Tervezett közterület fásítás emelt szegély kialakítás-vízvezető rendszer

Tervezett parkoló

Tervezett gyógynövény szárító és feldolgozó manufaktúra ház

Gyógynövénykert

Meglévő alapadatok:

- Hrsz.: Tiszakürt, 294
- **Telek területe: 361 m²** > min. 800 m²
- Min. kialakítás telekterület: 800 m²
- Max. beépíttség arány: 40 %
- Szintterületi mutató: 0,6
- Min. zöldfelület arány: 30 %
- Min.: építmény mag: 6,0 m.

A telek megengedett beépíthetőségi

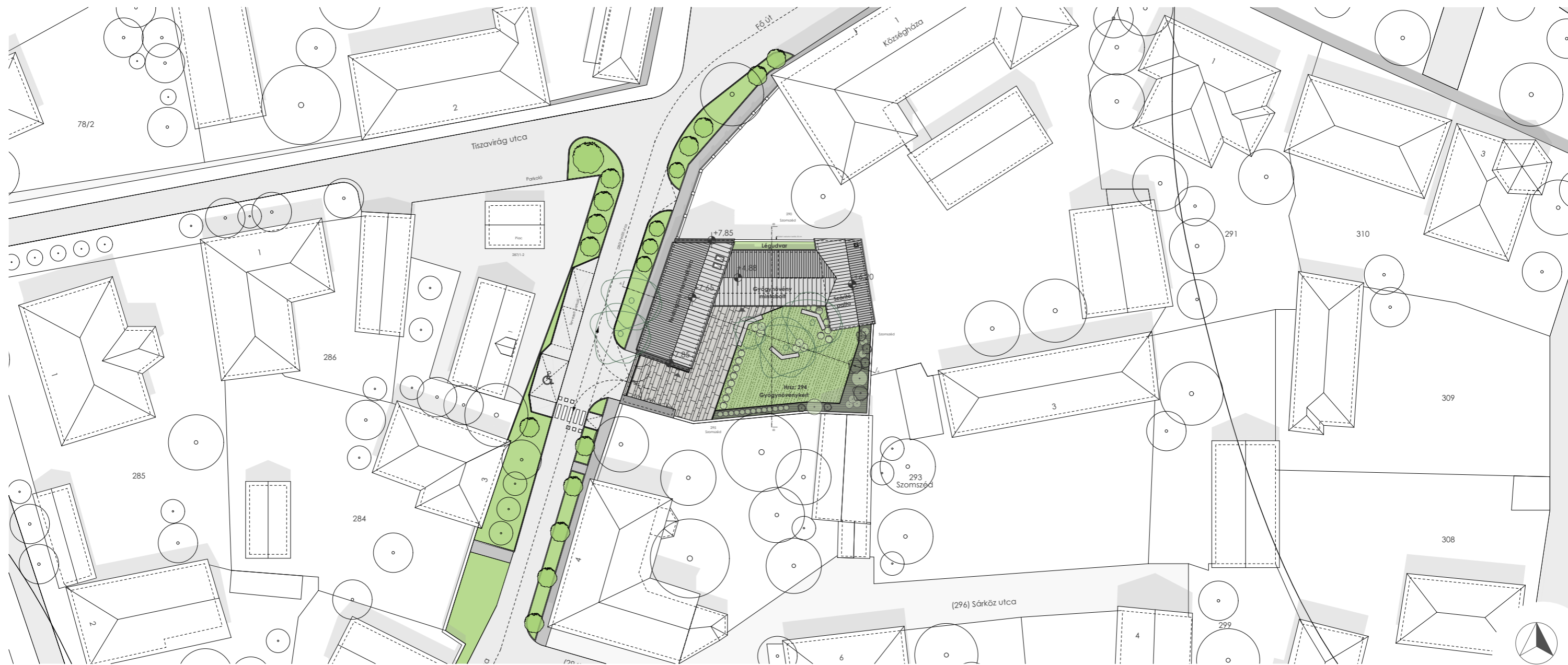
Beépíttség számítás
 Tervezett maximális beépíthetőség: 252 m²
 Zöldfelületi mutató számítás
 Tervezett zöldfelület mérete: 200 m²
 Tervezett burkolt felület: 179 m²

Beépítési helyszínrajz

M 1: 500

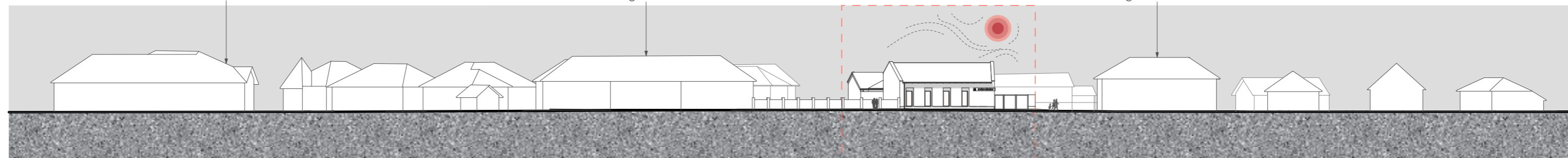
Útca hosszmetset

Kultúrház

Községháza - szomszéd

Tervezett Manufaktúra

Polgárház - szomszéd

Földszinti alaprajz M 1: 200

Helyiségpecsét

F01 KÖZLEKŐ Greslap 20,39 m ² bm= 3,00 m	F10 GYÓGNÖVÉNY BOLT Gres lap 32,79 m ²	F19 FEDETT- NYÍTOTT TÉR Simított beton 18,22 m ² bm= 2,70 m
F02 TÁROLÓ Greslap 6,75 m ²	F11 KÖZLEKŐ Gres lap 9,31 m ²	F20 LÉPCSŐ Beton 4,40 m ²
F03 MANIPULÁCIÓS TÉR Greslap 7,56 m ² bm= 3,00 m	F12 AKADÁLYMENTES MOSDÓ greslap 6,09 m ² bm= 3,00 m	F21 FEDETT TORNÁC Külféri burkolat 20,19 m ² bm= 2,70 m
F04 FELDOLGOZÓ RÉSZ Greslap 31,10 m ² bm= 3,00 m	F13 FÉRFI MOSDÓ greslap 2,60 m ² bm= 3,00 m	F22 JÁRDA/ TERASZ Külféri burk. 67,12 m ²
F05 KÖZLEKŐ Greslap 4,80 m ² álm=270,00 cm bm= 3,00 m	F14 WC greslap 1,26 m ² bm= 3,00 m	F23 LÉGDUVAR Füves terület 12,57 m ²
F06 WC Greslap 1,90 m ² álm=270,00 cm bm= 3,00 m	F15 NŐI MOSDÓ greslap 3,19 m ² bm= 3,00 m	F24 GYÓGNÖVÉNYKERT Föld 218,93 m ²
F07 ÖLTÖZŐ Greslap 4,82 m ² álm=270,00 cm bm= 3,00 m	F16 WC greslap 1,33 m ² bm= 3,00 m	F25 KOCSIBEÁLLÓ Külféri burk. 51,50 m ²
F08 ZUHANYZÓ Greslap 3,77 m ² álm=270,00 cm bm= 3,00 m	F17 GÉPÉSZTI HELYSÉG Simított beton 14,05 m ² bm= 2,70 m	
F09 TEAKONYHA/ PIHENŐ Greslap 6,28 m ² álm=270,00 cm bm= 3,00 m	F18 TÁROLÓ Simított beton 8,30 m ² bm= 2,70 m	

Gyógynövény manufaktúra anyaghasználat

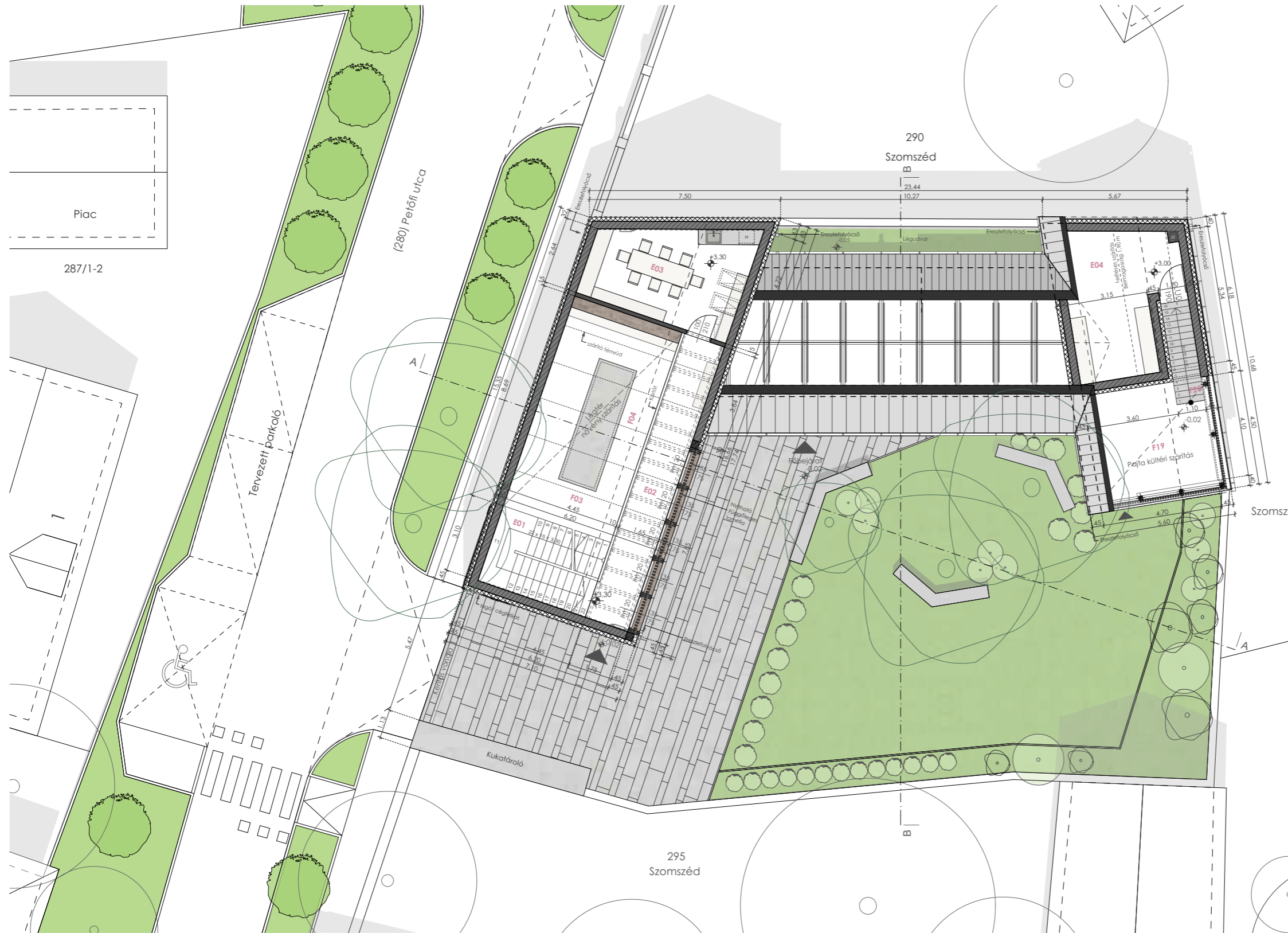
- Vasbeton tartószerkezet
- Primerszerkezet-falszerkezet
- Faszkerkezet/ ablak
- Hőszigetelés
- Külféri betonlap burkolat
- Belső burkolat
- Meglévő zöld terület - fű
- Tervezett zöld terület - belső udvar
- Magas növényágyás- gyógynövény
- Épített kerítés

Tervezési telek területe: 631 m²
Földszinti hasznos alapterület összesen: 208,87m²
 Burkolat felület: 138,81 m²
 Füves terület: 231,5 m²

Emeleti alaprajz M 1: 200

Helyiségpecsét

E01	E02	E03	E04
LÉPCSŐ	SZÁRÍTÓ FOLYÓSÓ	BEMUTATÓ TEREM	SZÁRÍTÓ PADLÁS
Beton burk.	Greslap	Greslap	Símtöltött beton
13,79 m ²	20,63 m ²	22,81 m ²	22,01 m ² bm= 1,90 m

Gyógynövény manufaktúra anyaghasználat

- Vasbeton tartószerkezet
- Primerszerkezet-falszerkezet
- Faszkerkezet/ ablak
- Hőszigetelés
- Kültéri betonlap burkolat
- Belső burkolat
- Meglévő zöld terület - fű
- Tervezett zöld terület - belső ud
- Magas növényágyás- gyógynö-
- Épített kerítés

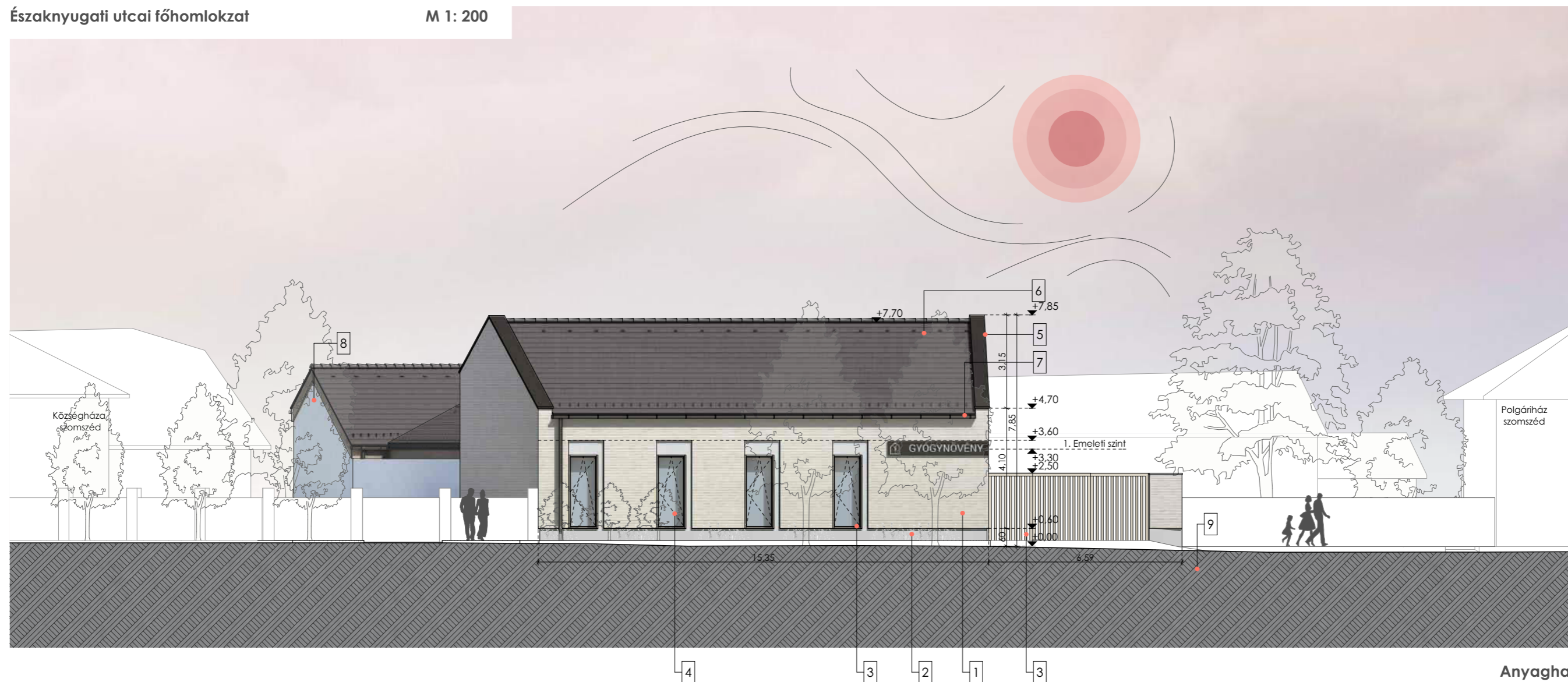
Tervezési telek területe: 631 m²
Emelet hasznos alapterület összesen: 79,24 m²

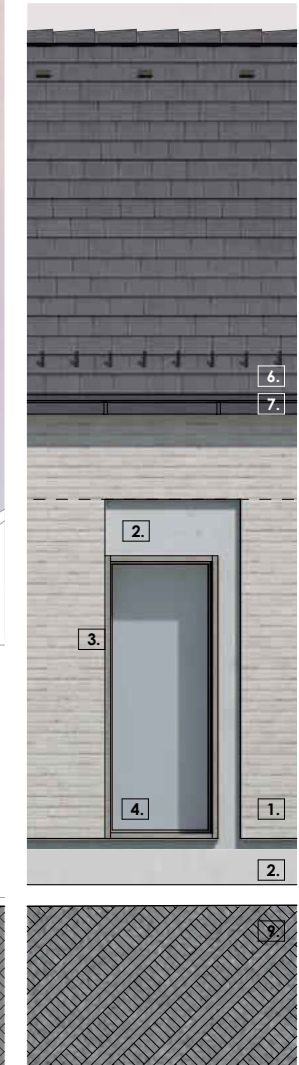

Északnyugati utcai főhomlokzat

M 1: 200

Kiemelt főhomlokzat

Petőfi utca - Manufaktúra utcakép

Anyaghasználat

- 1. Vágott, fehérés téglá burkolat fehér fugával
- 2. Falburkolat- lábazat vakolat betonhatású szürke homlokzat festés
- 3. Fa burkolat - tölgy fehérés színű
- 4. Üvegfelület
- 5. Fémlemez fedés- oromfedés
- 6. Creaton Domino "Nuance" antracitszürke színű cserép
- 7. Fém antracitszürke - csatorna
- 8. Festett vakolat - fehér színezés
- 9. Termett talaj

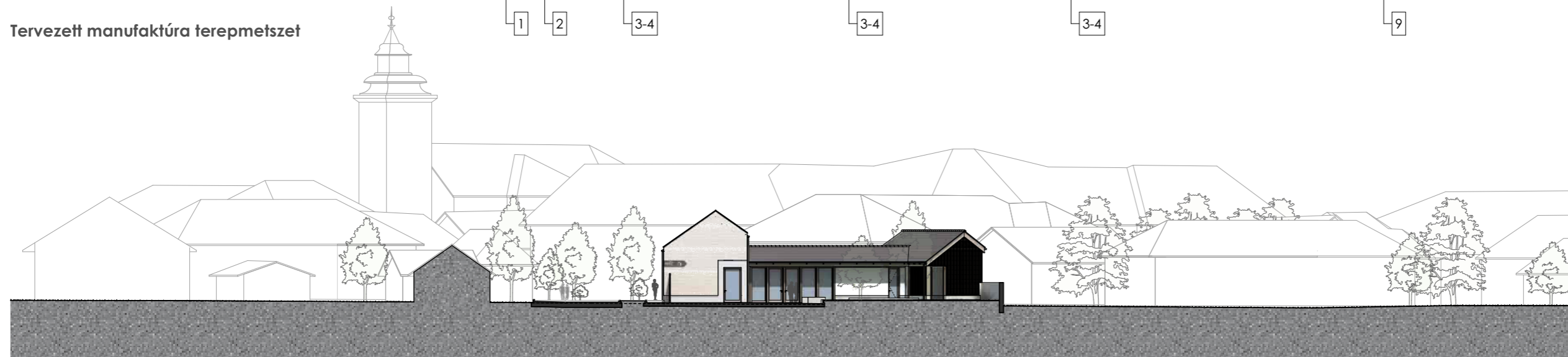

Déli /belső udvari homlokzat

M 1: 200

Tervezett manufaktúra terepmetszet

Anyaghasználat

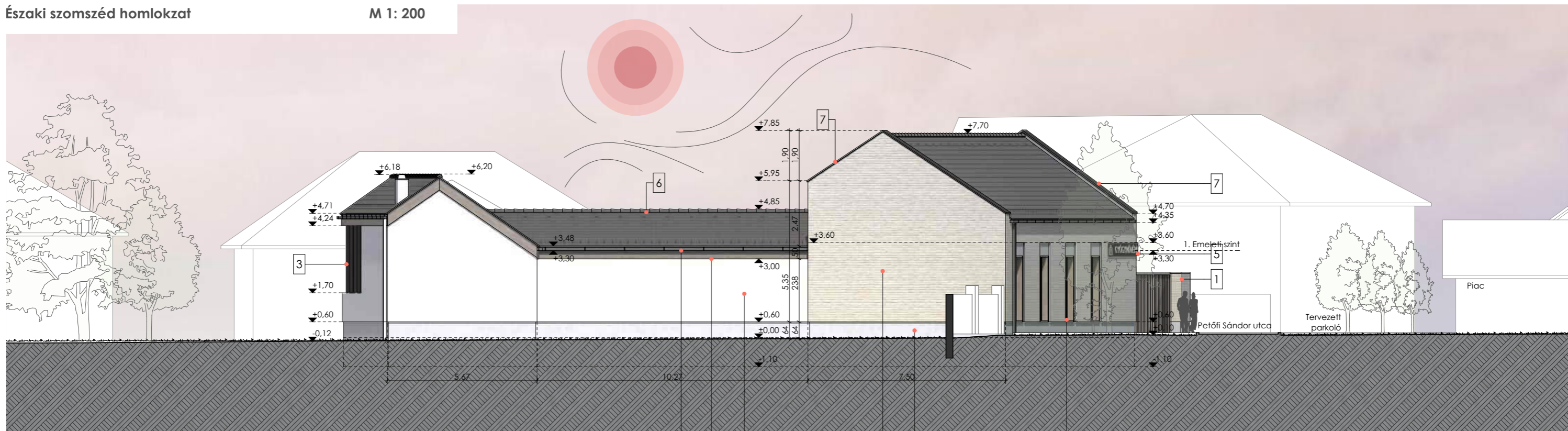
- 1. Vágott fehéres téglá burkolat fehér fugával
- 2. Falburkolat- lábazat vakolat betonhatású szürke homlokzat festés
- 3. Fa burkolat - tölgy fehéres színű
- 4. Üvegfelület
- 5. Fémlemez fedés- oromfedés
- 6. Creaton Domino "Nuance" antracitszürke színű cserép
- 7. Fém antracitszürke - csatorna
- 8. Festett vakolat - fehér színezés
- 9. Termett talaj

Északi szomszéd homlokzat

M 1: 200

Északkeleti udvari homlokzat és C-C mintabolt keresztmetszet

M 1: 200

Anyaghasználat

- 1. Vágott fehérés téglá burkolat fehér fugával
- 2. Falburkolat-lábazat vakolat betonhatású szürke homlokzat festés
- 3. Fa burkolat - tölgy fehérés színű
- 4. Üvegfelület
- 5. Fémlemez fedés- oromfedés
- 6. Creaton Domino "Nuance" antracitszürke színű cserép
- 7. Fém antracitszürke - csatorna
- 8. Festett vakolat - fehér színezés
- 9. Termett talaj

A-A Manufaktúra keresztmetszet és Déli udvari homlokzat

M 1: 200

Rétegréndek

- P1 - talajon fekvő Greslap burkolatú padló rétegrénd**
- 1,2 cm Greslapburkolat
 - 0,5 mm Ragasztó réteg
 - 0,3 mm Aljzatkiegyenlítő réteg
 - 4 cm Méretezett vasalt fűtőlapbeton min C16
 - 1 rtg PE fólia technológiai szigetelés
 - 5,7 cm "pogócsás" AUSTROTHERM padlófűtés rendszerlemez
 - 5 cm Austrotherm EPS AT-N1 50 lépésálló hőszigetelő lemez
 - 1 rtg. Pe elválasztó réteg
 - 2 rtg. ICOPAL E-G 4 F/K EXTRA ragasztott Talajnedvesség elleni bitumenes szigetelés
 - 1 rtg. Kellőstítés
 - 10 cm Aljzatbeton
 - 15 cm Tömörített kavicssterítés
 - 1 rtg. Geotextília
 - Termelt talaj
- P2 - Közpenső galéria Greslap padló rétegrénd**
- 1,2 cm Greslapburkolat
 - 0,5 mm Ragasztó réteg
 - 5 cm CLT panel födém, lucfenyő
 - 1 rtg Felületkezelés
 - 25 cm Fa látszó gerendaszerkezet 10x25 cm
 - Belső tér

- P3 - Külléri terasz rétegrénd**
- 8 cm Külléri térkőburkolat Leier Kaiserstein FORUM térkő
 - 40x20x8 közöttte fűgázó homokkal kitöltve
 - 4 cm (0-4 mm-es zúzalék)
 - Homokágyazat réteg (0/4 mm)
 - 1,5% lejtetés kifelé
 - 15 cm Tömörített homokos kavicságyazat Try=95%-os (0/55 mm) 15-25 cm
 - Teherelosztó és fagyvédő réteg
 - 1 rtg. Typar gyökérálló eotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termelt talaj
- P4 - Külléri járda rétegrénd**
- 6 cm Külléri térkőburkolat 10x25x6 cm közöttte fűgázó homokkal kitöltve (0-4 mm-es zúzalék)
 - 4 cm Homokágyazat réteg (0/4 mm)
 - 1,5% lejtetés kifelé
 - 20 cm Tömörített homokos kavicságyazat Try=95%-os (0/55 mm)
 - Teherelosztó és fagyvédő réteg
 - 1 rtg. Typar gyökérálló eotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termelt talaj

- P5 Tervezett útburkolat rétegrénd**
- 3 cm Kopóréteg
 - 5 cm Kötőréteg
 - 10 cm Bitumenes teherhordó réteg
 - 12 cm Vasalt beton útpálya
 - >25 cm Tömörített kavics feltöltés
 - tartó, szűrő és fagyvédő réteg
 - termelt talaj
- P6 - Légudvar rétegrénd**
- 30 cm Tömörített termelt talaj- fű
 - 15 cm Tömörített kavics feltöltés
 - 1 rtg. Typar gyökérálló geotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termelt talaj
- F1 - Burkolat külső teherhordó lábazzati fal**
- 1,3 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - 0,2 cm Open contact ragasztó habarcs
 - 10 cm Austrotherm XPS Polisztirolhab hőszigetelés
 - Ragasztva
 - 2 rtg. Bitumen vízszigetelő lemez E-G 4F/K EXTRA
 - 1 rtg. Kellőstítés
 - 30 cm Porotherm PTH 30 N+F falazat
 - 1,2 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1 rtg. Glettelés
 - 3 rtg. Festés

- F2 - Burkolat külső teherhordó fal**
- 1,3 cm Szeleltett téglá burkolat-nyers színű
 - 0,2 cm Fagyálló flexibilis burkolatragasztó habarcs
 - 15 cm Austrotherm AT-H80 Eps
 - Polisztirolhab hőszigetelés, ragasztva
 - 30 cm Porotherm PTH 30 N+F falazat
 - 1,2 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1 rtg. Glettelés
 - 3 rtg. Festés
- F3-Burkolat külső teherhordó fal Áthidaló rétegrénd**
- 2,5/12 cm Vízszintes,Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - 3/5 cm Fügőleges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszellőztetett légréteg
 - 1 rtg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közöttte távtartóval ellátva
 - 5cm Nikecell XPS Strydur c 2800 C koszorú előltti hőszigetelés
 - benmmaradó zsaluatként 5 cm
 - Mérezett vasbeton koszorú
 - 20/30 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1,2 cm Glettelés
 - 1 rtg. Glettelés
 - 3 rtg. Festés

- F4-Burkolat külső teherhordó fal Áthidaló rétegrénd**
- 2,5/12 cm Vízszintes,Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - 3/5 cm Fügőleges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszellőztetett légréteg
 - 1 rtg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közöttte távtartóval ellátva
 - 5cm Nikecell XPS Strydur c 2800 C koszorú előltti hőszigetelés
 - benmmaradó zsaluatként 5 cm
 - Mérezett vasbeton koszorú
 - 30/20 cm Vízszintes,Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - 2,5/12 cm
- F5-Burkolat külső teherhordó fal Áthidaló rétegrénd**
- 2 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - Open contact ragasztó habarcs
 - 30 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közöttte távtartóval ellátva
 - 1 rtg. Páraáteresztő fólia
 - 5 cm Nikecell XPS Strydur c 2800 C koszorú előltti hőszigetelés
 - benmmaradó zsaluatként 5 cm
 - Mérezett vasbeton koszorú
 - 35/20 cm Vízszintes,Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - Belső tér

- F6 - Összekötő kerítés lábazzati fal**
- 1,3 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - 0,2 cm Open contact ragasztó habarcs
 - 25 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1,3 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - 0,2 cm Open contact ragasztó habarcs
 - Légudvar
- F6 - Összekötő kerítés fal**
- 1,3 cm Fehér vékonyvakolati rendszer+ üvegszövet hálóerősítéssel
 - 1 rtg. Ragasztóréteg
 - 30 cm Porotherm PTH 30 N+F falazat
 - 1,3 cm Fehér vékonyvakolati rendszer+ üvegszövet hálóerősítéssel
 - 1 rtg. Ragasztóréteg
 - Légudvar

- T1 - Cserépfedés-hőszigetelt tető rétegrénd**
- Cserépfedés - Creaton Domino alapcserép - palaszürke engóbozott
 - 3/5 cm Tetőlecezés vízszintes irányú
 - 5/5 cm Tetőfóliát rögzítő ellenlecezés, átszellőztetett légréteg-tető lejtés irányában
 - 1 rtg. Tetőfólia-páraáteresztő, vízzáró, szélzáró fólia
 - 15 cm Szarufa feletti Austrotherm Manzard grafit hőszigetelés hosszanti oldalon csap-hornyos éli képzés
 - 1 rtg. Légtechnikai réteg-Párazáró fólia
 - 2,5/12 cm Teljes felületi gyalult deszka borítás
 - 20/10 cm Látszó szarufa felületkezelt
 - Légtér
- T2 - Cserépfedés-közlekedő hőszigetelt tető rétegrénd**
- Cserépfedés - Creaton Domino alapcserép - palaszürke engóbozott
 - 3/5 cm Tetőlecezés vízszintes irányú
 - 5/5 cm Tetőfóliát rögzítő ellenlecezés, átszellőztetett légréteg-tető lejtés irányában
 - 1 rtg. Tetőfólia-páraáteresztő, vízzáró, szélzáró fólia
 - 15 cm Szarufa feletti Austrotherm Manzard grafit hőszigetelés
 - 1 rtg. Légtechnikai réteg-Párazáró fólia
 - 2,5/12 cm Teljes felületi gyalult deszka borítás
 - 20/10 cm Látszó szarufa felületkezelt
 - 2x7,5/20 Vízszintes összekötő gerenda
 - Közlekedő tér

Anyaghasználat

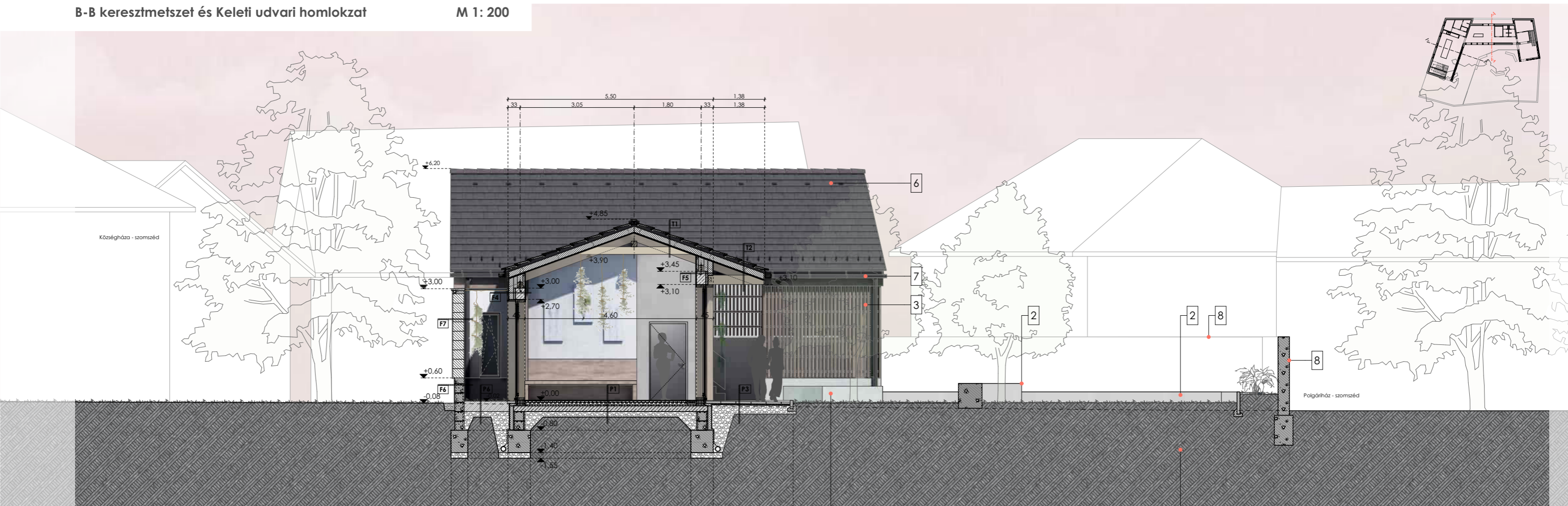
- Vágott fehéres téglá burkolat fehér fűgával
- Falburkolat- lábazzati vakolat betonhatású szürke
- Fa burkolat - tölgy fehéres színű
- Üvegfelület
- Fémlemez fedés- oromfedés
- Creaton Domino "Nuance" antracitszürke színű cserép
- Fém antracitszürke - csatorna
- Festett vakolat - fehér színezés
- Termelt talaj
- Vasbeton szerkezet
- Méretezett beton
- Teherhordó faszterkezet
- Faszterkezet

B-B keresztmetszet és Keleti udvari homlokzat

M 1: 200

Rétegrédek

- P1 - talajon fekvő Greslap burkolatú padló rétegrédek**
- 1,2 cm Greslapburkolat
 - 0,5 mm Ragasztó réteg
 - 0,3 mm Aljzatkiegyenlítő réteg
 - 4 cm Méretezett vasalt fűtőlapbeton min C16
 - 1 rtg PE fólia technológiai szigetelés
 - 5,7 cm "pogócsás" AUSTROTHERM padlófűtés rendszerlemez
 - 5 cm Austrotherm EPS AT-N1 50 lépésálló hőszigetelő lemez
 - 1 rtg. Pe elválasztó réteg
 - 2,5 rtg. ICOPAL E-G 4 F/K EXTRA ragasztott Talajnedvesség elleni bitumenes szigetelés
 - 1 rtg. Kellőstítés
 - 10 cm Aljzatbeton
 - 15 cm Tömörített kavicssterítés
 - 1 rtg. Geotextília
 - Termelt talaj
- P2 - Középső galéria Greslap padló rétegrédek**
- 1,2 cm Greslapburkolat
 - 0,5 mm Ragasztó réteg
 - 5 cm CLT panel födém, lucfenyő
 - 1 rtg Felületkezelés
 - 25 cm Fa látszó gerendaszerkezet 10x25 cm
 - Belső tér

- P3 - Külléri terasz rétegrédek**
- 8 cm Külléri térkőburkolat Leier Kaiserstein FORUM térkő
 - 40x20x8 közöttje fűgázó homokkal kitöltve
 - 4 cm (0-4 mm-es zúzalék) Homokagyazat réteg (0/4 mm)
 - 1,5% lejtetés kifelé
 - 15 cm Tömörített homokos kavicsagyazat Try=95%-os (0/55 mm) 15-25 cm
 - Teherelosztó és fagyvédő réteg
 - 1 rtg. Typar gyökérálló eotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termelt talaj
- P4 - Külléri járda rétegrédek**
- 6 cm Külléri térkőburkolat 10x25x6 cm közöttje fűgázó homokkal kitöltve
 - 4 cm (0-4 mm-es zúzalék) Homokagyazat réteg (0/4 mm)
 - 1,5% lejtetés kifelé
 - 20 cm Tömörített homokos kavicsagyazat Try=95%-os (0/55 mm)
 - Teherelosztó és fagyvédő réteg
 - 1 rtg. Typar gyökérálló eotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termelt talaj

- P5 Tervezett útburkolat rétegrédek**
- 3 cm Kopóréteg
 - 5 cm Kötőréteg
 - 10 cm Bitumenes teherhordó réteg
 - 12 cm Vasalt beton útpálya
 - >25 cm Tömörített kavics feltöltés
 - tartó, szűrő és fagyvédő réteg
 - termelt talaj
- P6 - Légudvar rétegrédek**
- 30 cm Tömörített termelt talaj- fű
 - 15 cm Tömörített kavics feltöltés
 - 1 rtg. Typar gyökérálló geotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termelt talaj
- F1 - Burkolt külső teherhordó lábazati fal**
- 1,3 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - 0,2 cm Open contact ragasztó habarcs
 - 10 cm Austrotherm XPS Polisztirolhab hőszigetelés
 - Ragasztva
 - 2 rtg. Bitumen vízszigetelő lemez E-G 4F/K EXTRA
 - 1 rtg. Kellőstítés
 - 30 cm Porotherm PTH 30 N+F falazat
 - 1,2 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1 rtg. Glettelés
 - 3 rtg. Festés

- F2 - Burkolt külső teherhordó fal**
- 1,3 cm Szelelt téglá burkolat-nyers színű
 - 0,2 cm Fagyálló flexibilis burkolatragasztó habarcs
 - 15 cm Austrotherm AT-H80 Eps
 - 30 cm Porotherm PTH 30 N+F falazat
 - 1,2 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1 rtg. Glettelés
 - 3 rtg. Festés
- F3-Burkolt külső teherhordó fal Áthidaló rétegrédek**
- 2,5/12 cm Vízszintes.Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - 3/5 cm Fügőleges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszellőztetett légréteg
 - 1 rtg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közöttje távtartóval ellátva
 - 5cm Nikecell XPS Stryrodur c 2800 C koszorú előltti hőszigetelés
 - benmmaradó zsaulatzként 5 cm
 - Mérezett vasbeton koszorú
 - 1,2 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1 rtg. Glettelés
 - 3 rtg. Festés

- F4-Burkolt külső teherhordó fal Áthidaló rétegrédek**
- 2,5/12 cm Vízszintes.Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - 3/5 cm Fügőleges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszellőztetett légréteg
 - 1 rtg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közöttje távtartóval ellátva
 - 5cm Nikecell XPS Stryrodur c 2800 C koszorú előltti hőszigetelés
 - benmmaradó zsaulatzként 5 cm
 - Mérezett vasbeton koszorú
 - 30/20 cm Vízszintes.Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - 2,5/12 cm
- F5-Burkolt külső teherhordó fal Áthidaló rétegrédek**
- 2 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - Open contact ragasztó habarcs
 - 30 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közöttje távtartóval ellátva
 - 1 rtg. Páraáteresztő fólia
 - 5 cm Nikecell XPS Stryrodur c 2800 C koszorú előltti hőszigetelés
 - benmmaradó zsaulatzként 5 cm
 - Mérezett vasbeton koszorú
 - 35/20 cm Vízszintes.Fa gyalult deszkaborítás, nűffédes, felületkezelt festett
 - Belső tér

- F6 - Összekötő kerítés lábazati fal**
- 1,3 cm Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - 0,2 cm Open contact ragasztó habarcs
 - 25 cm Zsalukőfal lábazat
 - 1,3 cm Mészhabarcs vakolat
 - Baumit Glitter Silver fine 774G betonhatású szürke vakolat+hálóerősítéssel
 - 0,2 cm Open contact ragasztó habarcs
 - Légudvar
- F6 - Összekötő kerítés fal**
- 1,3 cm Fehér vékonyvakolati rendszer+ üvegzsövet hálóerősítéssel
 - 1 rtg. Ragasztóréteg
 - 30 cm Porotherm PTH 30 N+F falazat
 - 1,3 cm Fehér vékonyvakolati rendszer+ üvegzsövet hálóerősítéssel
 - Ragasztóréteg
 - Légudvar

- T1 - Cserépfedés-hőszigetelt tető rétegrédek**
- Cserépfedés - Creaton Domino alapcserép - palaszürke engóbozott
 - 3/5 cm Tetőlecezés vízszintes irányú
 - 5/5 cm Tetőfóliát rögzítő ellenlécezés, átszellőztetett légréteg-tető lejtés irányában
 - 1 rtg. Tetőfólia-páraáteresztő, vízzáró, szélzáró fólia
 - 15 cm Szarufa feletti Austrotherm Manzard grafit hőszigetelés használti oldalon csap-hornyos éli képzés
 - 1 rtg. Légtechnikai réteg-Páraázáró fólia
 - 2,5/12 cm Teljes felületi gyalult deszka borítás
 - 20/10 cm Látszó szarufa felületkezelt
 - Légtér
- T2 - Cserépfedés-közlekedő hőszigetelt tető rétegrédek**
- Cserépfedés - Creaton Domino alapcserép - palaszürke engóbozott
 - 3/5 cm Tetőlecezés vízszintes irányú
 - 5/5 cm Tetőfóliát rögzítő ellenlécezés, átszellőztetett légréteg-tető lejtés irányában
 - 1 rtg. Tetőfólia-páraáteresztő, vízzáró, szélzáró fólia
 - 15 cm Szarufa feletti Austrotherm Manzard grafit hőszigetelés
 - 1 rtg. Légtechnikai réteg-Páraázáró fólia
 - 2,5/12 cm Teljes felületi gyalult deszka borítás
 - 20/10 cm Látszó szarufa felületkezelt
 - 2x7,5/20 Vízszintes összekötő gerenda
 - Közlekedő tér

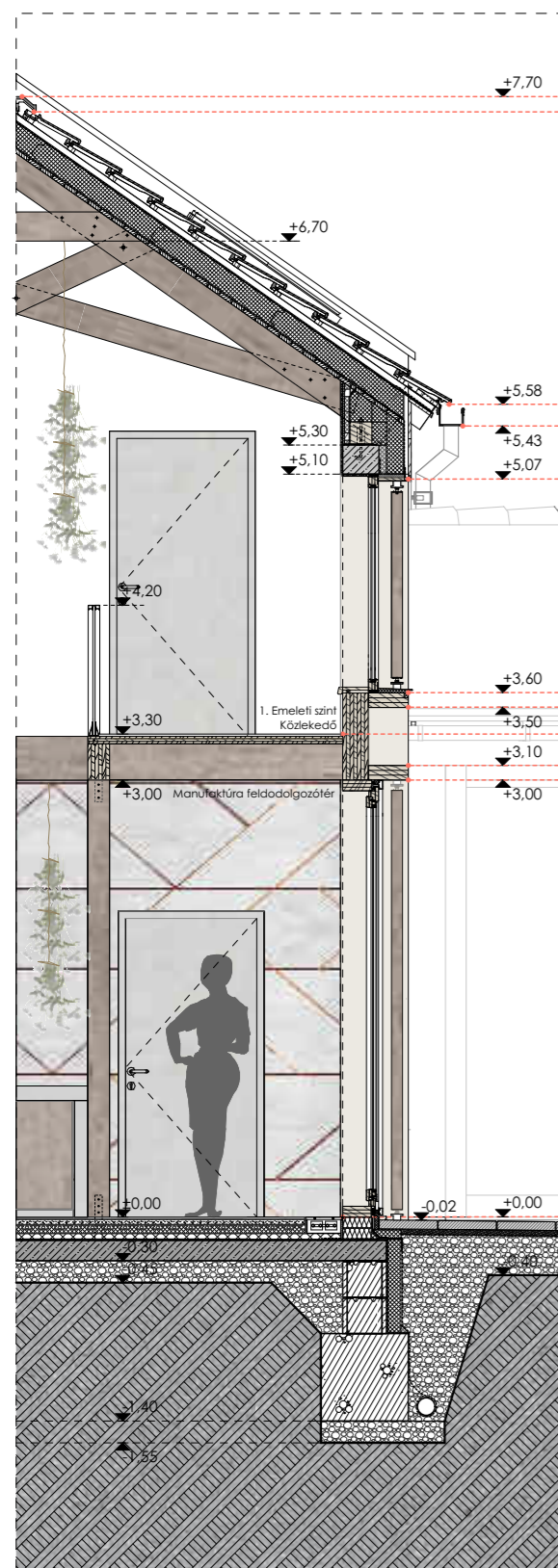
Anyaghasználat

- 1. Vágott fehér téglá burkolat fehér fűgával
- 2. Falburkolat- lábazat vakolat betonhatású szürke
- 3. Fa burkolat - tölgy fehér színű
- 4. Üvegfelület
- 5. Fémlemez fedés- oromfedés
- 6. Creaton Domino "Nuance" antracitszürke színű cserép
- 7. Fém antracitszürke - csatorna
- 8. Festett vakolat - fehér színezés
- 9. Termelt talaj
- Vasbeton szerkezet
- Méretezett beton
- Teherhordó faszterkezet
- Faszterkezet

A-A Manufaktúra falnézeti keresztmetszet

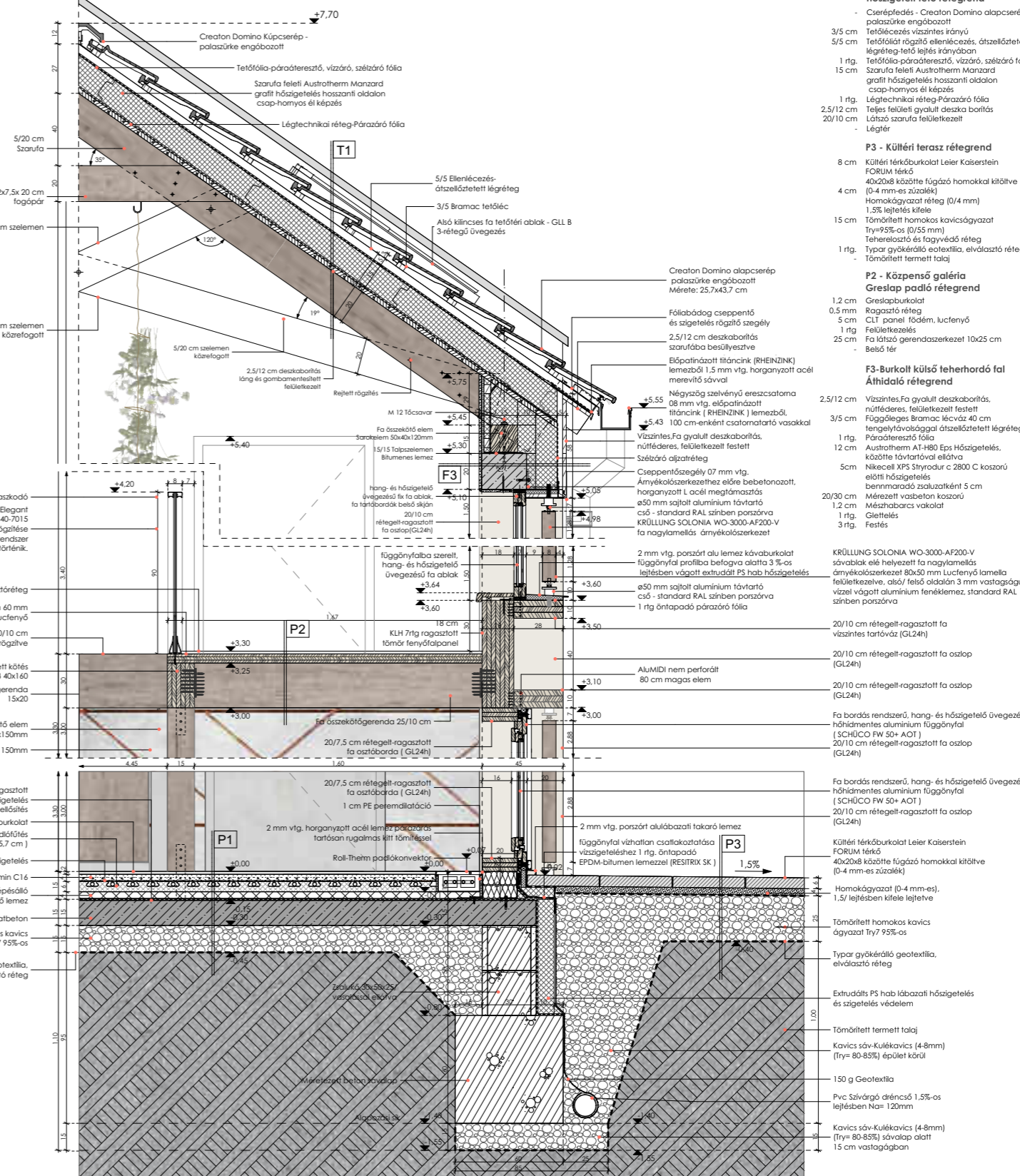

M 1:25

Anyaghasználat

- 1. Vágott fehérés téglaburkolat fehér függővel
- 2. Falburkolat-lábazat vakolat betonhatású szürke
- 3. Fa burkolat - tölgy fehérés színű
- 4. Üvegletület
- 5. Fémlemez fedés- oromfedés
- 6. Creaton Domino "Nuance" antraciszürke színű cserép
- 7. Fém antraciszürke - csatorna
- 8. Festett vakolat - fehér szánezés
- 9. Termett talaj
- Vasbeton szerkezet
- Méretezett beton
- Teherhordó fal szerkezet
- Faszkezet
- Hőszigetelés
- Kavicsréteg
- Kültéri térső burkolat

Kiemelet falmetszet

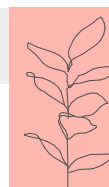
Rétegréndek

- T1 - Cserépfedés-hőszigetelt tető rétegrénd**
 - Cserépfedés - Creaton Domino alapcserép - palaszürke engobozott
 - 3/5 cm Tetőlecezés vízszintes irányú
 - 5/5 cm Tetőfólia rugalmas ellenlécezés, átszelőzettel légréteg tető lejtés irányában
 - 1 rfg. Tetőfólia-páraáteresztő, vízzáró, szélzáró fólia
 - 15 cm Szarufa feletti Austrotherm Manzard graffit hőszigetelés hosszanti oldalon csap-hornyos él képzés
 - 1 rfg. Légtechnikai réteg-Párazáró fólia
 - 2,5/12 cm Teljes felületi gyújtól deszka borítás
 - 20/10 cm Látásó szarufa felületkezelés
 - Légtér
- P3 - Kültéri terasz rétegrénd**
 - 8 cm Kültéri térsőburkolat Leier Kaiserstein FORUM térkő
 - 40x20x8 közötté függőzö homokkal kitöltve (0-4 mm-es zúzalék)
 - 4 cm Homokágyazat réteg (0/4 mm)
 - 1,5% lejtéses kifelé
 - 15 cm Tömörített homokos kavicságyazatot Try=95%-os (0/55 mm)
 - Teherelasztó és fagyvédő réteg
 - 1 rfg. Typar gyökérálló eotextília, elválasztó réteg
 - Tömörített termett talaj
- P2 - Középső galéria Greslap padló rétegrénd**
 - Greslapburkolat
 - Ragasztó réteg
 - 5 cm CLT panel földem, lucfenyő
 - 1 rfg. Felületkezelés
 - 25 cm Fa látszó gerenda szerkezet 10x25 cm
 - Belső tér
- F3-Burkolati külső teherhordó fal Ahtidáló rétegrénd**
 - Vízszintes, fa gyújtól deszka borítás, nűtfédes, felületkezelés festett
 - 2,5/12 cm Függlelges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszelőzettel légréteg
 - 1 rfg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közötté távtartóval ellátva
 - 5 cm NIKKAC XPS Styrodur c 2800 C koszoru előtű hőszigetelés
 - 5 cm berminaradó szaluzárként 5 cm
 - Méretezett vasbeton koszoru
 - 20/30 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1,2 cm Gietléhes
 - 1 rfg. Festés
 - KRÜLLUNG SOLONIA WO-3000-AF200-V szávbakok elől hálósávra
 - 3/5 cm Függlelges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszelőzettel légréteg
 - 1 rfg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közötté távtartóval ellátva
 - 5 cm NIKKAC XPS Styrodur c 2800 C koszoru előtű hőszigetelés
 - 5 cm berminaradó szaluzárként 5 cm
 - Méretezett vasbeton koszoru
 - 20/30 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1,2 cm Gietléhes
 - 1 rfg. Festés
 - KRÜLLUNG SOLONIA WO-3000-AF200-V szávbakok elől hálósávra
 - 3/5 cm Függlelges Bramac lécváz 40 cm tengelytávolsággal átszelőzettel légréteg
 - 1 rfg. Páraáteresztő fólia
 - 12 cm Austrotherm AT-H80 Eps Hőszigetelés, közötté távtartóval ellátva
 - 5 cm NIKKAC XPS Styrodur c 2800 C koszoru előtű hőszigetelés
 - 5 cm berminaradó szaluzárként 5 cm
 - Méretezett vasbeton koszoru
 - 20/30 cm Mészhabarcs vakolat
 - 1,2 cm Gietléhes
 - 1 rfg. Festés
 - KRÜLLUNG SOLONIA WO-3000-AF200-V szávbakok elől hálósávra
- P1 - talajon fekvő Greslap burkolatú padló rétegrénd**
 - 1,2 cm Greslapburkolat
 - 0,5 mm Ragasztó réteg
 - 0,3 mm Aljtalajegyenlítő réteg
 - 4 cm Méretezett vasalt fűtőaljzatbeton min C16
 - 1 rfg. PE fólia technológiai szigetelés
 - 5,7 cm "pogácsás" AUSTROTHERM padlófűtés rendszerlemez (5,7 cm)
 - 5 cm Méretezett vasalt fűtőaljzatbeton min C16
 - 1 rfg. Austrotherm EPS AT-N150 lépésálló hőszigetelő lemez
 - Aljzatbeton
 - Tömörített homokos kavics ágyazat Try 95%-os
 - 150 g-os Typar gyökérálló geotextília, elválasztó réteg
- P3 - Kültéri térsőburkolat Leier Kaiserstein FORUM térkő**
 - 40x20x8 közötté függőzö homokkal kitöltve (0-4 mm-es zúzalék)
 - 1,5% lejtéses kifelé lejtve
 - Tömörített homokos kavics ágyazat Try 95%-os
 - Typar gyökérálló geotextília, elválasztó réteg
 - Extrudált PS hab lábazati hőszigetelés és szigetelés védelem
 - Tömörített termett talaj
 - Kavics sáv-Kulékavics (4-8mm) (Try= 80-85%) épület körül
 - 150 g Geotextília
 - Pvc Szívárgó dréncső 1,5%-os lejtésben Nas 120mm
 - Kavics sáv-Kulékavics (4-8mm) (Try= 80-85%) sávalap alatt 15 cm vastagában

Látványterv- Távlati kép

Látványterv- Petőfi utca felőli nézet

Látványterv- Petőfi utca- Tiszavirág utca sarok felöli nézet

Látványterv- Polgári ház szomszéd felőli belső udvar látvány

Látványterv- Belső udvar látvány

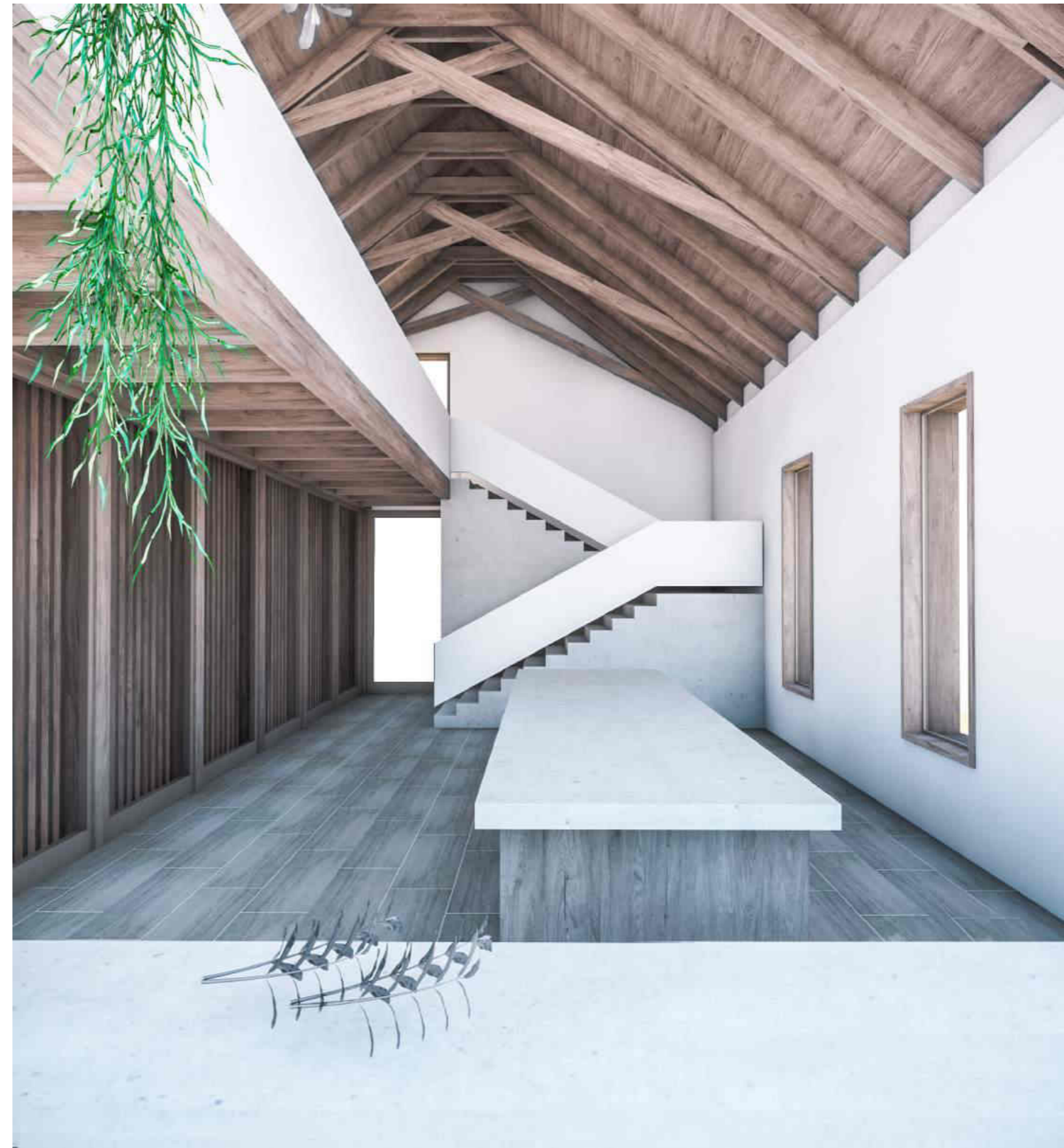

Látványterv- Mintabolt belsőépítészeti látványok

Látványterv- Manufaktúra belsőépítészeti látványok

Látványterv-Szárítópajta belső látvány

MSc DIPLOMA 2019

ANTAL ANITA

Látványterv -Szárítópajta belső látvány

GYÓGYNÖVÉNY HÁZ

Közösségi gyógynövény szárító
- feldolgozó manufaktúra

66

Forrásjegyzék

Előtanulmány:

- ÉRTÉKLELTÁR Jász-Nagykun-Szolnok megye helyi jelentőségű védett természeti értékeiről pdf- 2014. Pályázati azonosító: PTKF/512/2014. Készült 2015-ben, 20 példányban. letöltve 2019.01.16.
- Természetes strandok, termál vízbázisok, Forrás VKKI letöltve 2019.01.15.
- Tiszaugyi kistérség, Kunszentmártoni kistérség, környezetvédelmi programja pdf., (2009-2014), i. helyzetértékelés 2009. Julius
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei, Területfejlesztési Konceptió- egyeztetési anyag, 2012. 21_2000. (VIII. 31.) KöM rendelet pdf., letöltve 2018.12.12.
- Tiszakürt község Önkormányzata, 2013 a-helyi Esélyegyenlőségi Program letöltve 2019.01.12.
- Tiszakürt-Tiszainokai gyepek (HUHN20158) kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület fenntartási terve pdf., Túrkeve 2014. letöltve 2019.01.09.
- Térkép: 2. melléklet 8/2018. (V.31.) önkormányzati rendelethez, Településképi szempontból meghatározó területek, 1528452732_2. melléklet, letöltve 2019.01.16.
- Tiszakürt, helyi építési szabályzat pdf., Optimunka betét társaság, Békéscsaba, 2003. augusztus, Tsz: OM-01-03, Letöltve 2019.01.16.
- Tiszakürt mezőcsír major szabályozási terv (egyeztetési anyag) pdf., Optimunka betét társaság, Békéscsaba, 2013. november, Tsz: OM-01-06, Letöltve 2019.01.16.
- Tiszakürt településképi arculati kézikönyv, véleményezési anyag, 2017 letöltve 2018.12.12.
- Tiszakürt települészerkezeti terv (egyeztetési anyag) pdf., Optimunka betét társaság, Békéscsaba, 2003. április, Tsz: OM-01-03, Letöltve 2019.01.16.
- Tiszakürt_18_2005_t, letöltve 2019.01.09.
- T á j é k o z t a t ó , Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról 2016. év adatai alapján pdf., Szolnok, 2017.november, Letöltve 2019.01.09.
- Térkép: Leghátrányosabb helyzetű kistérségek települései Jász- Nagykun- Szolnok megyében, forrás: tellr letöltve: 2019.01.12.
- Jász- Nagykun -Szolnok Megye gazdasági és foglalkoztatási fejlesztési stratégia (tervezett - egyeztetési anyag) 2017 február Megyei_stratéa_tervezet_20170217_2.0, letöltve 2019.01.09.
- Térkép: M44_Kozlek_001-002-003-004
- Saját készítésű fotok- 2012.07.30 / 2019 01.26
- Régi képeslapok-internet

Gyógynövény:

- GYÓGYNÖVÉNYEK TERMESZTÉSE ÉS FELDOLGOZÁSA - MINTA ÜZLETI TERV - Szerkesztette: Dene Orsolya, Kovács Gabriella, 2013. október 31. , ISBN 978-963-7192-29-6 letöltve: 2019.01.15
- Gyógy- és fűszernövény ismeret oktatási segédlet, Keszthely 2008 letöltve 2019.02.19.
- Gyógynövények gyűjtése és termesztése, KÉPZÉSI SEGÉDLET, betanított gyógynövénygyűjtő és termesztő szakmai képzéshez, Gyógynövény Szövetség és termék tanács 2014, letöltve 2019.02.12
- Magyar gyógynövény ágazati stratégia 2014 letöltve: 2019.01.15
- Flóra és fauna- Kamillafésülés" földgömb újság" 2015 május 6- 7 oldal. EPA03037_foldgomb_2015_05_006-007 letöltve: 2019.01.15
- Alföldi kamillavirágzat termékleírás letöltve: 2019.01.13
- Gyógynövény-fogyasztási szokások vizsgálata, PANYOR ÁGOTA, 387 old letöltve 2019.01.18.
- Ehető, vadon termő növények és felhasználásuk a Kárpát-medencében élő magyarok körében néprajzi és etnobotanikai kutatások alapján letöltve 2019.01.16.
- <http://trebag.hu/tudasbazis_cikk/92/gyogynovenyek_termesztouzemi_feldolgozasa%20last%20retrieved%2030.04.2017>
- Tiszakürti házak, forrás: <<http://epiteszforum.hu/tizsakurt-egy-a-sok-rejtett-epiteszeti-ertekeink-kozul>> 2019.01.09

Gépészet:

- <<http://geotermikus-hoszivattyu.hu/hoszivattyu-futes/geotermikus-hoszivattyu/>>
- <<https://docplayer.hu/6092570-Kemenyrendszerek-alkalmazastechnika-www-leier-eu.html>>, letöltve 2019.04.04.
- <<https://www.geowatt.hu/geotermikus-hoszivattyu/>>, letöltve 2019.04.04.

Külföldi képek

1. kép Maison de santé egészségügyi ház, Tervezte: Bernard Quirot Architecte & Associés Vézelay, (Yonne) Franciaország / 2014
2. kép: Ricola Kräuterzentrum központi gyógynövény feldolgozó üzem Tervezte: Herzog & de Meuron, Laufen / Svájc / 2014
3. kép: Tervezte: Haptic, Arendon Development Company, Coffey / Architects- cseh lakópark tervpályázat
4. kép: Lakóház Rosefield, Tervezte: RIAS and Saltire Society Awards 2015
5. kép: Lakóház, Modern barn form-Waikato, Tervezte: Red architecture Új-zéland, 2012
6. kép: Villa B by Tectoniques, Cladding in 2018 Tervezte: D. Residence by LP Architecture

Külföldi és hazai előképek

1. kép: Gyógynövény-völgy Központ Zánkán (Feldolgozó zánkai látogató- és oktatóközpontot) 2015 Tervezte: Krizsán András DLA építészmérnök
- 2.-3.-4. kép: Hosszúhetény „ALMALOMB” Wellness Szálloda 2012-2013
- Almalomb, Hosszúhetény, Tervezte: Pelényi Margit építészmérnök
5. kép: Ruinelli Associati Architeti (Armando Ruinelli építész) tervezte az öreg, használaton kívüli pajta átalakítását modern, háromszintes családi otthonná (Soglio, Svájc)
- 6.kép: Ruzsfikus ház Heilbron, Németország, Tervezte: DIA-Dittel Architekten 2018

Belsőépítészeti előképek

- 1.-2. kép: Edge Hill egy privát családi ház- belső tere Építész: Sutherland Hussey Harris, Newcastle upon Tyne, UK 2015
3. kép: The Danish Royal Academy of Fine Arts , 2014 Copenhagen, Denmark, Tervezte: Mette Johanne Hübschmann
- 4.-5. kép: Családi ház belső tere Tervezte: Jennifer Hagler McLaren.Excell, UK

Önéletrajz

ANTAL ANITA

Személyes Adatok

Születési hely, idő: Gyula, 1988. december 16.
 Állandó lakcím: 5711 Gyula, Fehér-Körös u 42.
 Telefonszám: 06 30 342 19 80
 E-mail cím: a.anyta16@gmail.com

Végzettségek, Iskolák:

- 1995–2003: Nicolae Bălcescu Román Általános Iskola és Kollégium
 - 2003-2007: Nicolae Bălcescu Román Gimnázium és Kollégium
 - 2003-2007: Alapfokú Művészeti Iskola
 - 2007-2013: SZIE - Ybl Miklós Építéstudományi kar Építészmérnöki Szak Bsc képzés
 - 2017- 2019: SZIE - Ybl Miklós Építéstudományi kar Építészmérnöki Szak Építész, Msc képzés

Nyelvismeret:

- 2007 Román alapfokú nyelvizsga
 - Angol kezdő szintű beszéd
 - Nyelvvizsga alóli teljes mentesség

Egyéb:

- B Kategóriás jogosítvány
 - 2009 FME Elnökségi tag
 - 2011 FME Egyesületi titkár

Program ismeretek:

- Archicad 12-20 verziók, Autocad, Artlantis Stúdió 4-5, Adobe Photoshop
 - Adobe Illusztrator és Indesigne
 - Corell grafikai program
 - Microsoft Office csomag felhasználói szinten
 - SketcUp, Cinema 4d-corona renderelő program

Szakmai tapasztalat:

- 2009 Gyulai Polgármesteri Hivatal Építéshatósági osztályon szakmai gyakorlat
 - 2009 Fialat Műemlékvédők egyesületi tagja, titkára
 (2011 óta) Dabas és Tiszakürt Értékleltár készítésben való részvétel, rajz koordinátor.
 - 2011 Fialat Műemlékvédők egyesületi egyesület- 3 hetes szakmai gyakorlat
 - 2011 N&n Galéria Ózdi kiállítási installációjánál elkészítése.
 - 2013-2015.08.31 PannonExpert kft., Építész műszaki rajzoló állás
 (Tervezési köreim: Lovardák, istállók, családi házak engedélyezési és kiviteli tervdokumentáció, felmérési tervek, konzignációk és látványztervek készítése)
 - 2015 - 2017 Építész irodákba való bedolgozás
 - 2016.07.18-24.: Fialat Műemlékvédők egyesület Dabasi Kopjafás temető leltár készítése
 - 2017- WO Mérnök Hungary tanácsadó kf.- felelős tervező/ belsőépítész

Elért eredmények:

- 2010.04. Pécs Építész JAMBOREE makettező verseny (részvétel)
 - 2010.05.28.: Az Építészteret tere Hallgatói ötletpályázat (közönségdíj)
 - 2010.05.28.: Az Építészteret tere Hallgatói ötletpályázat (különdíj)
 - 2010.06.28.– 07.02.: Work Shop Várostervezés (II. helyezett)
 - 2011.05. 28.: Város & Víz-hallgatói tervpályázat a Margitsziget északi és déli csúcsának rendezésére (részvétel)
 - 2012. 04.: Contemporary house: By the Eyes of Young Architects (Workshop in Debrecen) (részvétel)
 - 2013.01.30.: Építész BSC diploma megszerzése
 - 2015.07.11.: Tiszakürt Közösségéért Emlékplakett Ezüst fokozatának Díjazás
 - 2016.10.17.: Dabas Gyóni Kopjafás temető megmentésért kiállítás szervezése
 - 2018.01.26.: Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar MSC hallgatói a Komplex I. tantárgy Építészeti jel egy ipari környezetben, publikálás
 Csapattársak: Páncsics Dávid, Antal Anita, Kovács Attila
 -2018 Tavasz Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar MSC hallgatói a Kultúrtörténet I. tantárgy Kutatási téma- Klein Rudolf elismerése, MÉ Utóirat c. tudományos mellékletében.- folyamatban
 Téma: Homlokzatokat védelmező kő arcok
 -2018-2019 Köztársasági ösztöndíj

Publikációk:

- 2013.03. szabadkézi rajzok-grafikák: Dabasi Újság XIII. Évfolyam 3.szám 2013.március 4 oldal- Homokszemcsék a Halász Olivér-kúria felújításakor.
 - Meghívókon rajzaim-Dabas Könyvtár
 - 2016.10.17.: Dabasi helyi tv riport- Dabas Gyóni Kopjafás temető megmentésért riport
 - 2018.01.26.: Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar MSC hallgatói a Komplex I. tantárgy Építészeti jel egy ipari környezetben, publikálás
 Csapattársak: Páncsics Dávid, Antal Anita, Kovács Attila
 -2018 Tavasz Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar MSC hallgatói a Kultúrtörténet I. tantárgy Kutatási téma- Klein Rudolf elismerése, MÉ Utóirat c. tudományos mellékletében.- folyamatban
 Téma: Homlokzatokat védelmező kő arcok

Érdeklődési kör:

Rajz, festés, látványtervezés, épület-, és bútortervezés, gyöngyfüzés, tűzzománc, sport- és szabadidős tevékenységek, olvasás.

“ A Művészet a magával és a festésszettel
 összhangban lévő testileg
 és lelkileg szépen fejlett ember legméltobb
 tevékenység”

(Wagner)

MSc DIPLOMA 2019

ANTAL ANITA

Önéletrajz

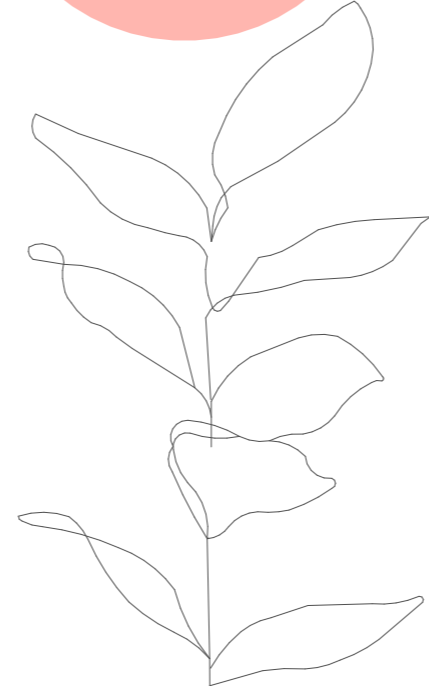
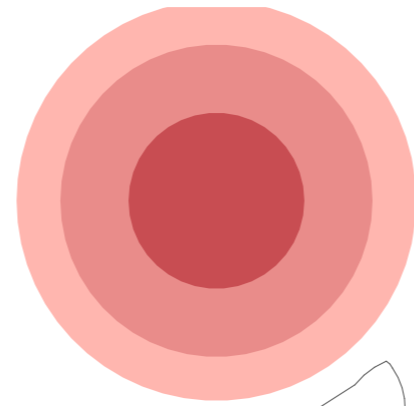

GYÓGYNÖVÉNY HÁZ

68

Közösségi gyógynövényszárító
 - feldolgozó manufaktúra

GYÓGNÖVÉNYHÁZ MANUFAKTÚRA
ANTAL ANITA
ÉPÍTÉSZ MSC

